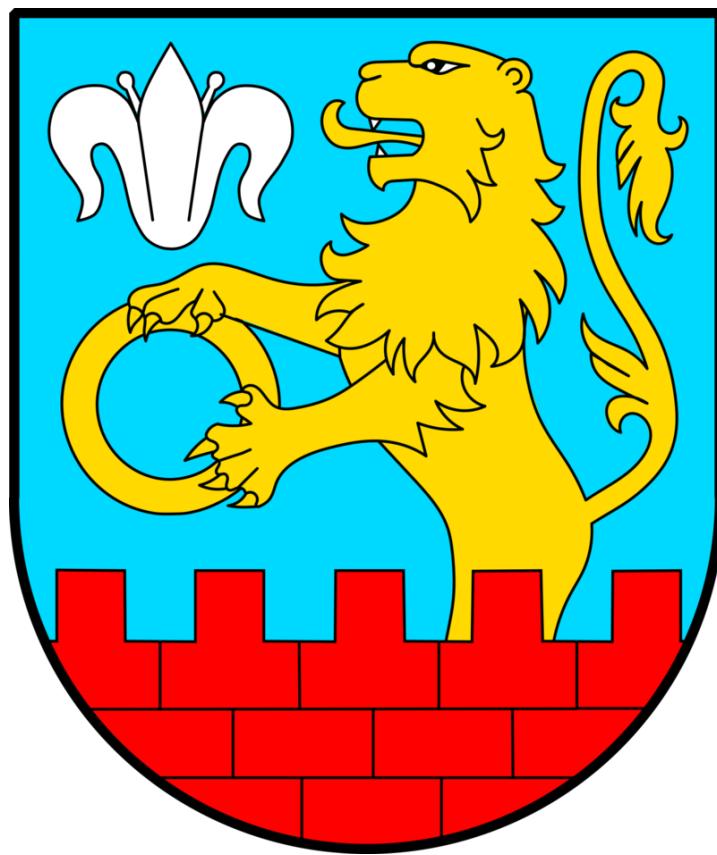

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KUTNO
NA LATA 2022-2026

Kutno, 2021 r.

I.SPIS TREŚCI

II.	Wstęp.....	4
III.	Podstawy prawne opracowania Strategii.....	7
1.	Główne ramy prawne	7
2.	Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	8
IV.	Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	14
3.	Proces uspołeczniania	14
4.	Słownik pojęć	14
V.	Wizja oraz cel strategiczny	15
VI.	Charakterystyka środowiska społecznego.....	16
	Informacje ogólne	16
	Struktura ludności	17
	Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe	17
	Pomoc społeczna	18
	Bezrobocie.....	20
	Gospodarka.....	20
VII.	Diagnoza Problemów Społecznych.....	21
1.	Badania.....	21
	Problematyka badania	21
2.	Metodologia badania	23
	Uzasadnienie i wybór techniki badawczej	23
	Dobór próby	23
2.3	Narzędzia badawcze	24
3.	Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy.....	24
	Struktura badanej próby	24
	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	26
	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	34
	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	37
4.	Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Kutno.....	45
	Struktura badanej próby	45
	Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży	46
	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	52
	Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	58
	Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	61

5.	Badanie sprzedawców na terenie Gminy Kutno	67
	Struktura badanej grupy	67
	Problem uzależnień w Gminie z perspektywy sprzedawców alkoholu	68
6.	Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Kutno	75
	Problematyka badania i dobór próby	75
	Problemy społeczne mieszkańców Gminy Kutno	79
7.	Wnioski i rekomendacje	86
VIII.	Analiza SWOT oraz dane prospektywne	100
1.	Analiza SWOT	100
2.	Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	106
	Pomoc społeczna	106
	Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	106
	Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	107
IX.	Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	108
1.	Cele główne strategii.	108
2.	Cele operacyjne i ich realizacja	109
X.	System zarządzania i aktualizacji strategii	114
	Podmioty zarządzające realizacją strategii	114
	Instrumenty realizacji strategii	114
	Monitoring i ocena wdrażania strategii	115
	Aktualizacja strategii	117

II. WSTĘP

*„Od problemów nie należy uciekać,
tylko je rozwiązywać.”*

(P.Ch. Cast)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznych, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie - społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Fryszackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,

¹ K. Fryszacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Fryszacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111, ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877, ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, ze zm.);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285, ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057, ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju Gminy Kutno i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą

przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Programu Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nierozzerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału

kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów OPS będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania

umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczaniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

IV.PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

3. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

4. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

V. WIZJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Kutno, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za 5 lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Odnosząc się do poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, należy przypomnieć, że misja ukierunkowana została na *przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu efektem systematycznej współpracy samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, Kościoła Katolickiego oraz innych instytucji*.

Wobec powyższego, mając na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno, wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Kutno jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;
- zapewnia nowoczesną edukację, niezależną od innych czynników, takich jak: wiek czy niepełnosprawność,
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej.

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary.

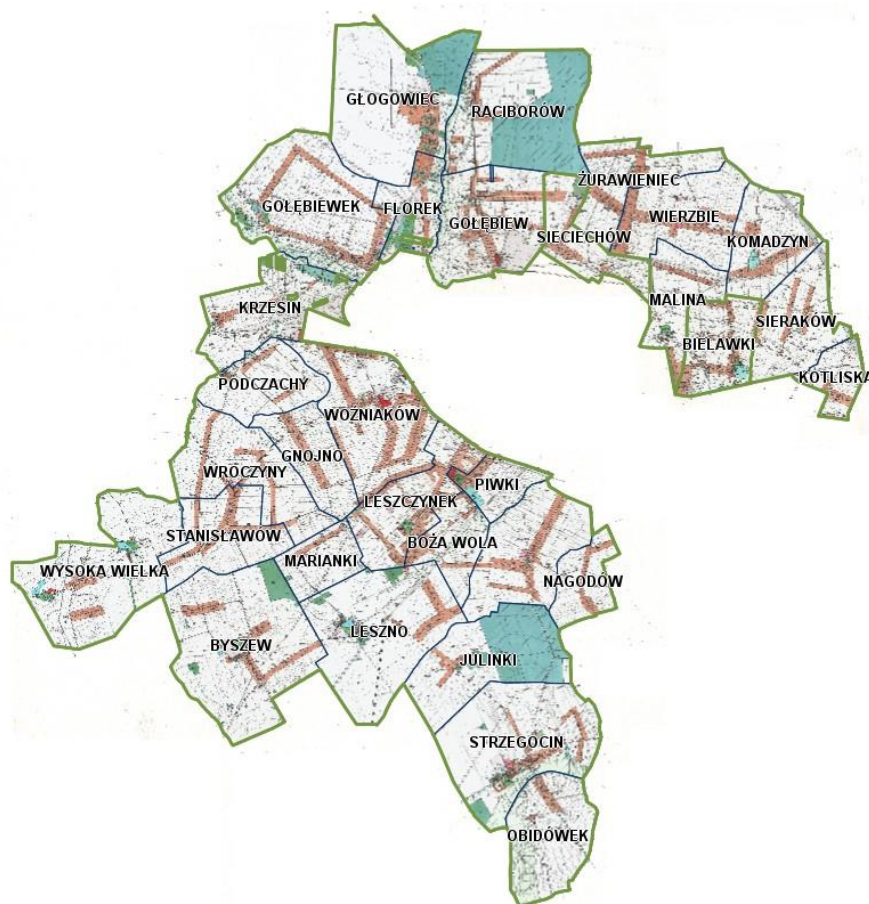
VI.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Kutno jest gminą wiejską położoną w województwie łódzkim, w powiecie kutnowskim. Geograficznie Gmina Kutno położona jest na Równinie Kutnowskiej.

Gmina Kutno jest jedną z 11 gmin powiatu kutnowskiego i ściśle przylega do miasta Kutno, formując wokół niego swoisty pierścień, razem z nim tworzy Aglomerację Kutnowską. Oprócz miasta Kutno, gmina graniczy z 8 gminami: od strony południowej z gminą Witonią oraz gminą Daszyna (powiat łęczycki), od strony północnej z gminą Strzelce i gminą Łanięta, od strony wschodniej z gminą Krzyżanów i gminą Oporów, natomiast od strony zachodniej z gminą Krośnice oraz Gminą Nowe Ostrowy. Pod względem administracyjnym w jej skład wchodzi 54 miejscowości – całość obrazuje mapka poniżej.

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 122,31 km², z czego ogromną większość stanowią użytki rolne – grunty orne, sady, łąki i pastwiska (10 495 ha). Liczba ludności gminy według danych GUS wynosi 8 742 osoby, stanowiąc tym samym 8,5% ludności powiatu kutnowskiego.

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓŁEM	KOBIETY
2019 rok	8622	4319
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	1592	749
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	5211	2288
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1819	1282
2020 rok	8625	4298
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	1618	752
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	5179	2259
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1828	1287

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Gminie Kutno

Liczba placówek	2018/2019	2019/2020
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	255	270
Szkoły podstawowe	5	5
Uczniowie szkół podstawowych	512	503

Szkoły ponadpodstawowe	0	0
Uczniowie szkół ponadpodstawowych	0	0

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2019 ROK	2020 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	502	434
W TYM ZADANIA WŁASNE	324	280
W TYM ZADANIA ZLECONE	178	154
LICZBA RODZIN	230	198
LICZBA OSÓB W RODZINACH	512	425

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie (dalej jako: GOPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (nast. strona).

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2019 rok			2020 rok		
UBÓSTWO	56	107	1,24%	40	65	0,75%
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	5	23	0,26%	7	31	0,35%
BEZDOMNOŚĆ	3	3	0,03%	5	5	0,05%
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	53	93	1,11%	51	90	1,04%
BEZRADNOŚĆ	140	335	3,88%	115	270	3,1%
DŁUGOTRWALA CHOROBA	33	66	0,76%	28	54	0,62%
ALKOHOLIZM	5	6	0,06%	5	8	0,09%
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	1	5	0,05%	0	0	0

BEZROBOCIE

Bezrobotni w Gminie Kutno.

	2019 ROK		2020 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	277	162	293	162
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	48	28	50	26
ZAMIESZKALI NA WSI	277	162	293	162

GOSPODARKA

Najbardziej znaczącym profilem działalności mieszkańców gminy jest produkcja rolna, która realizowana jest w indywidualnych gospodarstwach. O niezwykle bogactwie płodów rolnych (zbóż, ziemniaków, owoców i warzyw) świadczy ilość gospodarstw, których liczba w gminie Kutno przekracza 1000. Istotnym czynnikiem dla rozwoju hodowli jest sąsiedztwo Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Kutnie. Na terenie gminy zlokalizowane są fabryki maszyn rolniczych (produkcja, handel krajowy i eksport), które corocznie otrzymują szereg nagród i wyróżnień w prestiżowych konkursach. Spośród wielu podmiotów gospodarczych istotną część stanowią firmy handlowe (maszyny rolnicze, materiały budowlane, hurt owoców i warzyw), usługowe (budownictwo, transport) i produkcyjne (produkcja maszyn, przemysł mineralny i drzewny).

Na dzień 31.12.2020 roku na terenie Gminy Kutno liczba aktywnych wpisów do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – (CEIDG) wynosiła 490. Na podstawie dostępnych informacji można stwierdzić, iż w przeważającej części jest to działalność handlowa i usługowa, następnie budownictwo, przetwórstwo oraz transport, a mniejszą część wszystkich podmiotów gospodarczych stanowią usługi dla rolnictwa, zabiegi kosmetyczne, gastronomia, edukacja i pozostałe.

VII. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnoza problemów społecznych została zaprezentowana w oparciu o Diagnozę z 2019 r. oraz badanie postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców zrealizowane w 2021 r.

1. Badania

PROBLEMATYKA BADANIA

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.
- ✓ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
- ✓ **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz. 852).

wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu⁵. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.

- ✓ **Problem przemocy domowej**- ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*⁶. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁷. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doświadczającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.
- ✓ **Problemu ubóstwa** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny
- ✓ **Problemu niepełnosprawności** – definiujemy je jako brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu⁸.

⁵ Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotyna> (dostęp 10.10.2020).

⁶ Ustawa z dnia 29 Lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218).

⁷ J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

⁸ WHO.

29 – lipca - źródło

2. Metodologia badania

UZASADNIENIE I WYBÓR TECHNIKI BADAWCZEJ

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie czterech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy oraz uczniów trzech szkół podstawowych zlokalizowanych w Gminie Kutno. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk. Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Kutno rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców. Zostały one wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko wystąpienia braków danych.

DOBÓR PRÓBY

Badania były przeprowadzane od czerwca 2019 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 334 osób (100 mieszkańców, 218 uczniów oraz 16 sprzedawców alkoholu). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

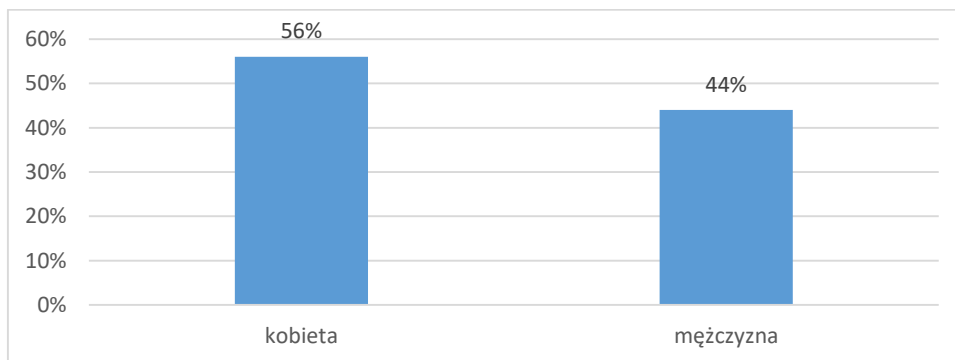
2.3 NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

3. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy

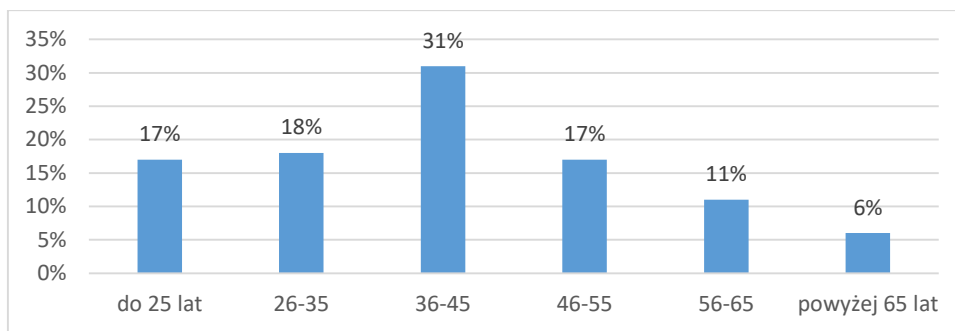
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Kutno wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców. 56% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 44% mężczyźni.

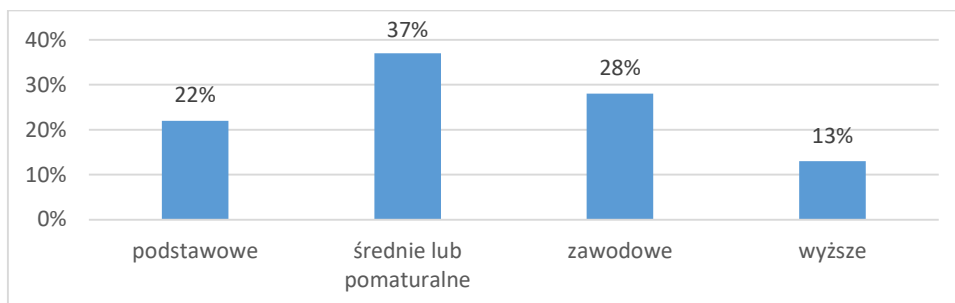
Wykres 1 Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (31%). Kolejne 18% osób z badanej grupy było w wieku 26-35 lat, a osób w wieku 46-55 lat, oraz do 25 lat – po 17%. Powyżej 65 lat było 6% osób oraz 11% w wieku od 56 do 65 roku życia.

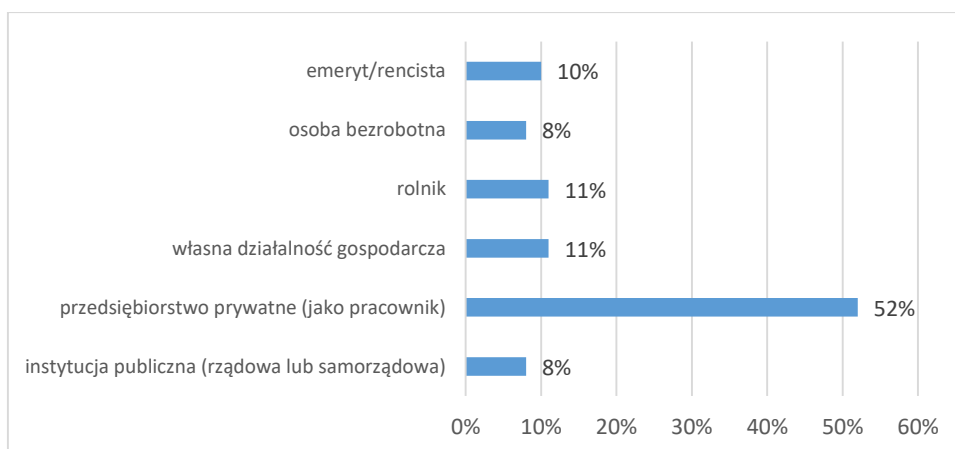
Wykres 2 Wiek.

37% ankietowanych posiadało wykształcenie średnie lub pomaturalne, kolejne 28% osób wykształcenie zawodowe, 13% wykształcenie wyższe, zaś 22% wykształcenie podstawowe.

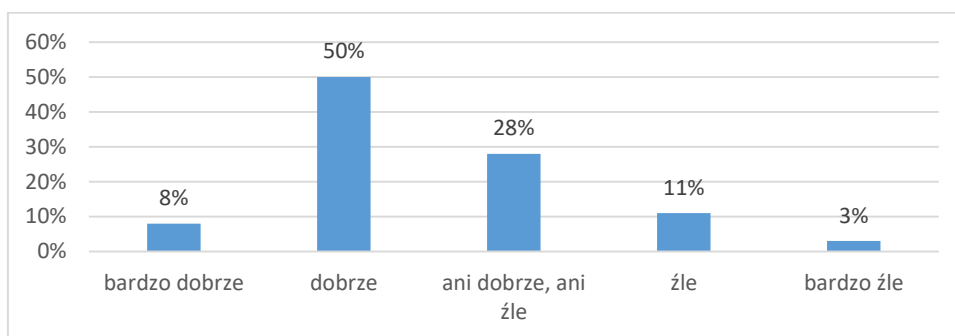
Wykres 3 Wykształcenie.

Najliczniejsza część ankietowanych zatrudniona jest w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy (52%). Po 11% prowadzi własną działalność gospodarczą, oraz są rolnikami. 8% to osoby bezrobotne, kolejne 10% osób jest emerytami lub rencistami. Pozostałe 8% respondentów pracuje w instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych).

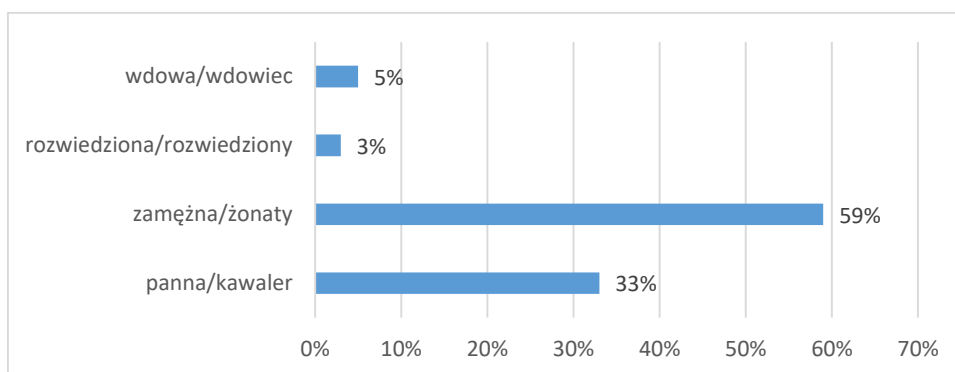
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

50% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 28% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, z kolei 8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”. Swoją sytuację jako złą deklaruje 11%.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

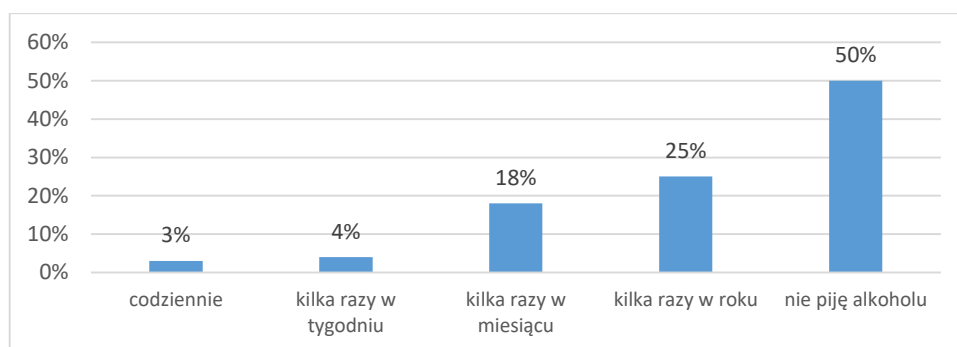
Większość badanych to osoby zamężne/żonate (59%). Natomiast osoby stanu wolnego stanowiły 33% badanej społeczności, 5% to wdowcy/wdowy, a 3% to osoby rozwiedzione.

Wykres 6 Stan cywilny.

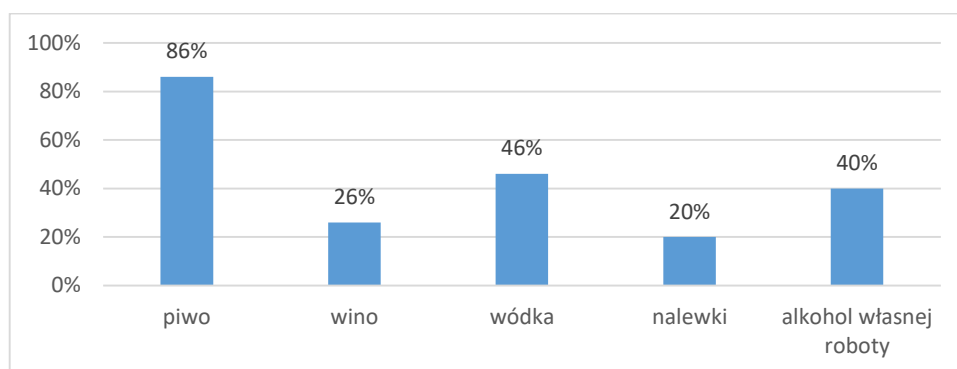
PROBLEM ALKOHOLOWY ORAZ NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Kutno był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, iż 3% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, także 4% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 18% osób, zaś kilka razy w roku 25%. Należy zwrócić uwagę, iż 50% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie jest dość powszechny lecz umiarkowany.

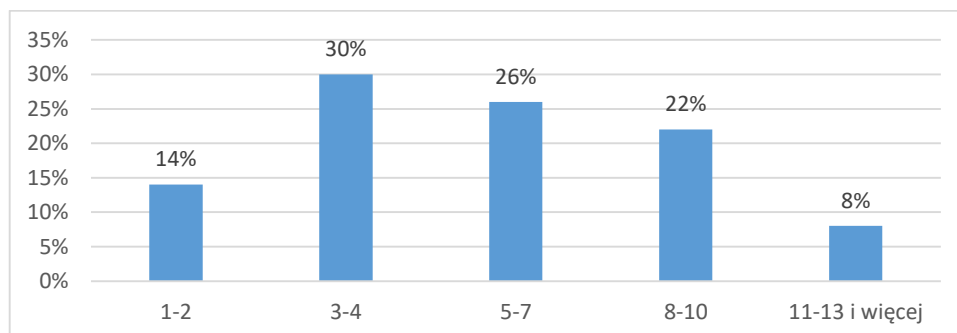
Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (86%), wódkę (46%), wino (26%), nalewki (20%) oraz alkohol własnej roboty (40%).

Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

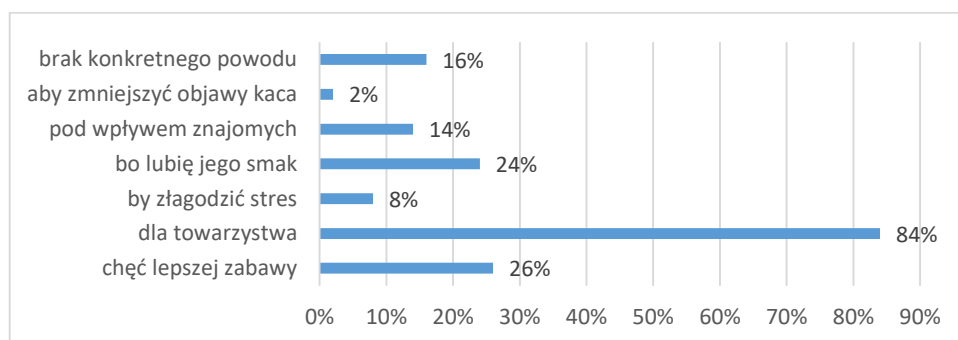
Dodatkowo, 30% respondentów przyznało, iż jednorazowo wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, od 5 do 7 porcji wypija go 26% osób. Natomiast 14% ankietowanych wybrało odpowiedź, że spożywa 1 do 2 porcji jednorazowo. Pozostałe 22% osób spożywa od 8 do 10 porcji oraz od 11 do 13 - 8%.

Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

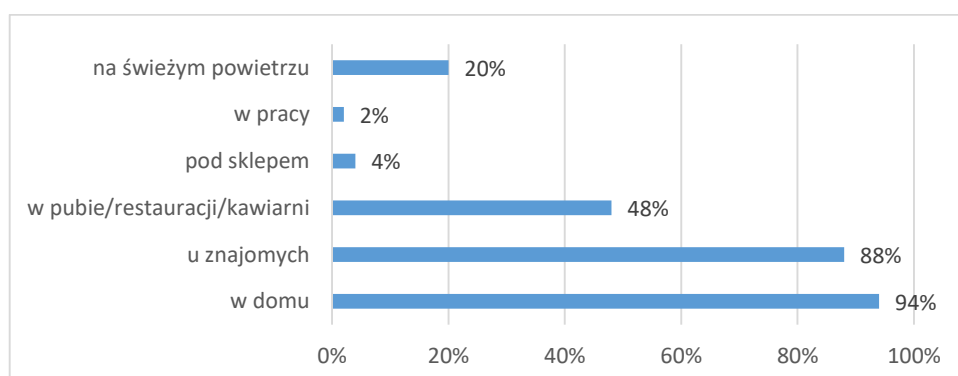
Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej dla towarzystwa (84%), z chęci lepszej zabawy (26%), oraz bo lubią jego smak (24%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali: pod wpływem znajomych (14%), czy też by złagodzić stres (8%).

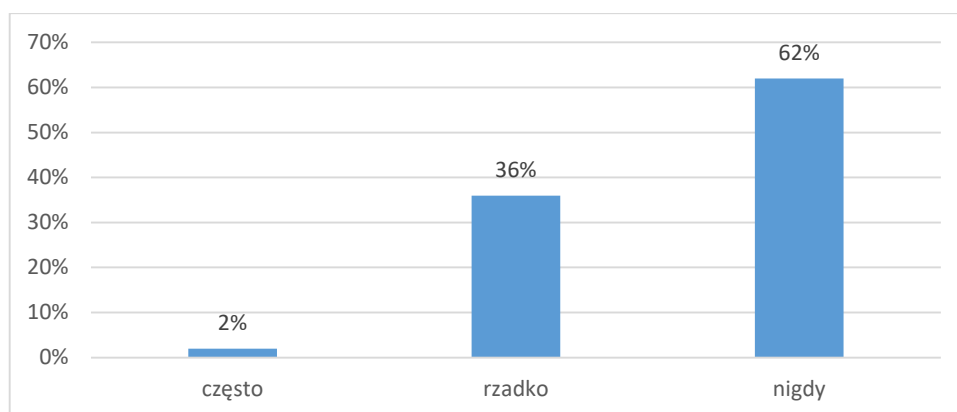
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Dodatkowo, można zauważyć, że dorośli mieszkańcy gminy najczęściej spożywają alkohol u znajomych (88%), w domu (94%), w pubie/restauracji/kawiarni (48%), oraz na świeżym powietrzu (20%).

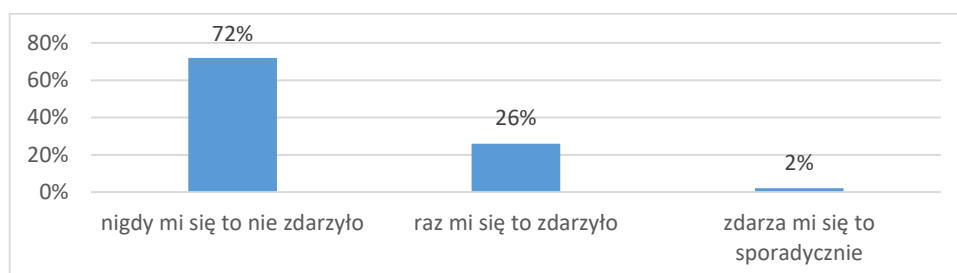
Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 2% respondentów przyznało, iż często wykonuje swoje obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu, natomiast 36% osób robi to rzadko. Pozostałe 62% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

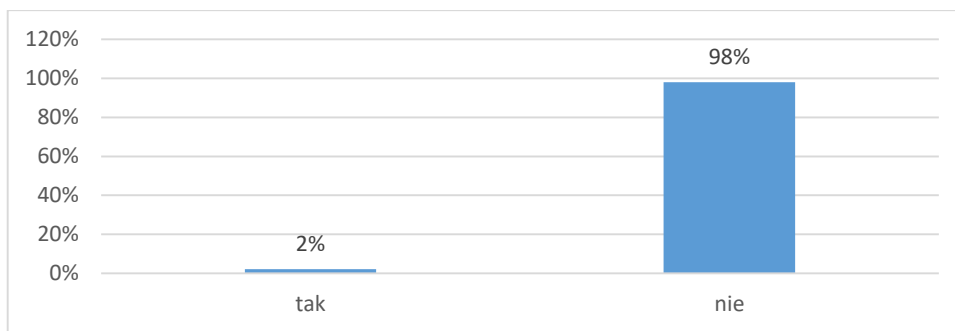
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. Niestety i tutaj można zauważyć, iż takie sytuacje zdarzały się badanym osobom. 26% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, 2% przytrafiło się to sporadycznie. 72% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

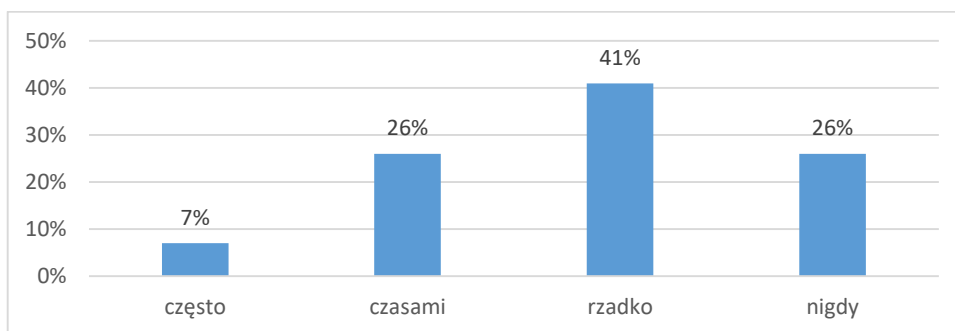
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Dodatkowo, 2% respondentów oświadczyło, iż zostali zatrzymani za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, natomiast pozostałe 98% nigdy nie miało do czynienia z Policją w takiej sytuacji.

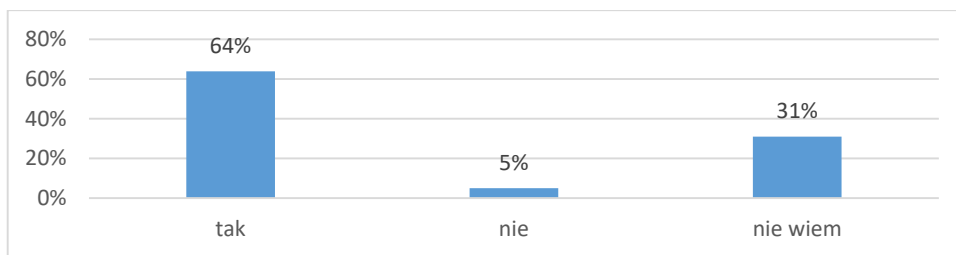
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę pod wpływem alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji, 26% osób widziało czasami sytuacje w których, ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. Kolejne 26% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji, natomiast 41% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje rzadko.

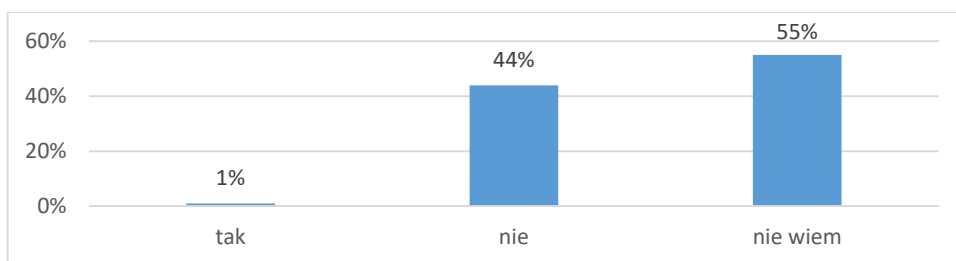
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 64% mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Z tą opinią nie zgadza się 5% osób. 31% ankietowanych nie potrafi udzielić odpowiedzi na to pytanie. Jest to niepokojący fakt, który prowadzi do wniosków dotyczących braku wiedzy wśród mieszkańców o spożywaniu i szkodliwości alkoholu.

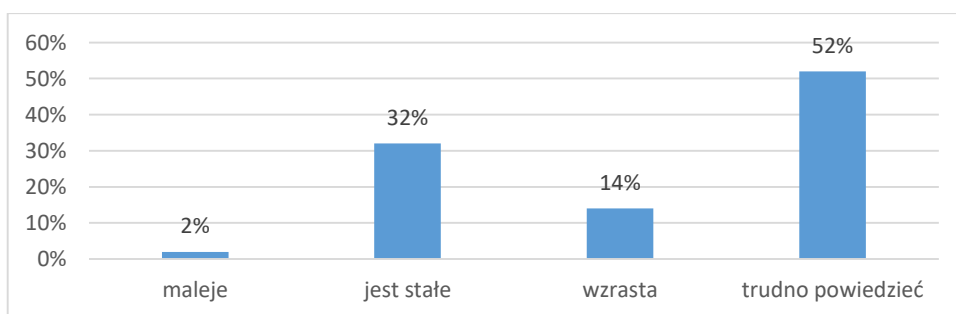
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie gminy stwierdzili, że takie sytuacje się nie zdarzają (44%). Natomiast 1% osób ankietowanych twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Kolejne 55% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, ponieważ nie ma wiedzy na ten temat.

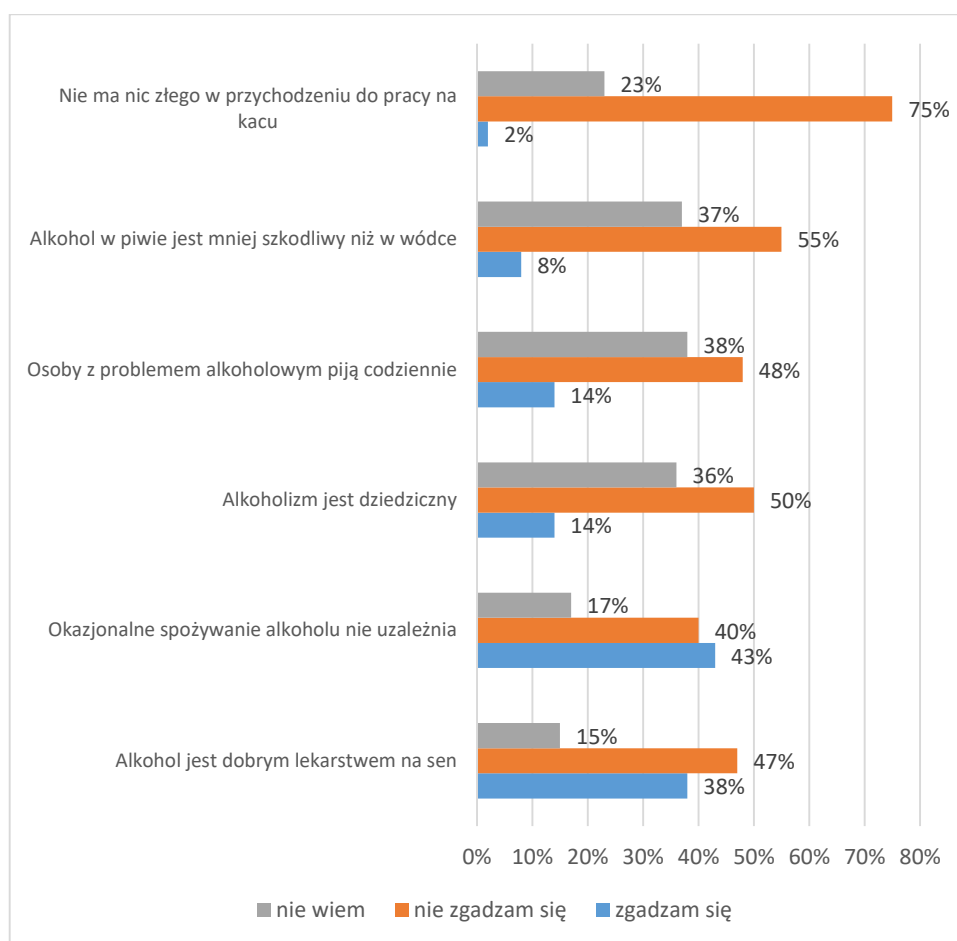
Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w gminie, to 14% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu wzrasta. 32% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu jest stałe, zaś 2%, że maleje. 52% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

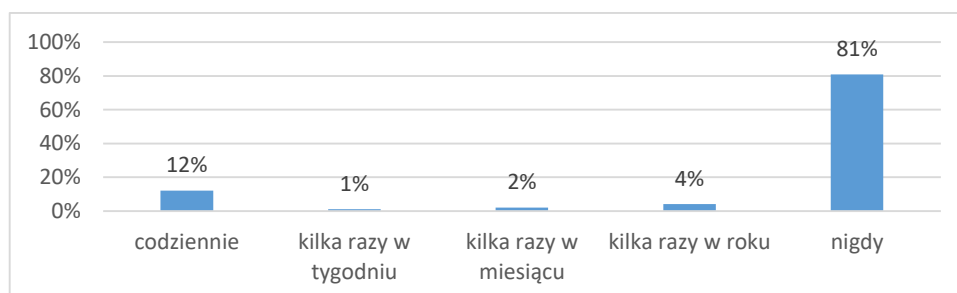
Wykres 18 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Dodatkowo, ankietowani zostali poproszeni o odniesienie się do poszczególnych stwierdzeń.

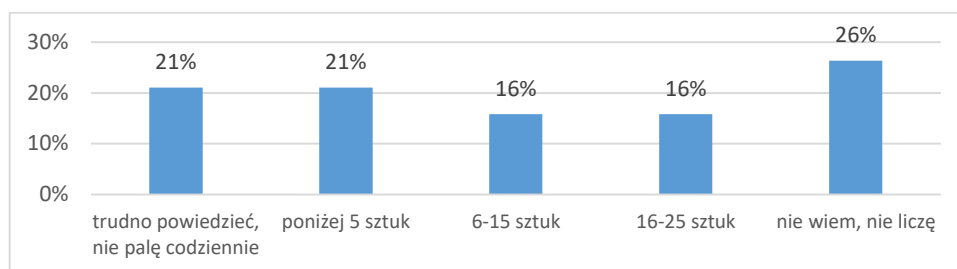
**Wykres 19 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.
Proszę wybrać jedną z 6 odpowiedzi.**

W dużej części przypadków, niestety nierozłącznym dodatkiem dla osób, które spożywają alkohol są papierosy. W Gminie Kutno, aż 81% stwierdziło, że nigdy nie paliło – jest to bardzo zadowalający wynik, natomiast 12% robi to codziennie. Poszczególne osoby palą kilka razy w tygodniu (1%), kilka razy w miesiącu (2%) oraz kilka razy w roku (4%).

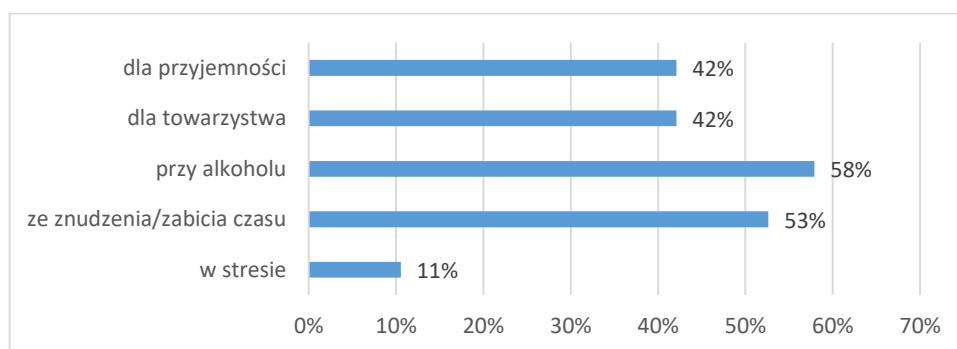
Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

Osoby, które przyznały, że palą zostały zapytane jak często to robią. Po 16% z nich stwierdziło, że pali 16-25 sztuk, oraz 6-15 sztuk dziennie. Najliczniejsza grupa (26% oraz 21%) przyznała, że nie liczy lub nie pali codziennie.

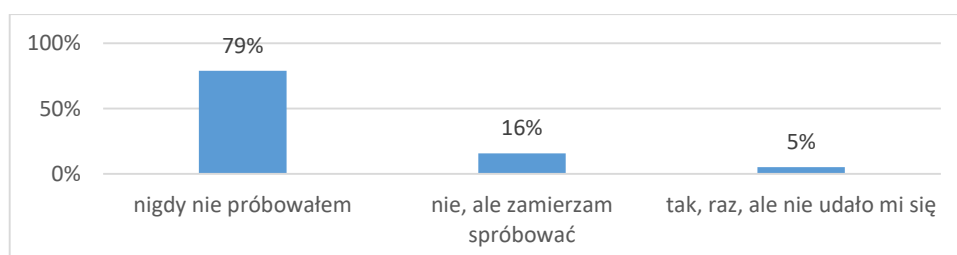
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Następnie, 58% osób przyznało, że pali papierosy przy alkoholu. Kolejne 53% respondentów twierdzi, że pali papierosy ze znudzenia, oraz po 42% - dla przyjemności i dla towarzystwa.

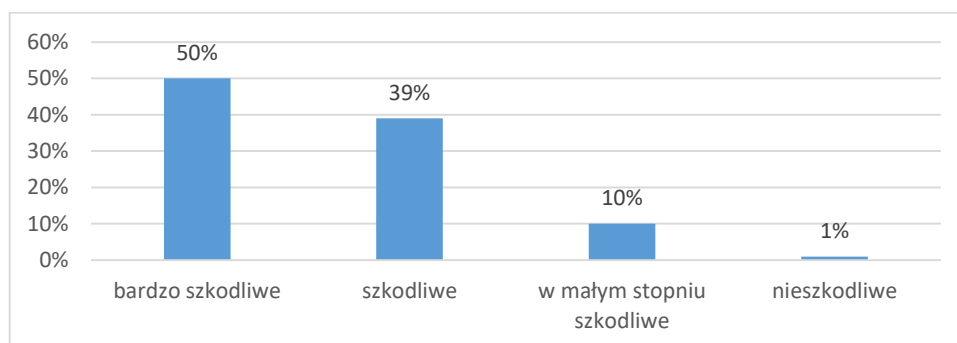
Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

79% palących osób, które zamieszkują Gminę Kutno nigdy nie próbowało rzucić palenia, natomiast 16% zmierza do próby zaprzestania palenia.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

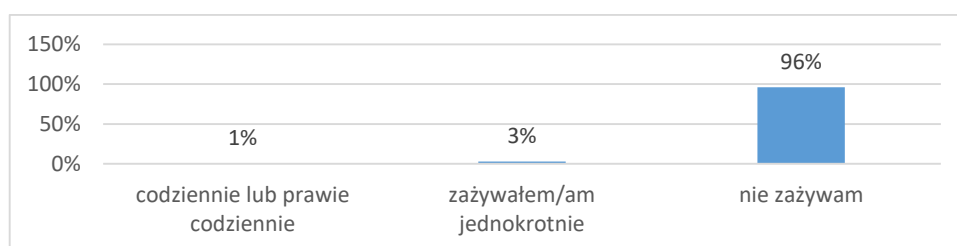
Zdecydowana większość osób uważa, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe dla zdrowia, bowiem taką odpowiedź wskazało 50% oraz 39% - szkodliwe. 10% ankietowanych uważa, że jest to w małym stopniu szkodliwe.

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

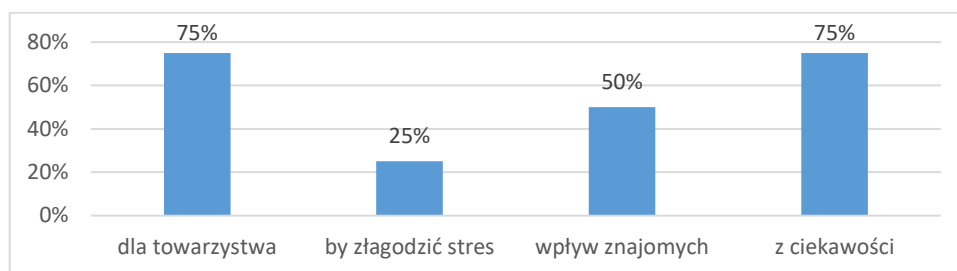
PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie Kutno oraz sprawdzenie stanu wiedzy społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 3% ankietowanych zaznaczyło, że zażywali jednokrotnie narkotyki. 96% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Dodatkowo osoby, które zażywały środki psychoaktywne przyznały w 100%, że narkotykiem które zdarzyło im się zażyć była marihuana,

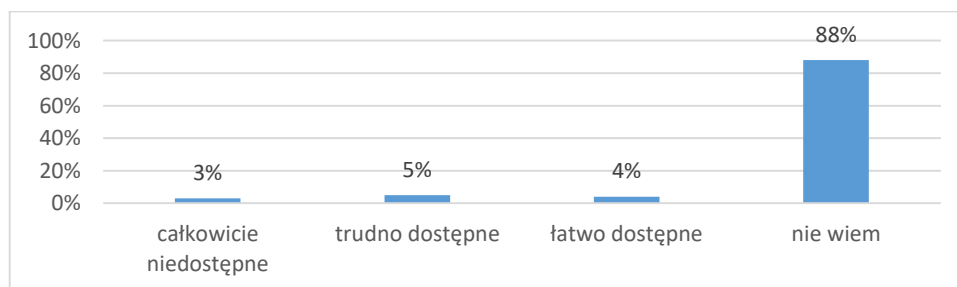
Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Następnie, mieszkańcy zostali zapytani, z jakich powodów sięgają po substancje psychoaktywne. Najczęściej jest to ciekawość, oraz zażywanie narkotyków dla towarzystwa (po 75%), poprzez wpływ znajomych (50%), a także by złagodzić stres (25%).

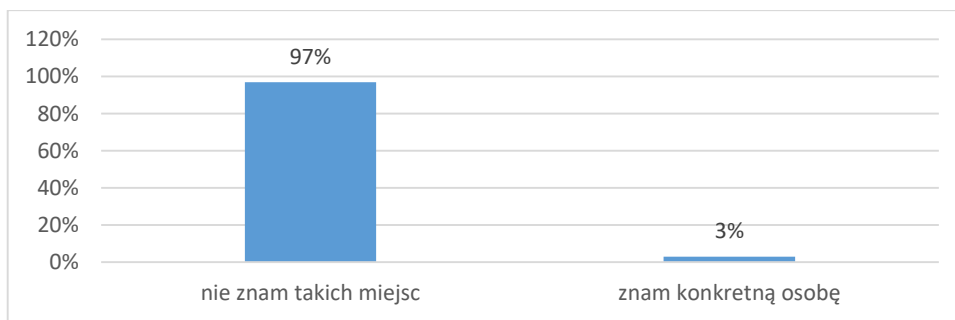
Wykres 26 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Analizując dostępność narkotyków i dopalaczy w Gminie Kutno można zauważyć, iż większość mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji w gminie (88%), 4% osób uważa, że są łatwo dostępne. 5% ankietowanych odpowiedziało, że w ich gminie narkotyki są trudno dostępne, zaś kolejne 3% osób twierdzi, że są całkowicie niedostępne.

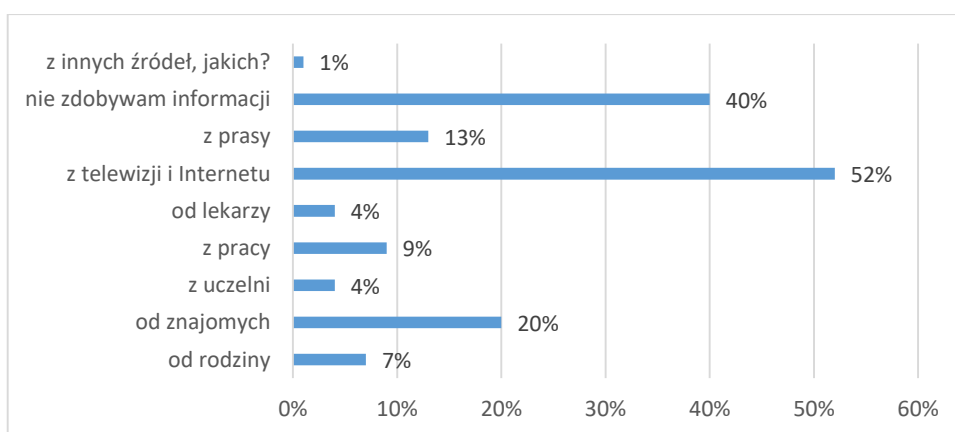
Wykres 27 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy/narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Mieszkańcy, w większości przyznają również, że nie znają miejsc, w których można zakupić narkotyki i dopalacze (97%).

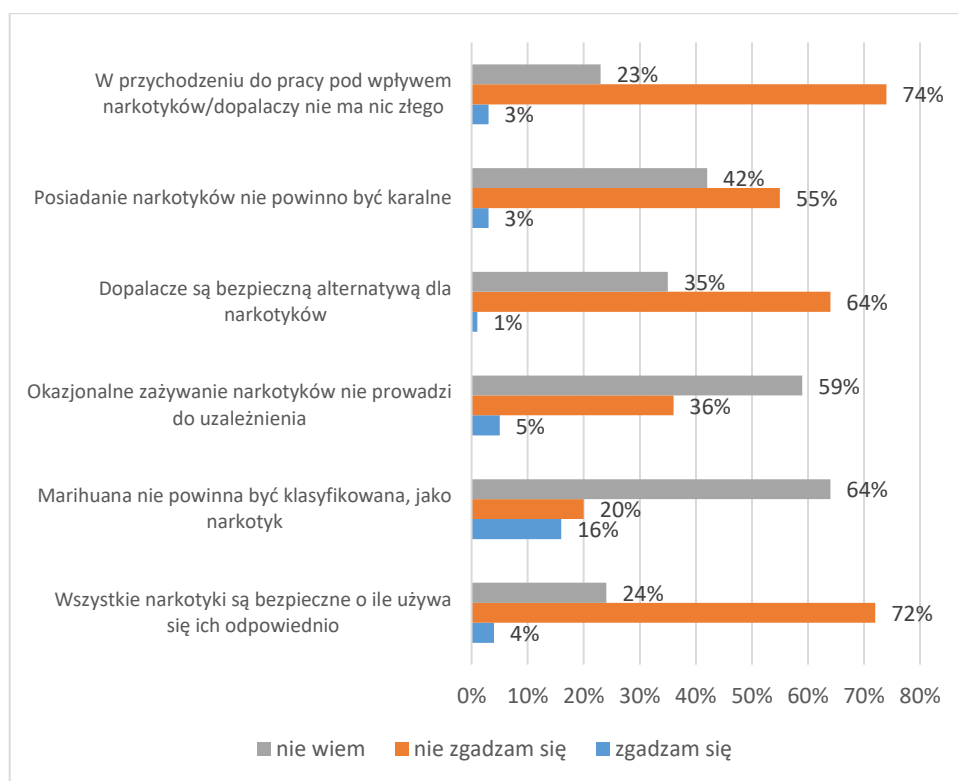
Wykres 28 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najpopularniejszą odpowiedzią była telewizja oraz Internet (52%), następnie ankietowani czerpią wiedzę od znajomych (20%), z prasy (13%) oraz m.in. z pracy (9%). Duży odsetek osób nie zdobywa informacji na powyższy temat (40%).

Wykres 29 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

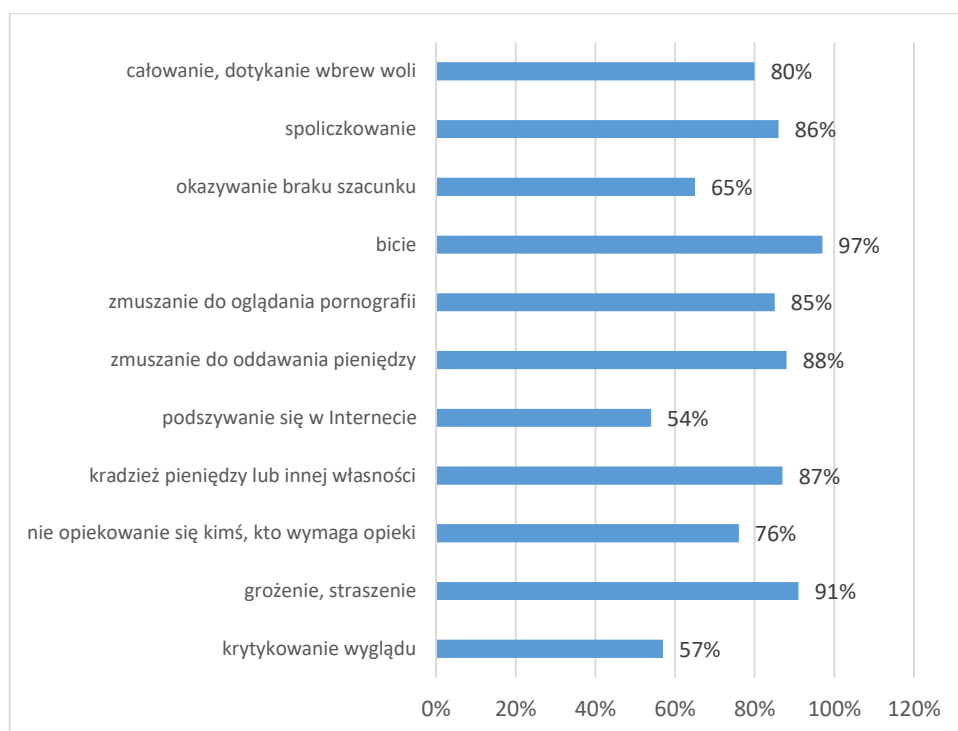
Respondenci zostali również poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych twierdzeń. Poniżej możemy zaobserwować odpowiedzi.

Wykres 30 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

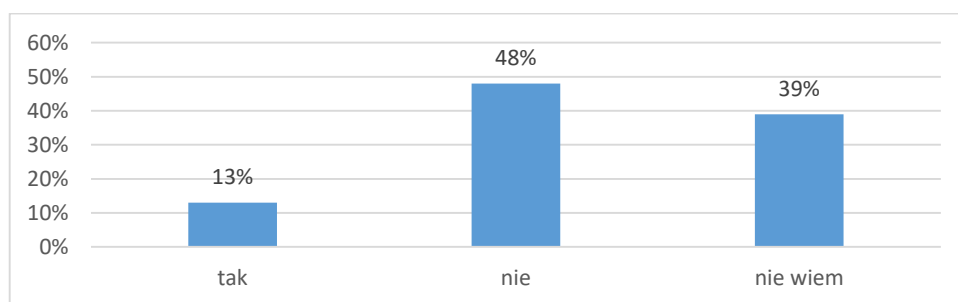
PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej Gminy Kutno. Niniejszy rozdział ma na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Poniżej zostały przedstawione odpowiedzi respondentów.

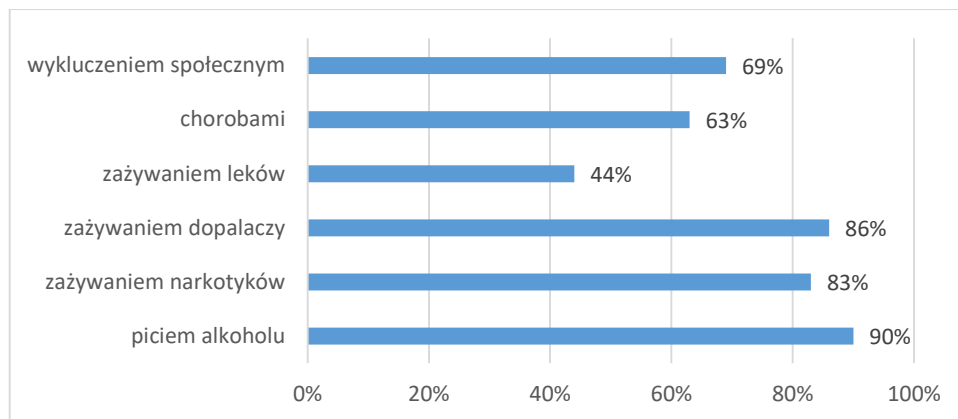
Wykres 31 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Niepokojący jest fakt, iż 13% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w domu. 39% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Natomiast 48% ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Dane te również pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne na terenie gminy.

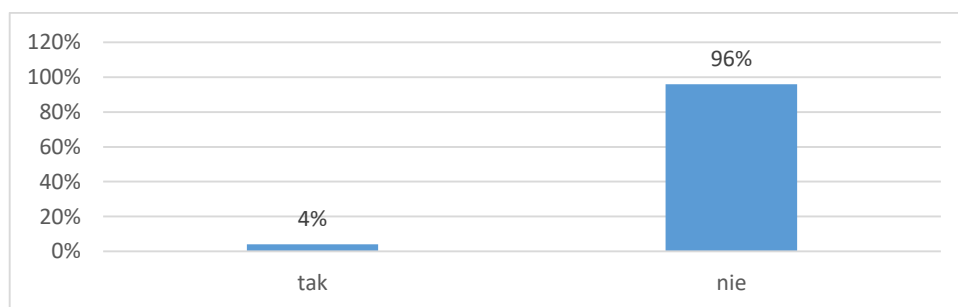
Wykres 32 Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kutno jest m.in. picie alkoholu (90%), zażywanie dopalaczy (86%), zażywanie narkotyków (83%) oraz choroby (63%), czy też wykluczenie społeczne (69%).

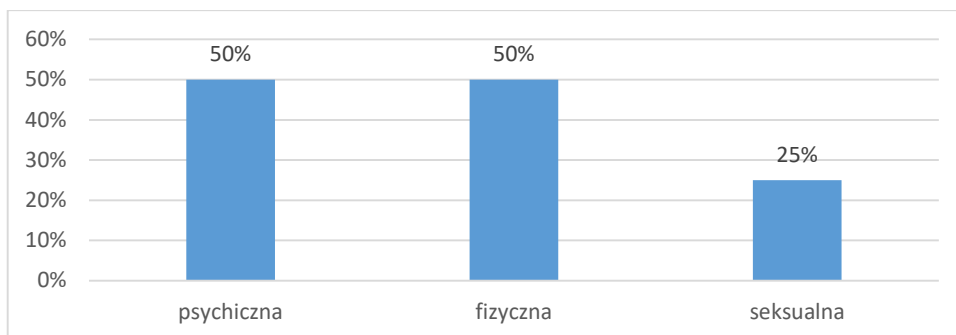
Wykres 33 Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo, 4% ankietowanych mieszkańców przyznało, iż było kiedykolwiek osobą doświadczającą przemocy.

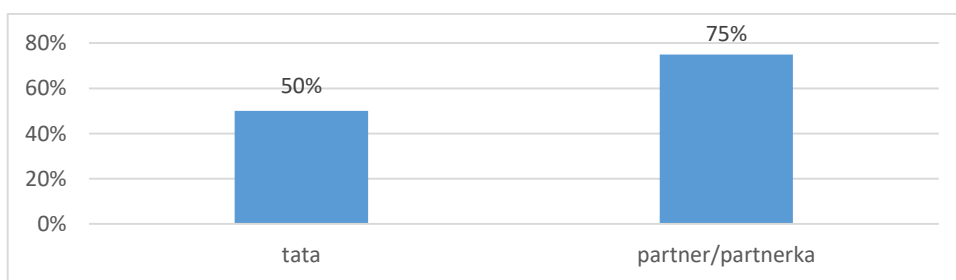
Wykres 34 Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej oraz fizycznej (po 50%).

Wykres 35 Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie tata (50%) oraz partner lub partnerka (70%).

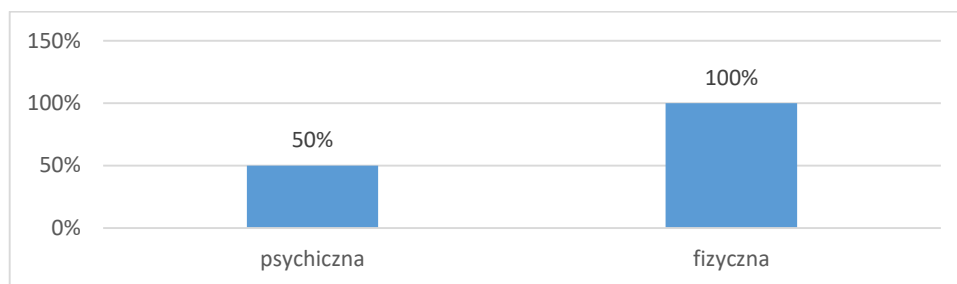
Wykres 36 Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Pocieszający jest fakt, że zdecydowana większość respondentów odpowiedziała, iż nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec drugiej osoby, odpowiedziało tak 98% badanej próby. Jednak 2% osobom taka sytuacja się przydarzyła.

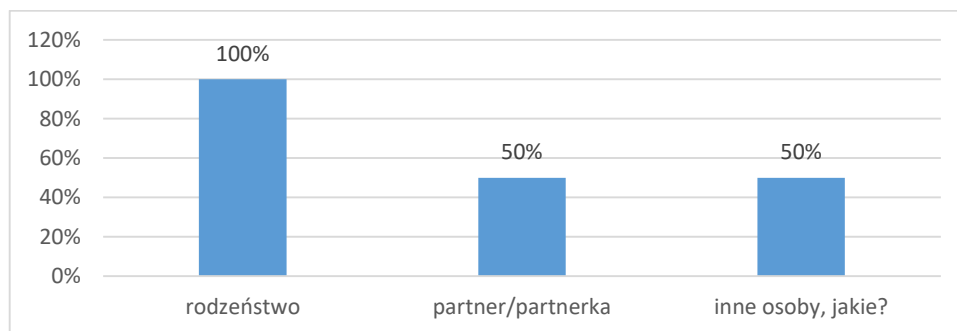
Wykres 37 Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Osoby, które zaznaczyły, że stosowały przemoc wobec drugiej osoby odpowiedziały, iż najczęściej była to przemoc fizyczna (100%) i psychiczna (50%).

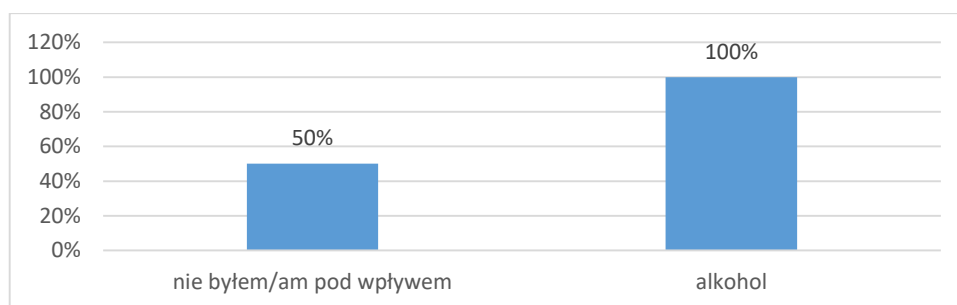
Wykres 38 Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Osobami w stosunku do których ankietowani zastosowali przemoc to najczęściej: rodzeństwo (100%), oraz partner/partnerka (50%). Innymi osobami, które wymieniali mieszkańcy byli znajomi (50%).

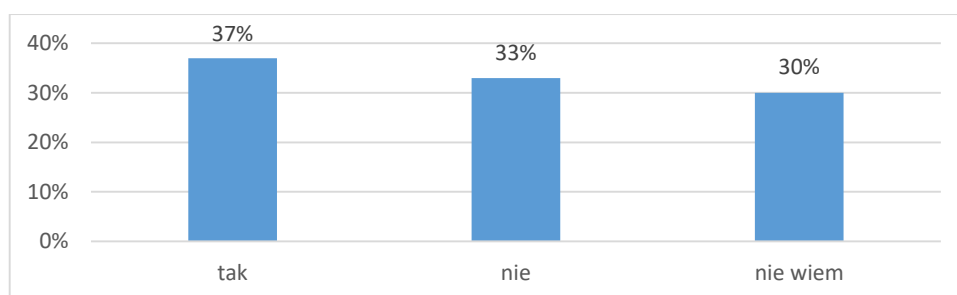
Wykres 39 W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Poszczególne osoby, które stosowały przemoc były pod wpływem alkoholu (100%).

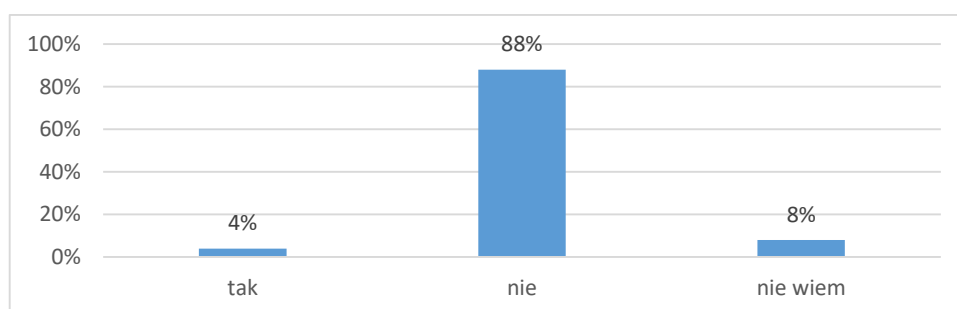
Wykres 40 Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?(Pytanie wielokrotnego wyboru).

Co ciekawe, jeżeli chodzi o stosowanie przemocy to 33% ankietowanych uważa, że nie istnieją okoliczności, które mogłyby usprawiedliwić tego typu zachowania. 37% ankietowanych twierdzi odwrotnie. Natomiast 30% badanej próby nie potrafi udzielić odpowiedzi na pytanie.

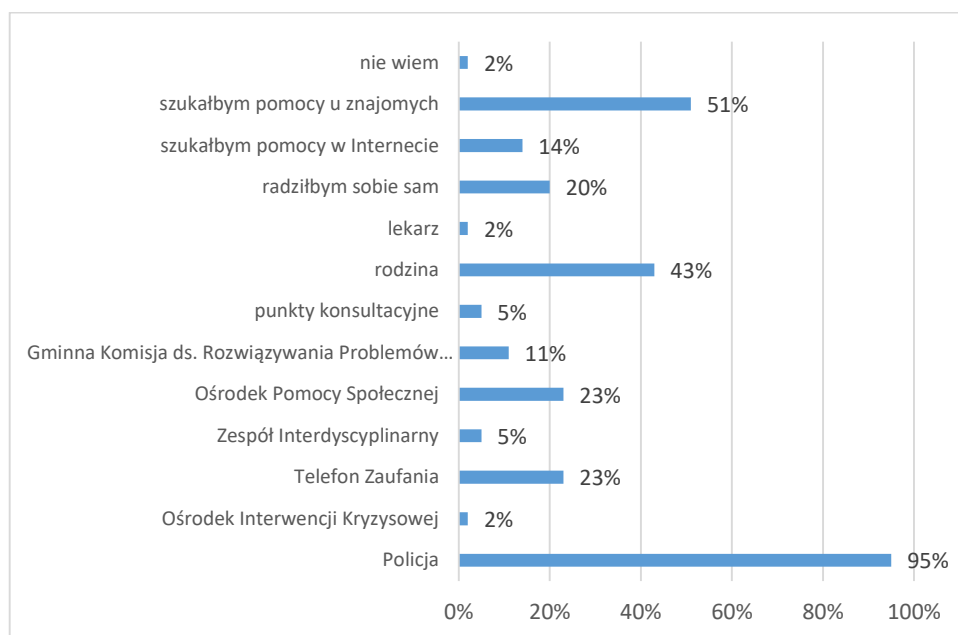
Wykres 41 Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Dodatkowo, według 88% mieszkańców nie powinno się stosować kar wobec dzieci. 8% osób nie potrafi określić swojego zdania. Natomiast 4% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

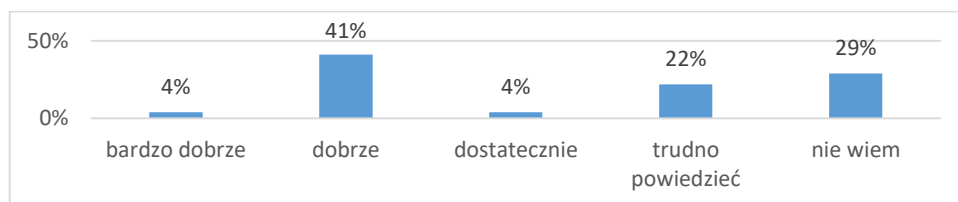
Wykres 42 Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu przemocy lub zjawiska uzależnienia w rodzinie. Respondenci najczęściej zwróciliby się na Policję (95%), szukaliby pomocy wśród znajomych (51%), poprosiliby rodzinę o pomoc (43%) oraz skierowaliby się do Ośrodka Pomocy Społecznej lub zadzwoniliby na Telefon Zaufania (po 23%).

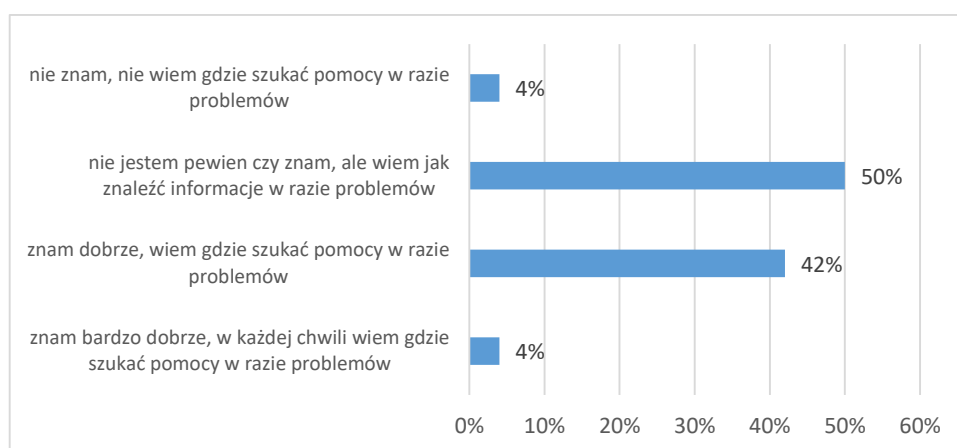
Wykres 43 Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

Dodatkowo, 41% mieszkańców uważa, że stopień zaangażowania władz lokalnych w działania profilaktyczne w gminie jest dobry.

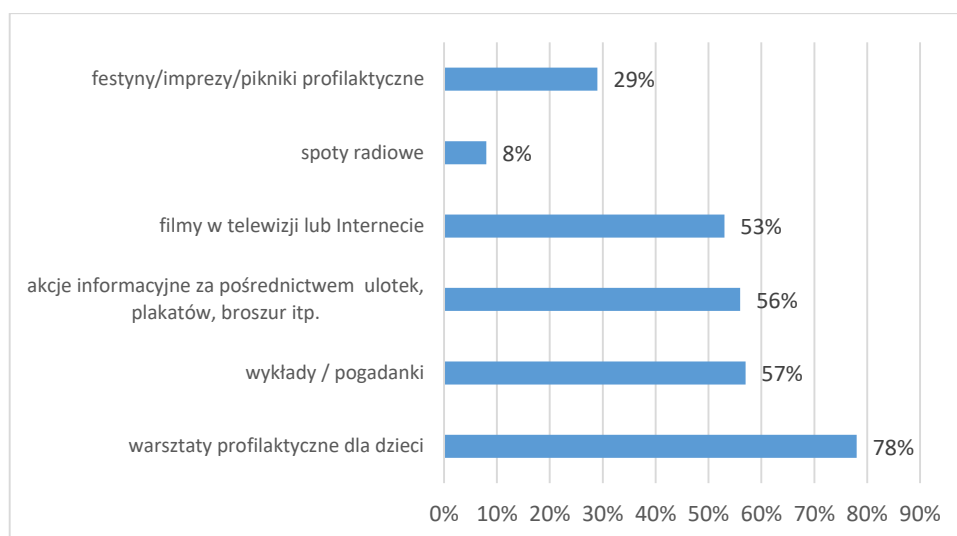
Wykres 44 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Następnie, respondentów poproszono by określili się, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 50% mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe lecz wiedzą gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 42% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie gdzie szukać pomocy w razie wyникnięcia sytuacji problemowych. Natomiast pewien odsetek (4%) mieszkańców przyznał, że nie mają pojęcia gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

Wykres 45 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Na koniec, mieszkańcy zostali poproszeni by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień i przemocy w Gminie Kutno. Ankietowani najczęściej wymieniali: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (78%), festyny/imprezy profilaktyczne (29%), wykłady oraz pogadanki (57%), filmy w telewizji lub Internecie (53%), a także akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, broszur (56%).

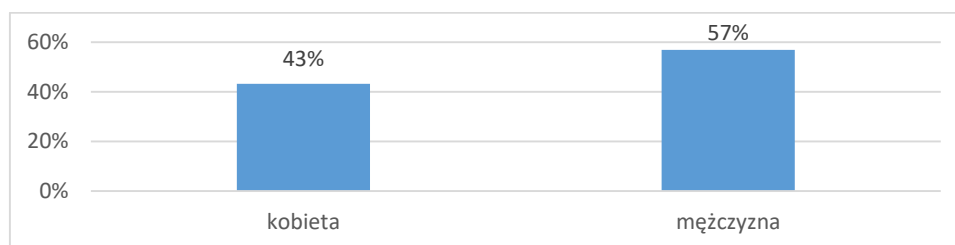

Wykres 46 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

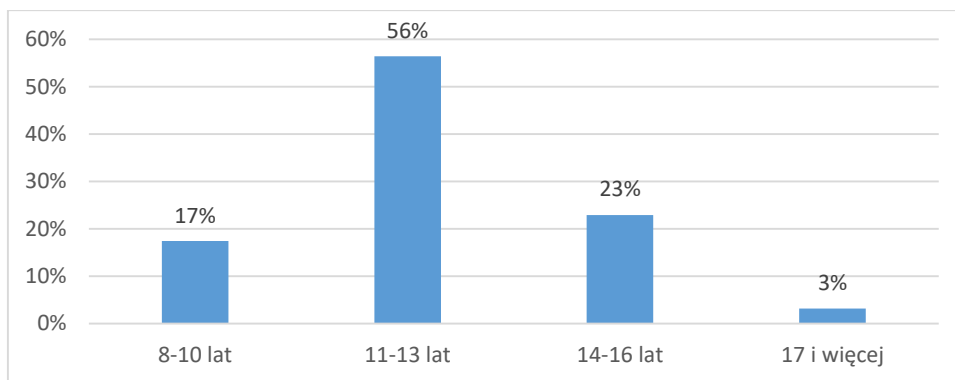
4. Badanie dzieci i młodzieży na terenie Gminy Kutno

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Kutno wzięło udział 218 uczniów szkół podstawowych, z czego 43% to dziewczynki, a 57% chłopcy. Największą grupą badanych, była grupa w przedziale wiekowym od 11 do 13 lat (56%) oraz od 14 do 16 lat (23%). Ankiety zostały przeprowadzone tylko w szkołach podstawowych, wynik 3% dla odpowiedzi 17 lat i więcej może być niezgodny, wynika to z odpowiedzi uczniów.

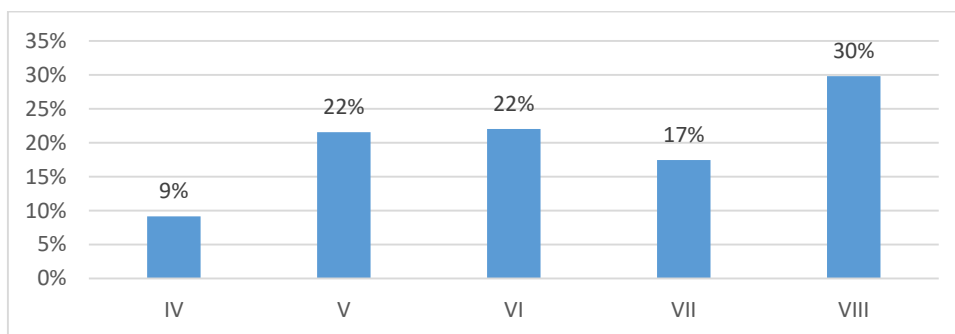

Wykres 47 Płeć.

Wykres 48 Wiek.

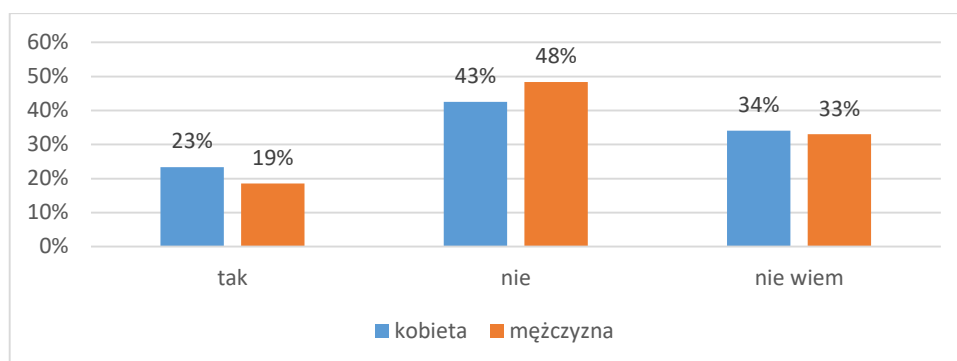
Poniższy wykres obrazuje, do jakich klas uczęszczają młodzi respondenci. Najliczniejszą grupą badanych są uczniowie klas VIII (30%).

Wykres 49 Klasa.

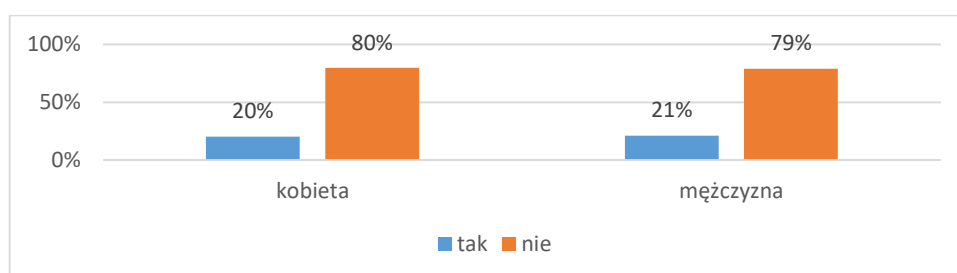
PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w Gminie Kutno był problem alkoholowy. Miał on na celu oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej 19% rówieśników pije alkohol, 48% jest nie pijąca, natomiast 33% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczynki w 43% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 23% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Uczennice w 34% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia obrazowo w liczbach zebrane wyniki.

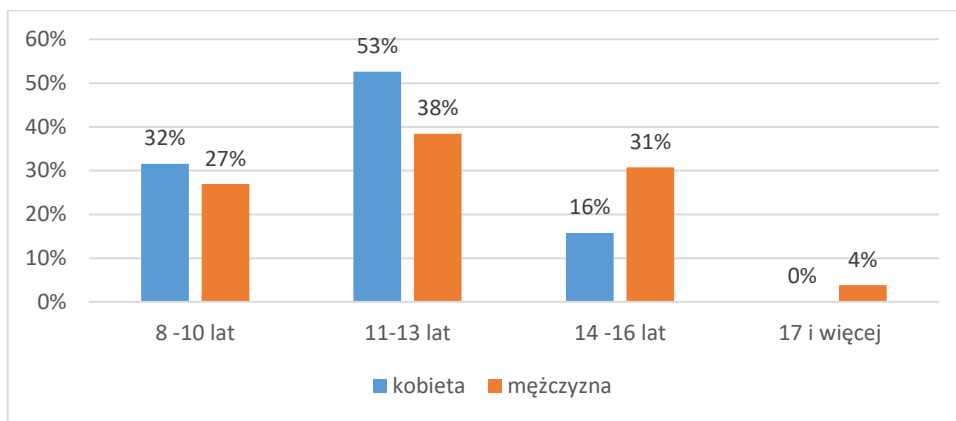
Wykres 50 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 79% oraz dziewczęta w 80% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Odpowiedzi były podobne również wśród uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 20% wśród dziewczynek oraz 21% u chłopców.

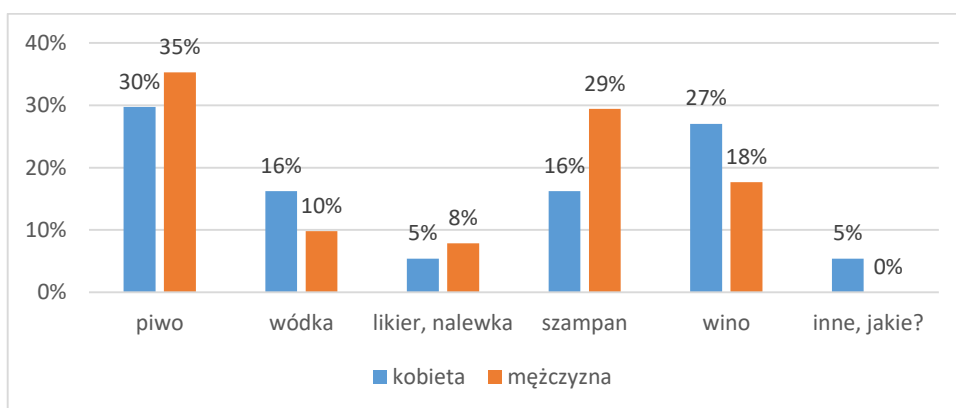
Wykres 51 Czy próbowałeś/aś pić alkohol ?

Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 8-10 lat (32%), następnie w wieku 11-13 lat (53%), kolejno w wieku 14-16 lat (16%). Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli spożywanie alkoholu w wieku 8-10 lat (27%), następnie w wieku 11-13% (38%) oraz w wieku 14-16 lat (31%). Uczniowie obu płci zaznaczali również odpowiedź „17 lat i więcej”, natomiast badanie zostało przeprowadzone tylko w klasach podstawowych.

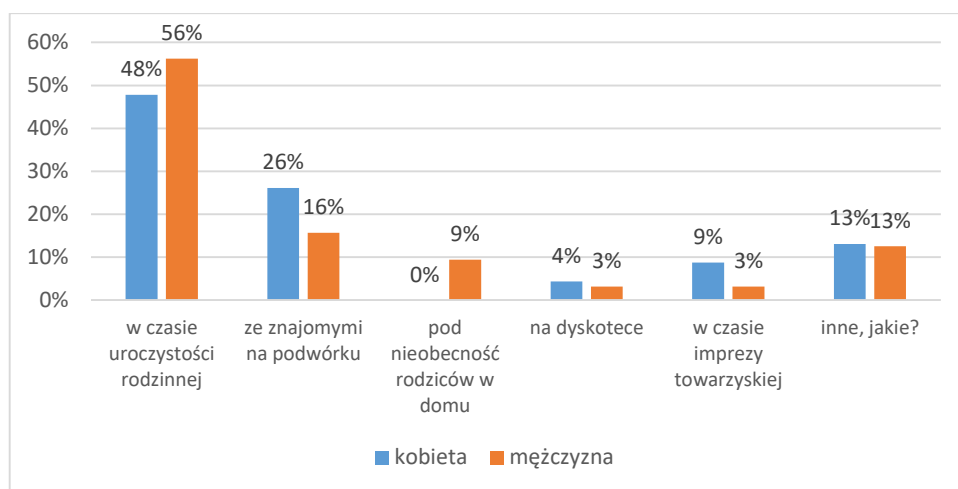
Wykres 52 W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród dziewczynek (30%) i chłopców (35%) było piwo. Chłopcy zadeklarowali, że alkoholami, które zdarzyło im się również spróbować był szampan (29%), wino (18%), wódka (10%) oraz likiery i nalewki (8%). Dziewczynki natomiast spożywały również: wódkę (16%), wino (27%), szampana (16%), likiery i nalewki (5%), oraz inne alkohole – piwo bezalkoholowe (5%).

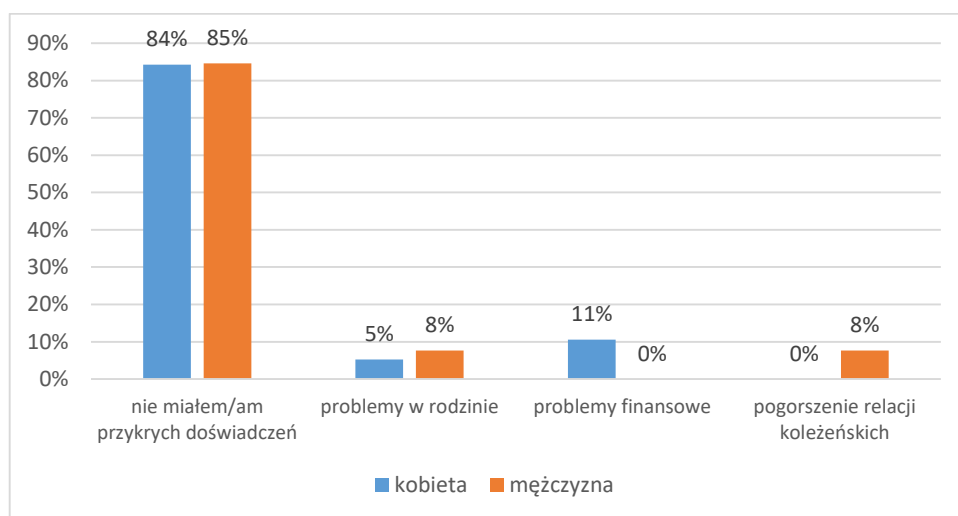
Wykres 53 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

Ankietowani deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu między innymi podczas uroczystości rodzinnej. Takiej odpowiedzi udzieliło 56% chłopców oraz 48% dziewcząt. Kolejne 16% chłopców i 26% dziewczynek przyznało, że spożywali alkohol na podwórku. Pozostali uczniowie w odpowiedzi „inne, jakie?” pisali o Nowym Roku/Sylwestrze.

Wykres 54 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

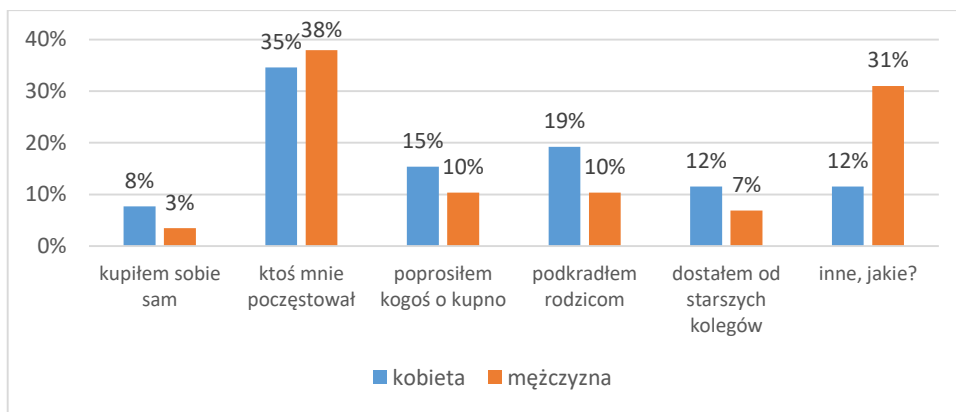
Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, w większości odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (85% chłopcy oraz 84% dziewczynki).

Wykres 55 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

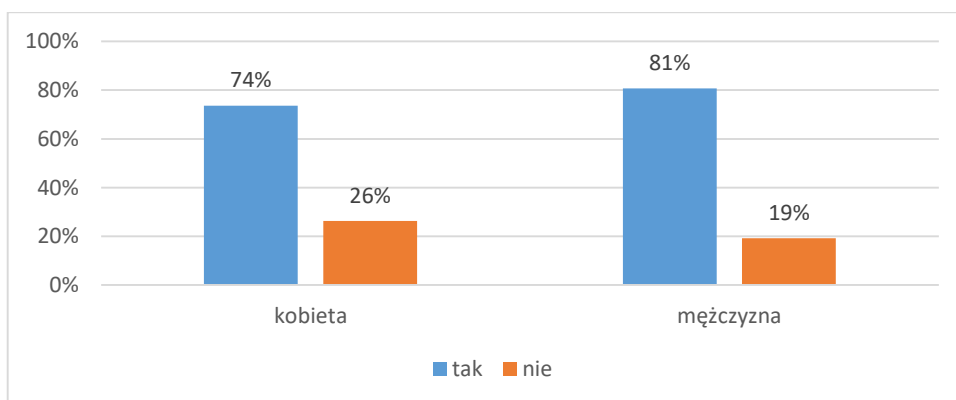
Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 35% dziewczyn i 38% chłopców odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Dodatkowo dziewczynki, przyznały, że kupowały alkohol samodzielnie (8%) lub podkrađały rodzicom (19%). Chłopcy również podkrađli alkohol rodzicom, prosili kogoś o jego kupno (po 10%), oraz samodzielnie go sobie

kupowało (3%). Dodatkowo, wśród badanych uczniów, wystąpiły odpowiedzi wybiegające poza te sprecyzowane w ankiecie. 12% dziewczynek oraz 31% chłopców deklaroowało, że uzyskali one alkohol w inny sposób. Niepokojącym faktem jest to, że jednym z innych sposobów na uzyskanie alkoholu przez młodzież, jest częstowanie ich alkoholem przez rodziców, poszczególni uczniowie pisali również, że ukradło napój wysokowy.

Wykres 56 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

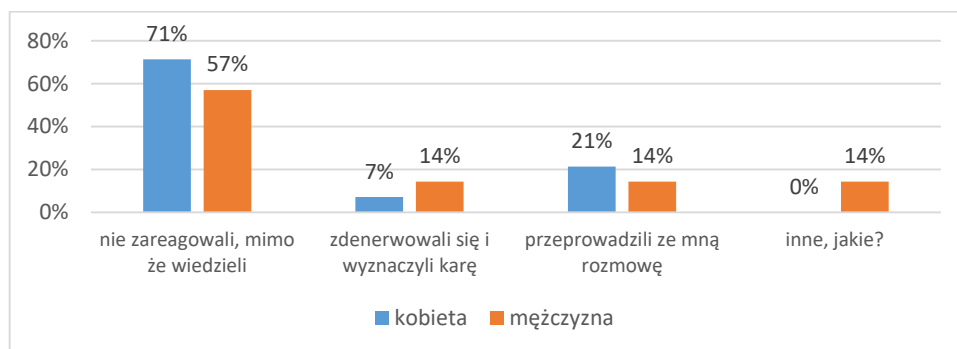
Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 74% uczennic oraz 81% uczniów płci męskiej przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Jednak 26% dziewczynek oraz 19% chłopców uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Wykres 57 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

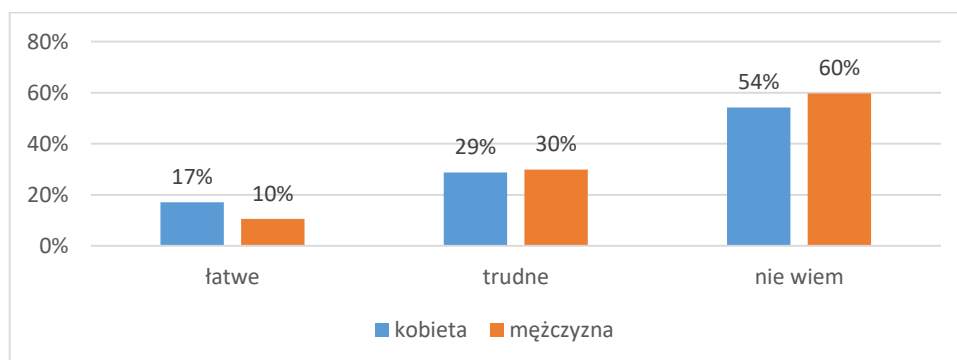
Uczniom, mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. Niepokojącym zdaje się być fakt, iż w dużej ilości przypadków (57% chłopców oraz 71% dziewczynek) rodzice nie zareagowali na wiadomość o tym, że ich dziecko piło alkohol, pomimo tego,

że dobrze o tym wiedzieli. W odpowiedziach „inne, jakie?” uczniowie oraz uczennice w większości pisali, że rodzice nie reagowali ponieważ sami częstowali ich alkoholem.

Wykres 58 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

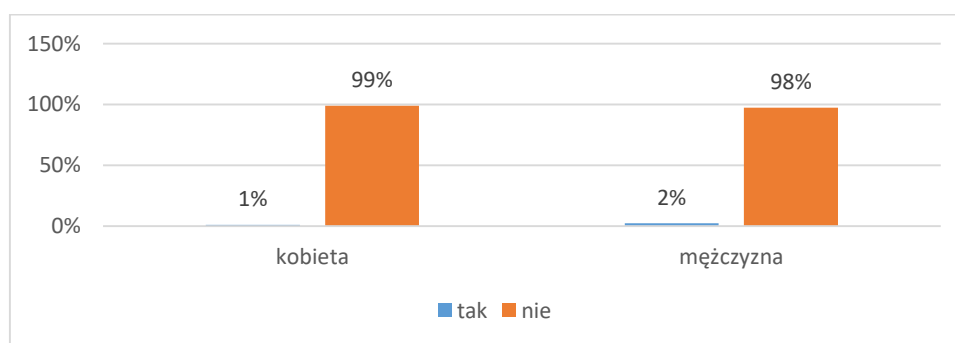
Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. Spośród ankietowanych, 54% dziewcząt oraz 60% chłopców, nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, czy łatwe. Następnie 29% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w danej miejscowości, tak stwierdziło również 30% chłopców. Następnie 17% dziewczynek oraz 10% chłopców stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe w ich gminie.

Wykres 59 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

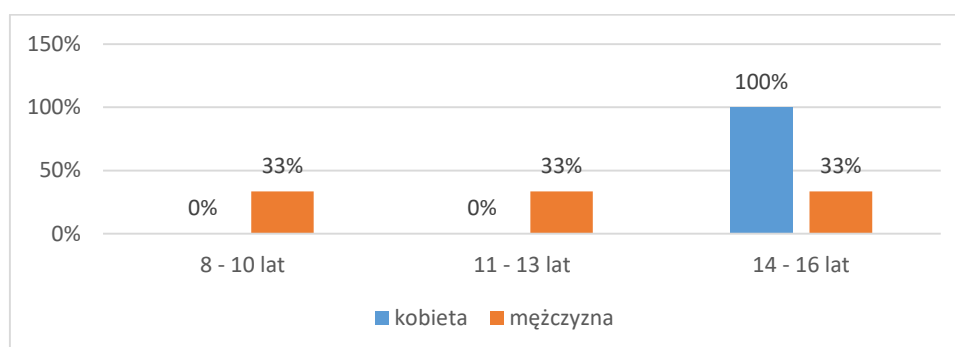
PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejny rozdział diagnozy dotyczy problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów ze szkół w Gminie Kutno oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów szkół zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 98% chłopców oraz 99% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych.

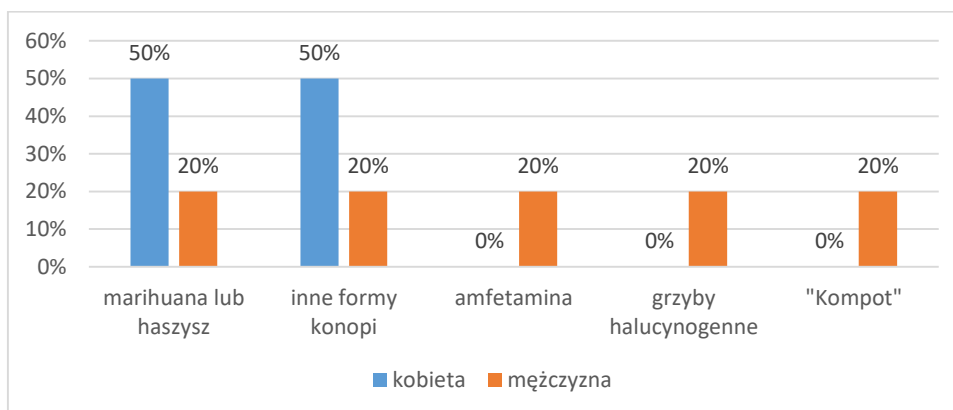
Wykres 60 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyrzeć się, w jakim wieku dzieci w tej grupie zdecydowały się na spróbowanie narkotyków. Poniższy wykres pokazuje, że 100% dziewczynek zażyło narkotyki między 14, a 16 rokiem życia. Kolejno po 33% chłopców podjęło się zażywania narkotyków po raz pierwszy między 8, a 13 rokiem życia, a także w wieku 14 – 16 lat.

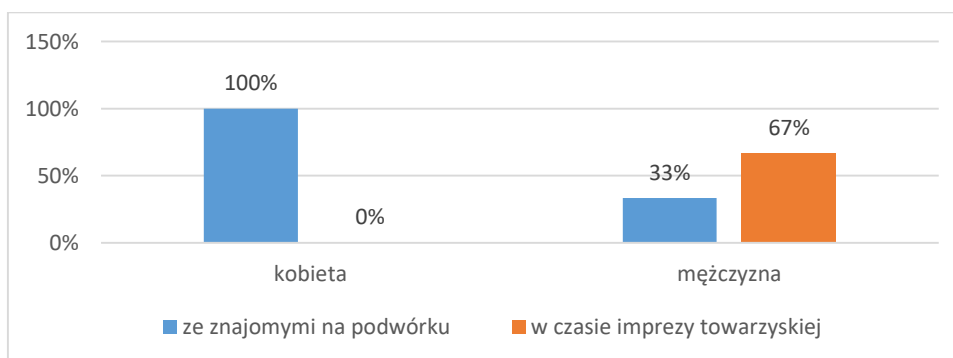
Wykres 61 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Uczniowie i uczennice zostali zapytani o rodzaj zażytej substancji. Poniżej możemy zaobserwować ich odpowiedzi.

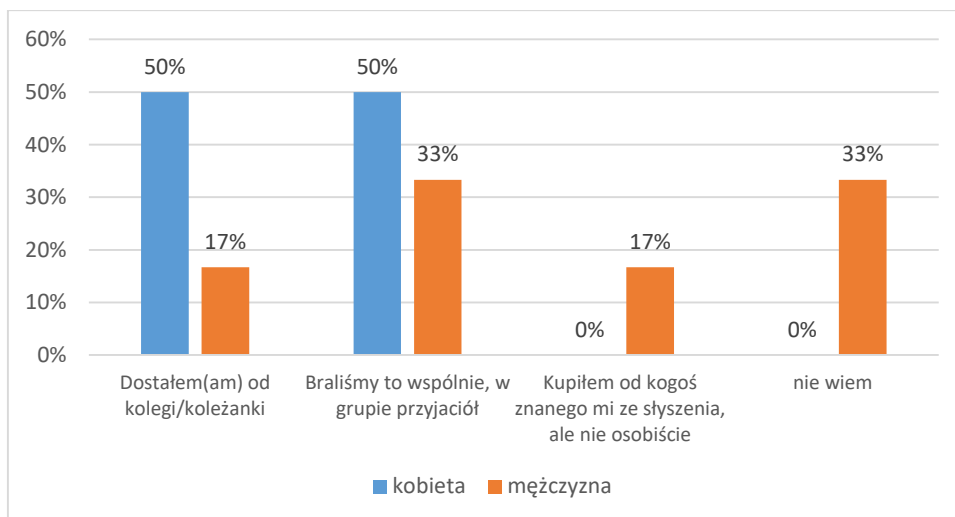
Wykres 62 Jakie to były substancje?

Na poniższym wykresie można zauważyć, że 100% uczennic, które miały styczność z narkotykami, zażywało je ze znajomymi na podwórku. Wśród chłopców, 67% zażywało narkotyki w czasie imprezy towarzyskiej oraz z kolegami na podwórku (33%).

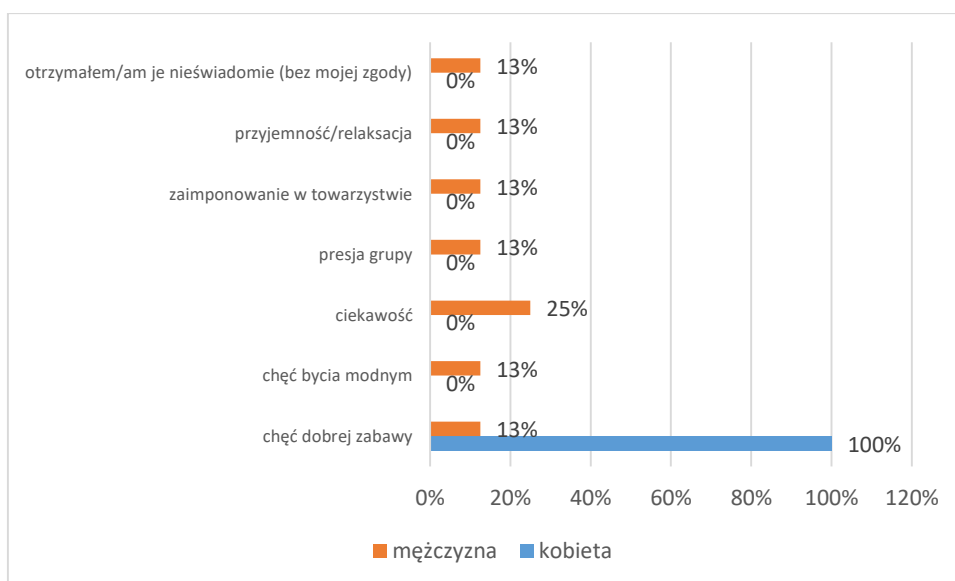
Wykres 63 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy?

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jednak jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. 33% chłopców deklaruje, że brali narkotyki wspólnie z grupą przyjaciół, oraz dostali od kolegi/koleżanki, a także kupili od kogoś znanego jedynie ze słyszenia (po 17%). Dziewczynki natomiast pozyskiwały narkotyki od kolegów/koleżanek, oraz zażywały je wspólnie w grupie przyjaciół (po 50%).

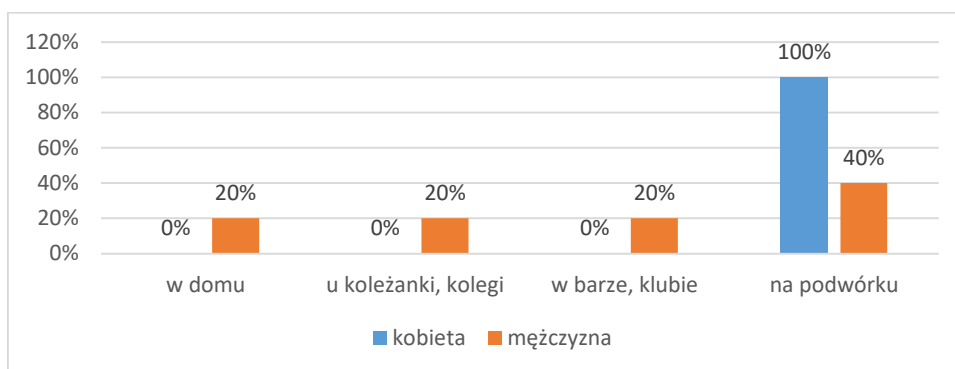
Wykres 64 Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

Ciekawym wydaje się także fakt, z jakiego powodu uczniowie sięgają po środki uzależniające. Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż 100% dziewczynek próbuje narkotyków z chęci dobrej zabawy. Chłopcy również spróbowali zakazanych substancji m.in. z powodu: chęci bycia modnym, pod presją grupy, dla przyjemności i relaksacji (po 13%) oraz z ciekawości (25%).

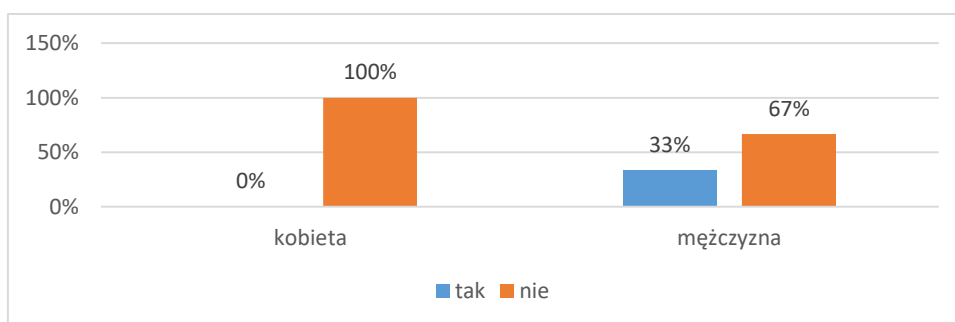
Wykres 65 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

Dziewczynki najczęściej sięgali po substancje psychoaktywne na podwórku (100%). Natomiast chłopcy najczęściej zażywali narkotyki w domu, u koleżanki lub kolegi, w barze/klubie (po 20%) oraz na podwórku (40%).

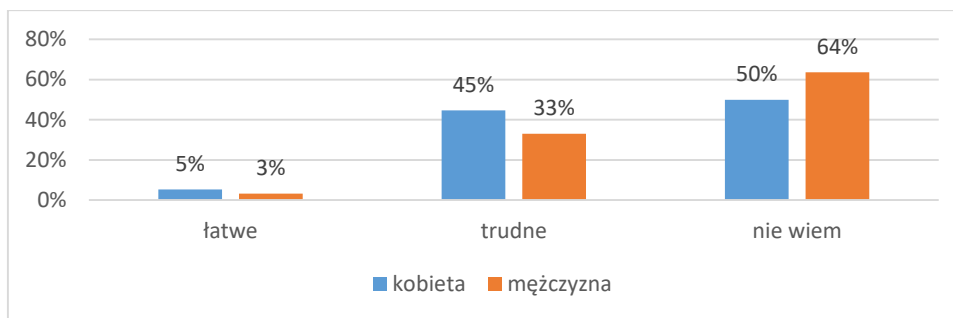
Wykres 66 Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne ?

Uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami zapytano, czy ich opiekunowie są świadomi tego faktu. W przypadku 100% uczennic oraz 67% uczniów, opiekunowie nie wiedzą o spożywaniu narkotyków lub dopalaczy przez ich pociechy. Rodzice 33% uczniów, którzy wiedzą, że ich pociechy zażywały kiedykolwiek narkotyki nie zareagowali w żaden sposób na ten fakt.

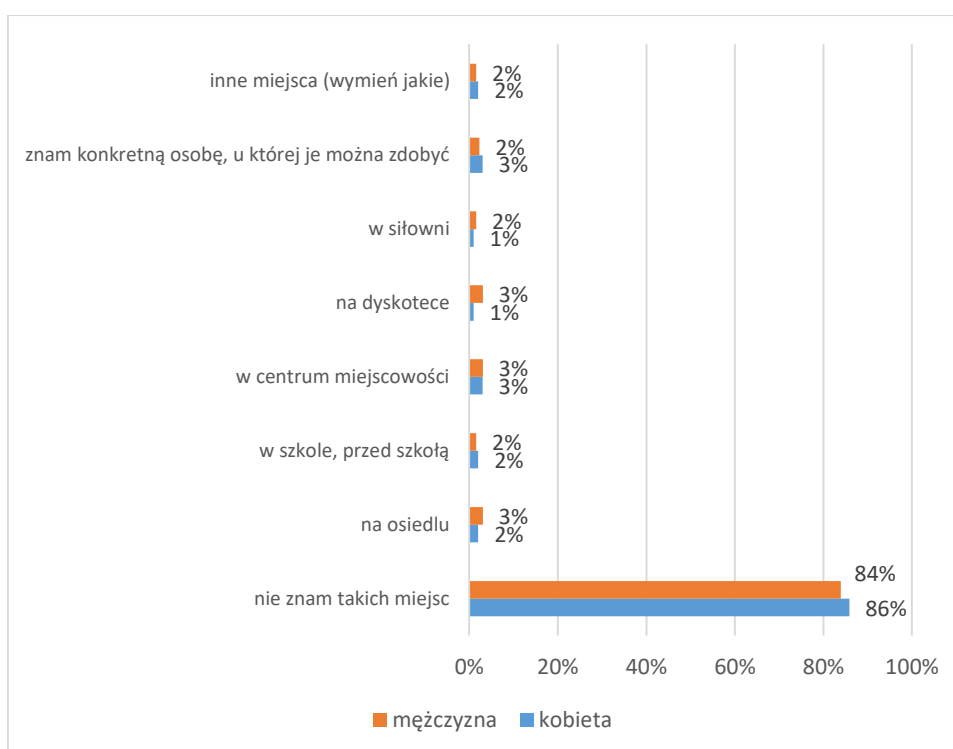
Wykres 67 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Wszystkich ankietowanych zapytano o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie odpowiadali bardzo podobnie. Większość uczniów obu płci uważa, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (45% dziewczynek, 33% chłopców). Natomiast 3% chłopców oraz 5% dziewczynek twierdzi, że jest to łatwe, pozostali nie wypowiedzieli się w tym temacie.

Wykres 68 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki i dopalacze w swojej miejscowości byłoby to

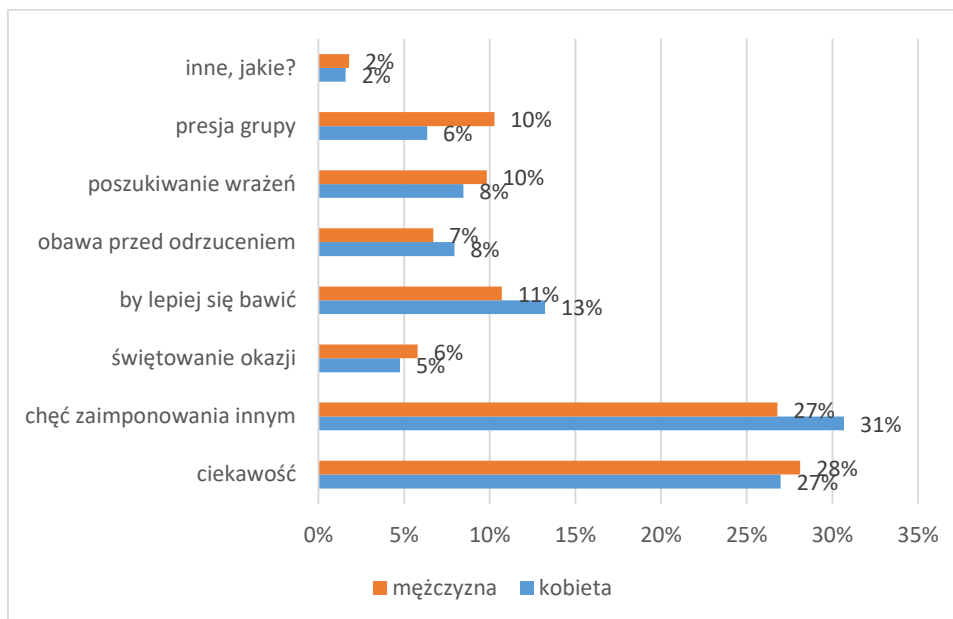
Dodatkowo, większość uczniów (84%) oraz uczennic (86%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki i dopalacze.

Wykres 69 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

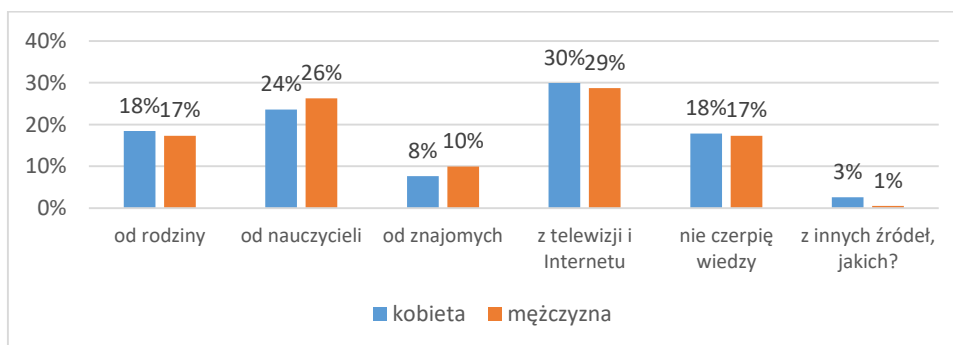
Młodzi mieszkańcy podają również, jakie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Respondenci opowiadają się najczęściej za:

chęcią zaimponowania innym (27% chłopców, 31% dziewczynek) oraz ciekawością (28% chłopców, 27% dziewczynek).

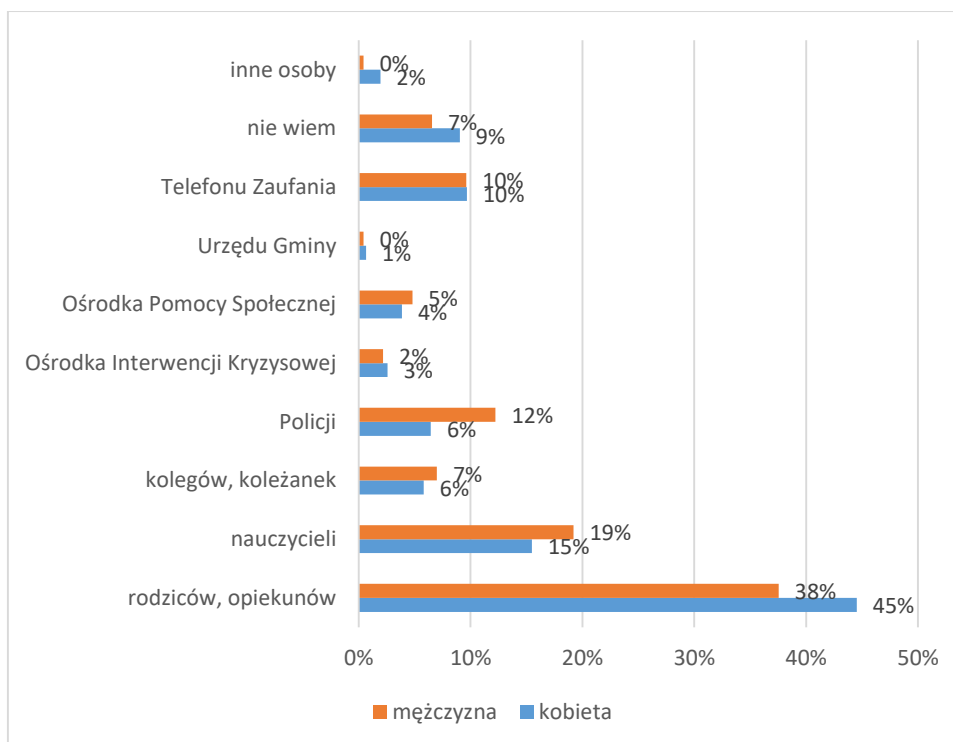
Wykres 70 Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze?

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 29% chłopców oraz 30% dziewcząt. Dodatkowo, młodzi respondenci posilkują się wiedza od nauczycieli (24% dziewczynek, 26% chłopców) oraz od rodziny (18% dziewczynek, 17% chłopców). Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 18% chłopców i 17% dziewczynek, nie stara się w żaden sposób pozyskiwać informacji w tak znaczącym temacie.

Wykres 71 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

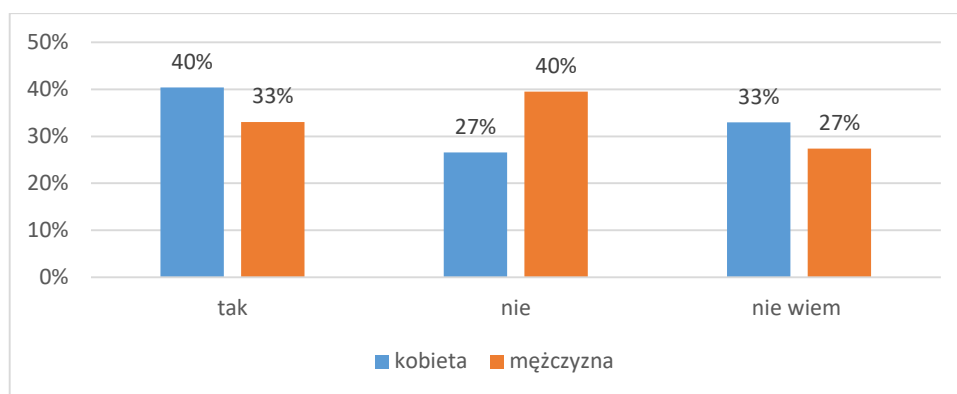
Dodatkowo, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (38% chłopców, 45% dziewczynek).

Wykres 72 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

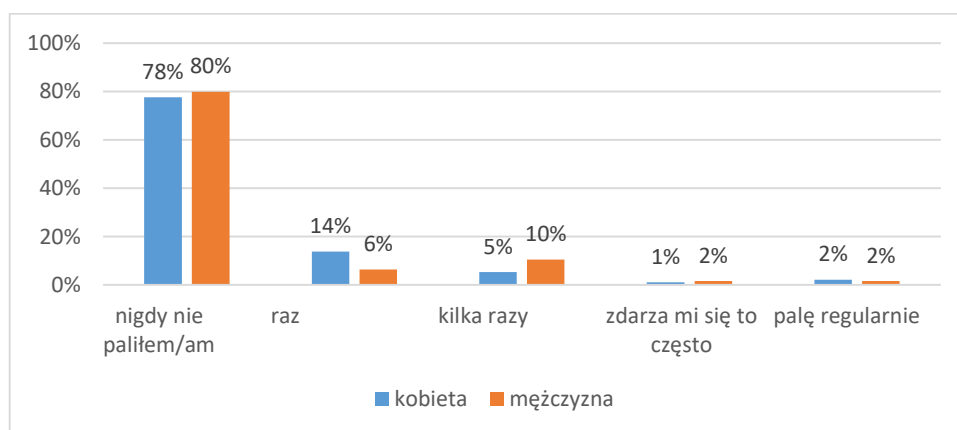
PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Kolejnym blokiem tematycznym przedstawionym w niniejszej diagnozie był problem nikotynowy w Gminie Kutno. Pierwszym pytaniem, które zostało zadane uczniom było: „Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?”. 40% uczniów i 27% uczennic odpowiedziało przecząco na zadane pytanie. 33% chłopców i 40% dziewczynek stwierdziło, że rówieśnicy palą papierosy, natomiast pozostali ankietowani obu płci nic na ten temat nie wiedzieli.

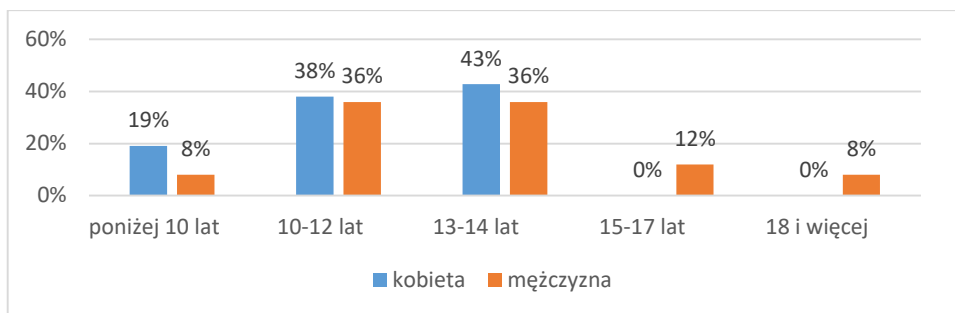
Wykres 73 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Uczniowie zapytani, czy kiedykolwiek próbowali palić papierosy niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nigdy nie palili. Takiej odpowiedzi udzieliło, aż 78% dziewczynek oraz 80% chłopców. Jest to bardzo zadowalający wynik.

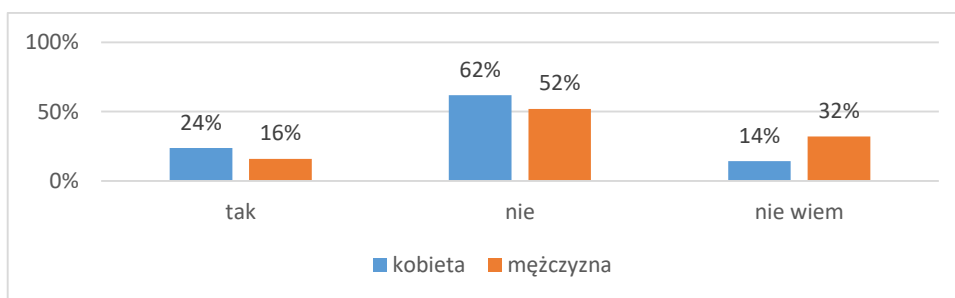
Wykres 74 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Następnie, ci uczniowie, którzy udzielili odpowiedzi, że kiedykolwiek palili papierosy zostali zapytani również o to, w jakim wieku palili je po raz pierwszy. Niepokojącym jest fakt, że 8% chłopców i 19% dziewczynek przyznało, że po raz pierwszy zapalili papierosa w wieku poniżej 10 roku życia. W ankiecie znalazły się również odpowiedzi dla uczniów powyżej 17 roku życia, tymczasem respondentami badania byli wyłącznie uczniowie klas podstawowych.

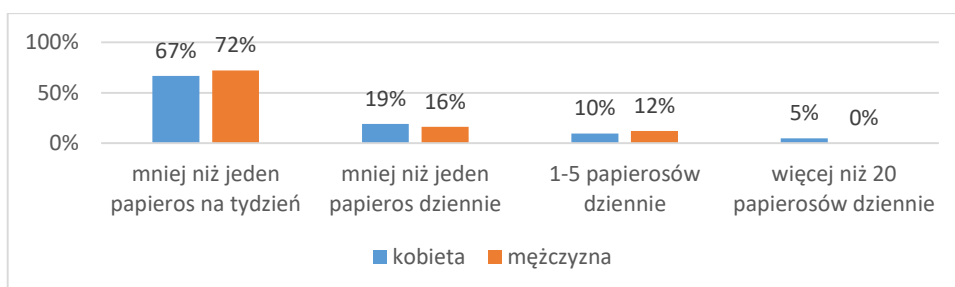
Wykres 75 W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

Uczniowie, którzy palili kiedykolwiek papierosy odpowiedzieli również w 52%, że ich rodzice nie wiedzą nic o ich próbach palenia, 62% uczennic również udzieliło takiej odpowiedzi. Natomiast 24% dziewczynek i 16% chłopców przyznało, że ich opiekunowie są świadomi tego problemu.

Wykres 76 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

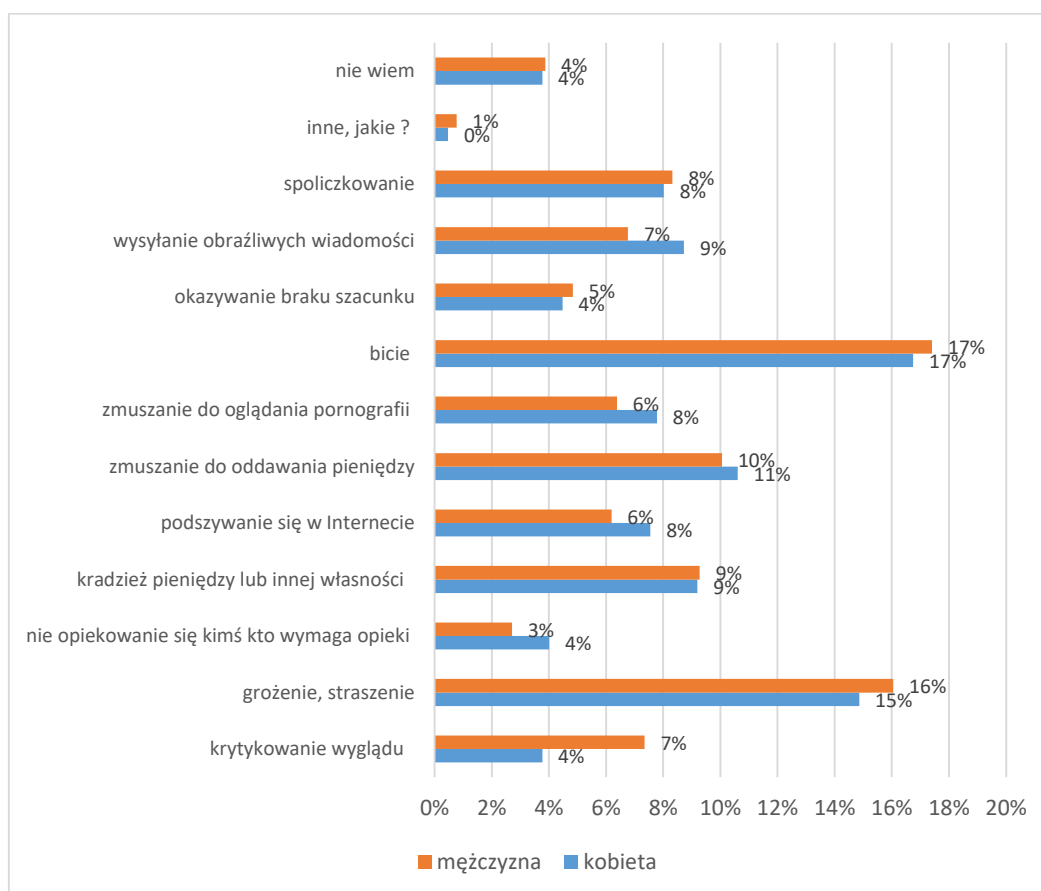
Pomimo tego, że uczniowie przyznali się do palenia papierosów, to podczas pytania dotyczącego częstotliwości palenia przez nich tytoniu, zdecydowana większość odpowiedziała, że pali mniej niż jeden papieros na tydzień (72% chłopców oraz 67% dziewczynek). Natomiast niepokojący jest fakt, że 5% ankietowanych płci żeńskiej pali więcej niż 20 papierosów dziennie.

Wykres 77 Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI.

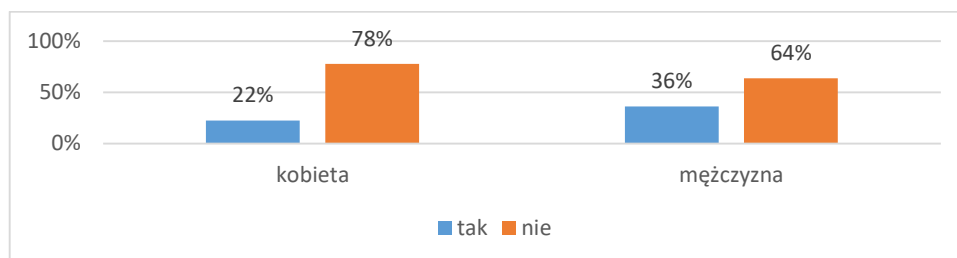
PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Przemoc – jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców Gminy Kutno. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie płci męskiej najczęściej wybierali między innymi odpowiedzi takie jak: groźenie, straszenie (16%), bicie (17%) zmuszanie do oddawania pieniędzy (10%), kradzież pieniędzy lub innej własności (9%), czy też spoliczkowanie (8%). Z kolei dziewczynki najczęściej wypowiadały się następująco: groźenie, straszenie (15%) i bicie (17%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (11%), czy też wysyłanie obraźliwych wiadomości (9%).

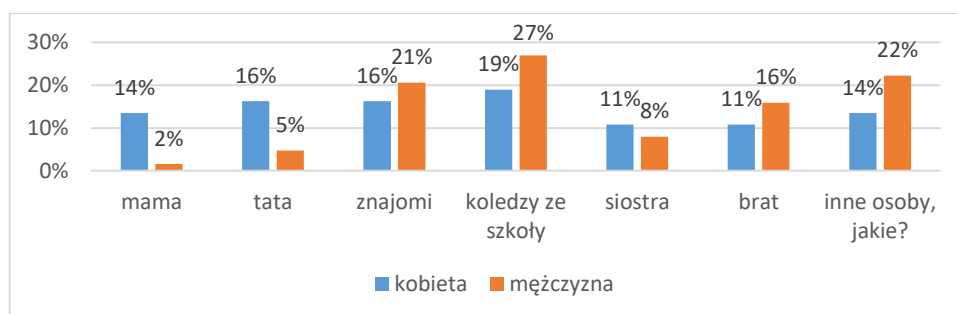
Wykres 78 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

Głęboko niepokoi fakt, że 22% dziewczynek oraz 36% chłopców przyznało, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy.

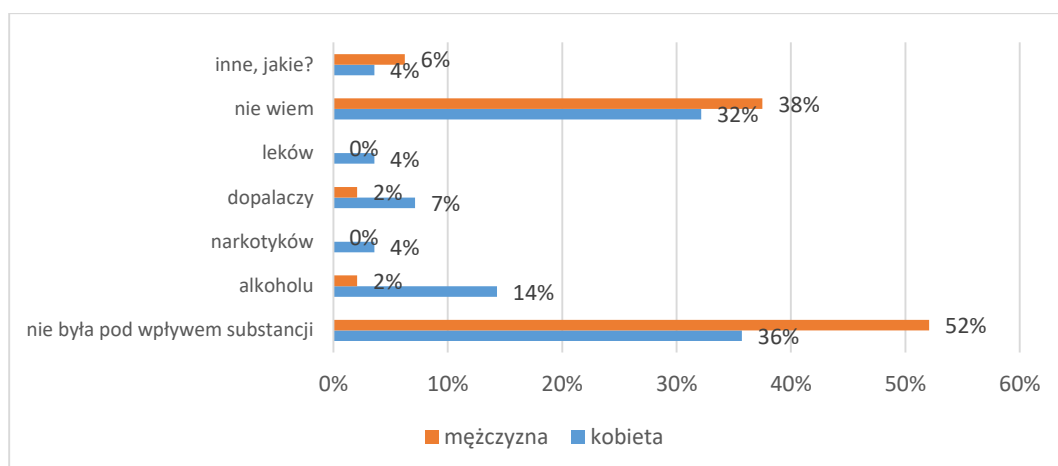
Wykres 79 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (27%), znajomi (21%), czy też ich brat (16%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (19%), ale też od znajomych (16%). Dodatkowo, uczniowie pisali o takich osobach jak: wujkowie oraz osoby nieznajome.

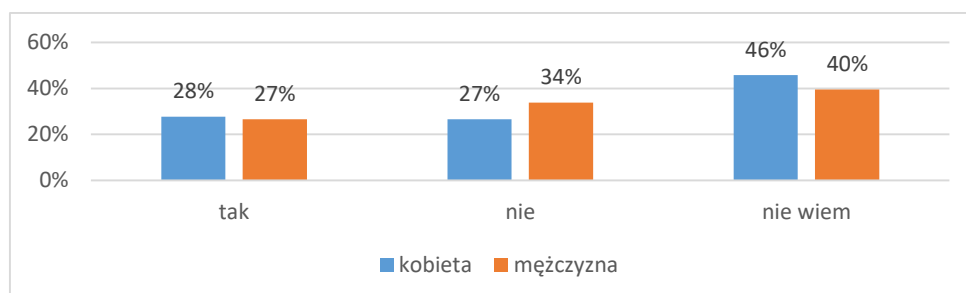
Wykres 80 Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Uczniowie zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Większość uczniów (52%) oraz uczennic (36%) twierdzi, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji.

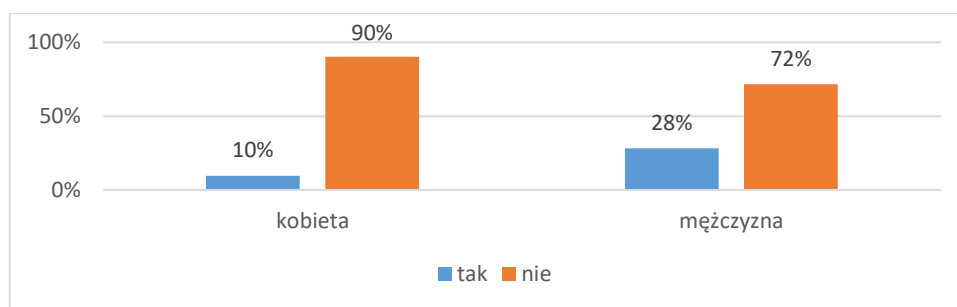
Wykres 81 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem?

Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 27% chłopców oraz 28% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się zdarzają.

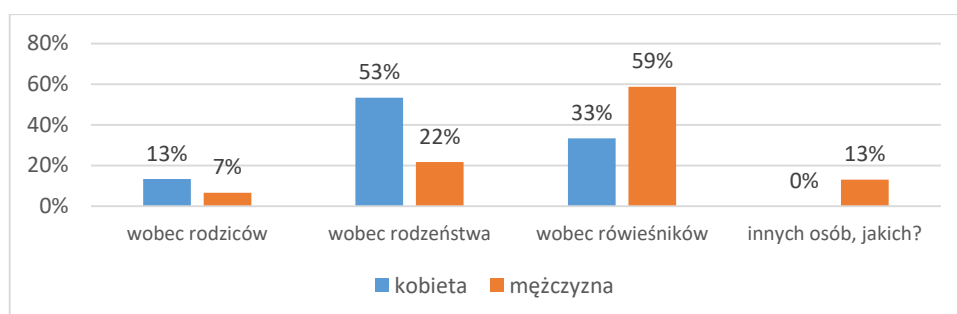
Wykres 82 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Ankietowani zostali poproszeni, o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 10% dziewczynek oraz 28% chłopców przyznało, że zdarzały się sytuacje gdzie stosowali oni przemoc wobec innych.

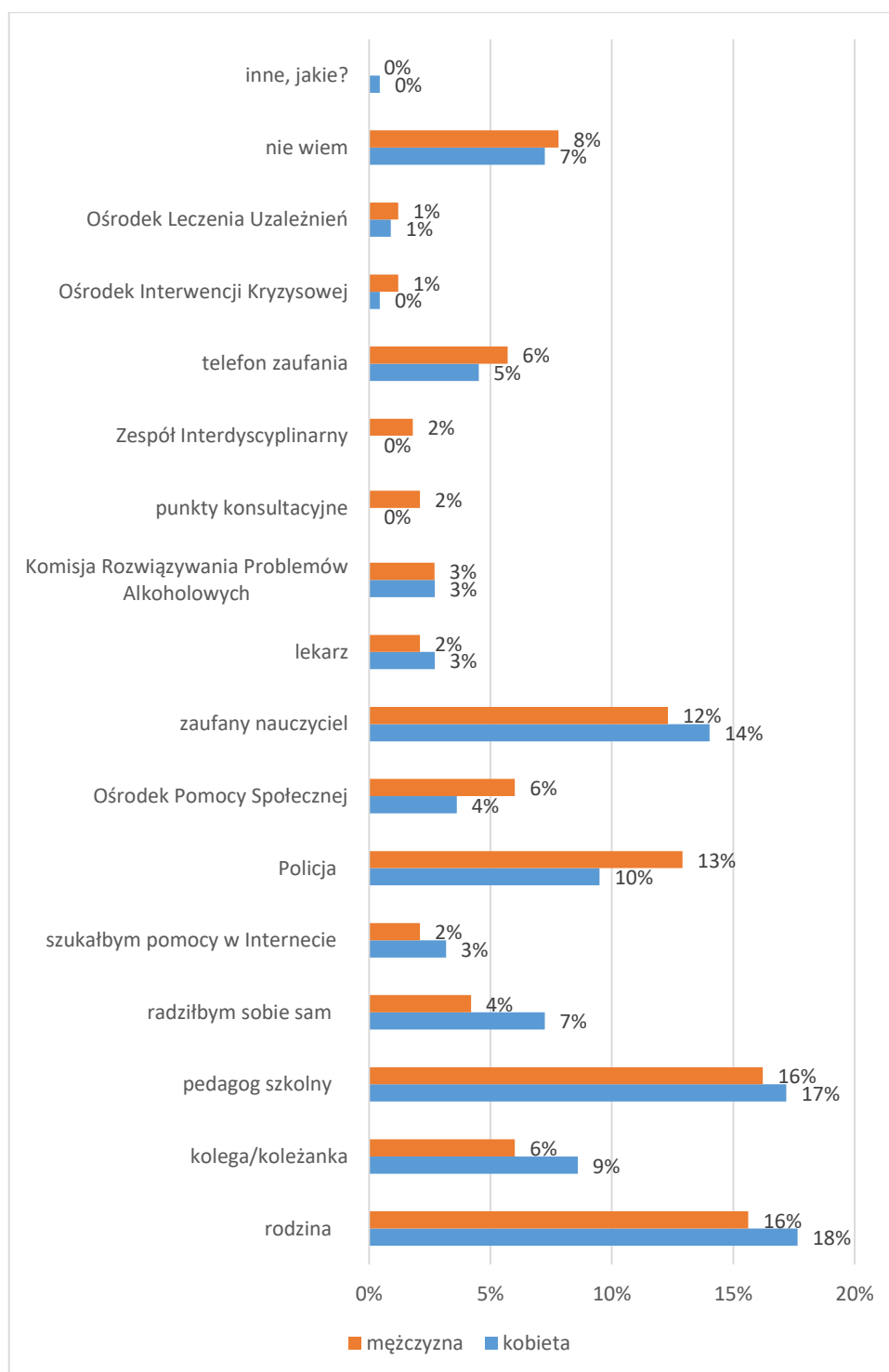
Wykres 83 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Odpowiadali również wobec kogo stosowali przemoc. Uczniowie (59%) oraz uczennice (33%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników, oraz rodzeństwa (53% dziewczynek, 22% chłopców). Dodatkowo, chłopcy stosowali przemoc wobec innych osób takich jak: kolegów oraz osób z dalszej rodziny (13%).

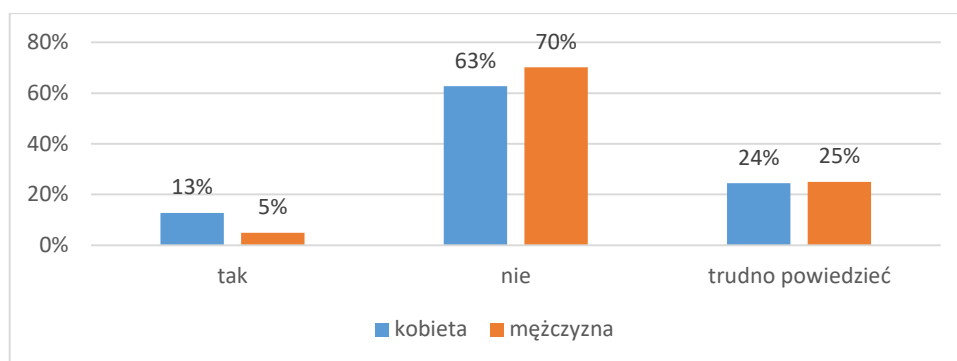
Wykres 84 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc ?

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zwróciliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy lub byli jej świadkami. Poniżej zostały przedstawione wyniki odpowiedzi uczniów oraz uczennic Gminy Kutno.

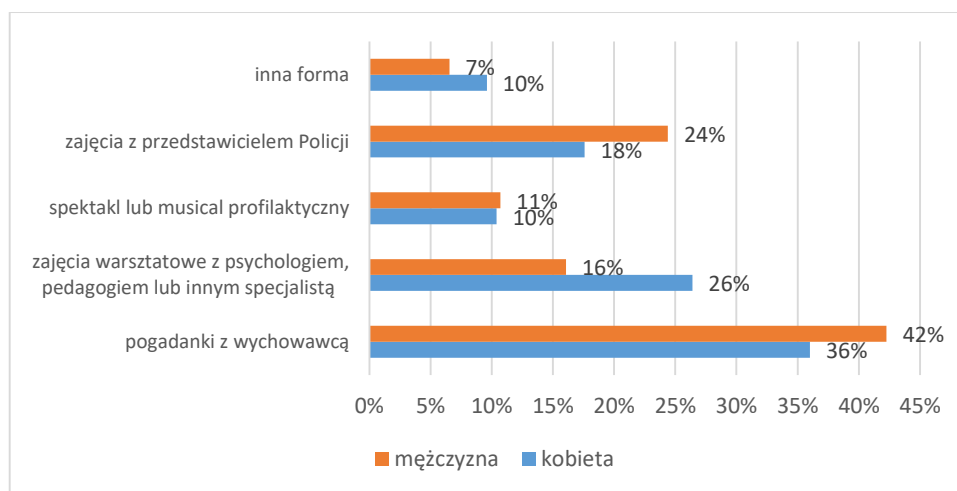
Wykres 85 Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

Dodatkowo, 5% uczniów oraz 13% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu.

**Wykres 86 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu,
kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?**

Kolejno, uczniowie zostali poproszeni o określenie jaka forma zajęć profilaktycznych według nich jest najciekawsza lub najefektywniejsza. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród młodych chłopców była pogadanka z wychowawcą (42%). Następnie zajęcia warsztatowe z psychologiem lub pedagogiem (16%), oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (24%). Uczennice najczęściej wybierały również pogadanki z wychowawcą (36%) oraz zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (26%), a także spotkania z przedstawicielem Policji (18%). Młodzi respondenci, zaznaczali również inne formy zajęć profilaktycznych, lecz nie podali konkretnie jakie.

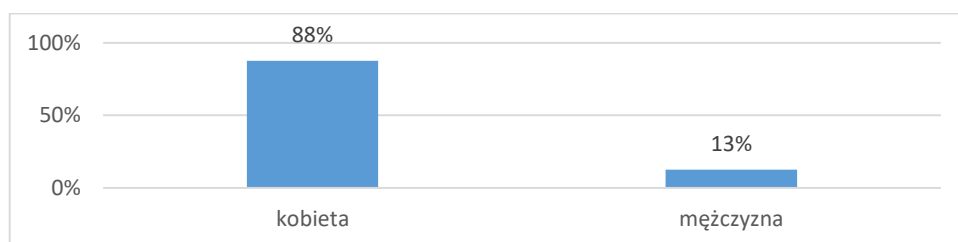

**Wykres 87 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie
najciekawsza/najefektywniejsza?**

5. Badanie sprzedawców na terenie Gminy Kutno

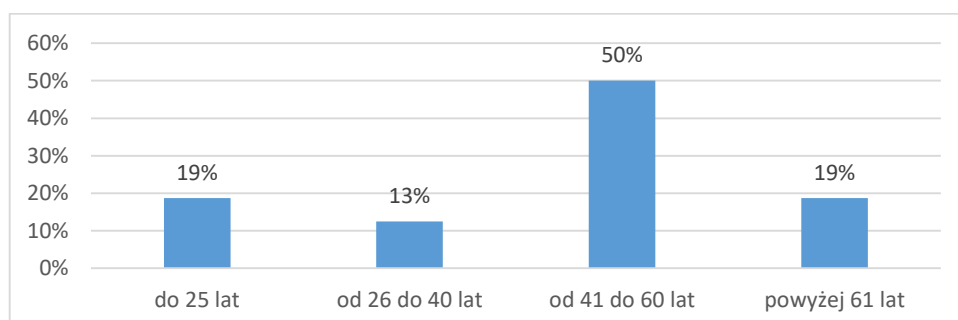
STRUKTURA BADANEJ GRUPY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Kutno udział wzięło łącznie 16 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 88% kobiet, oraz 13% mężczyzn.

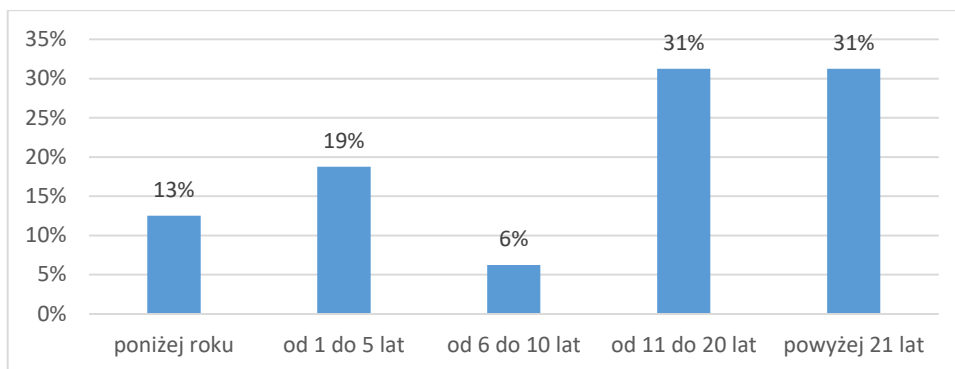
Wykres 88 Płeć

Osoby, które wzięły udział w ankiecie były w przedziałach wiekowych: 41-60 lat (50%), od 26 do 40 (13%), oraz do 25 roku życia i powyżej 65 lat było po 19% osób.

Wykres 89 Pana/i wiek mieści się w przedziale:

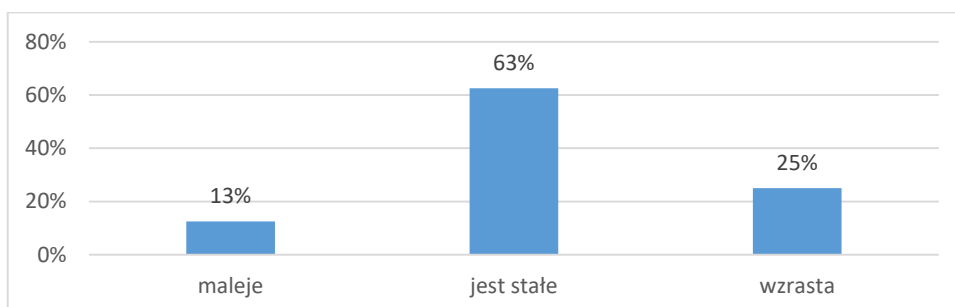
Sprzedawcy zostali zapytani również od ilu lat pracują w punkcie sprzedaży alkoholu, w którym zostali poddani ankiecie. Najczęściej osoby te pracują od 11 do powyżej 21 lat w konkretnym sklepie (po 31%).

**Wykres 90 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie,
gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?**

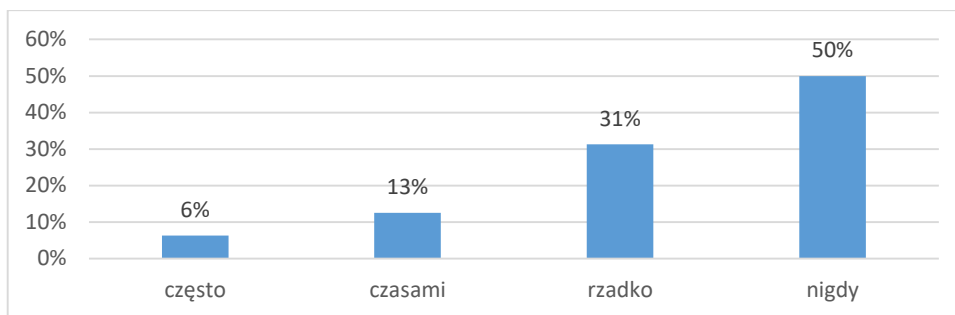
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW ALKOHOLU

Zadania sprzedawców dotyczące spożycia alkoholu w Gminie Kutno są podzielone, ponieważ według 13% ankietowanych, spożycie alkoholu na terenie gminy maleje, lecz 63% sprzedawców twierdzi, że jest ono stałe. Według pozostałych 25% osób, spożycie alkoholu wzrasta.

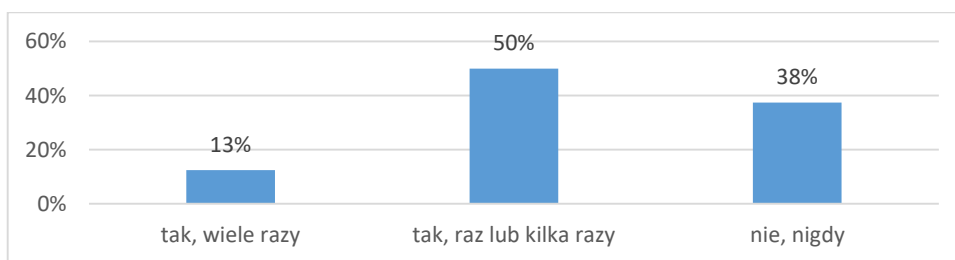
**Wykres 91 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat
w Pana/i gminie:**

Według 50% sprzedawców, alkohol nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Gminie Kutno.

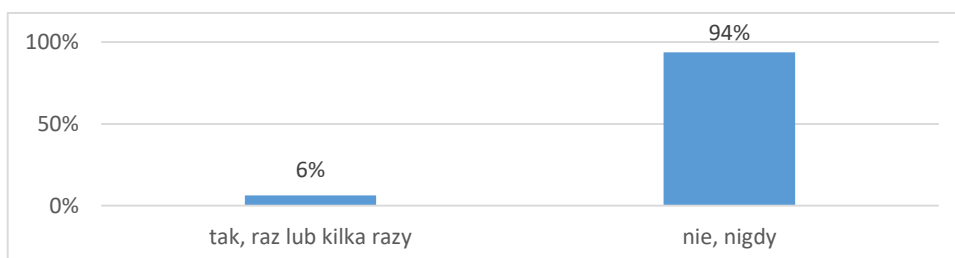
Wykres 92 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Dodatkowo, 50% osobom ankietowanym zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Kolejne 13% również przyznało, że niepełnoletni chcieli zakupić w sklepie alkohol wiele razy, a pozostałym 38%, nie zdarzyła się taka sytuacja.

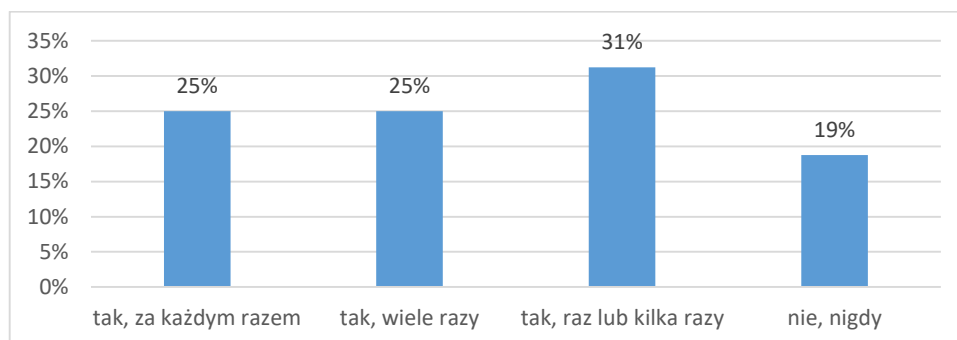
Wykres 93 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

94% sprzedawców zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Gminy Kutno.

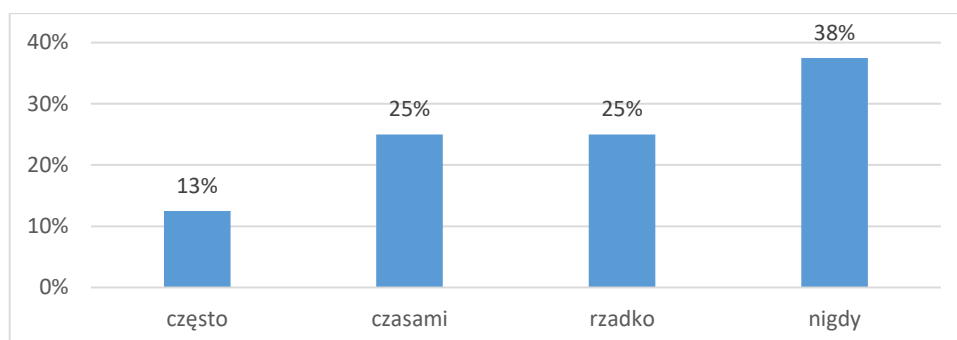
Wykres 94 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

Po 25% osób ankietowanych stwierdziło, że wiele razy, oraz za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni.

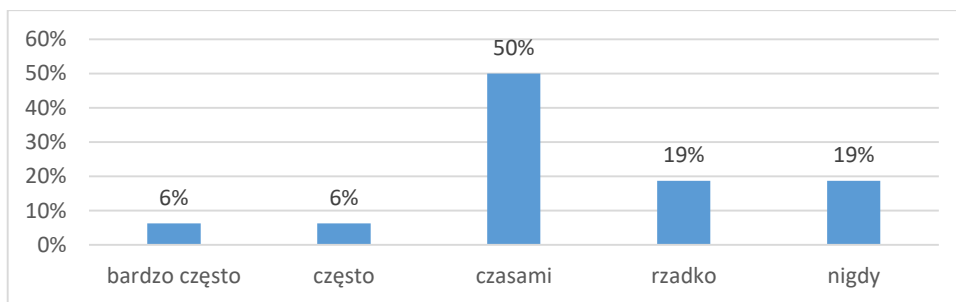
Wykres 95 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Niepokojący jest fakt, iż sprzedawcy przyznają, że czasami oraz rzadko (po 25%), zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu.

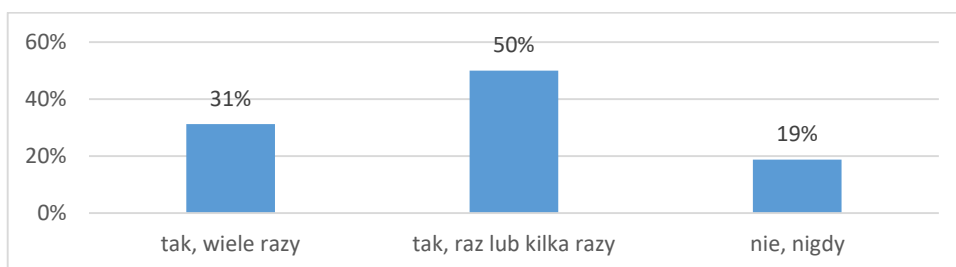
Wykres 96 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

Sprzedawcy oceniali również czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie Kutno. 19% osób przyznało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, lecz kolejne 50% twierdzi, że alkohol czasami jest sprzedawany nietrzeźwym klientom. Następnie 19% respondentów twierdzi, że alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie gminy.

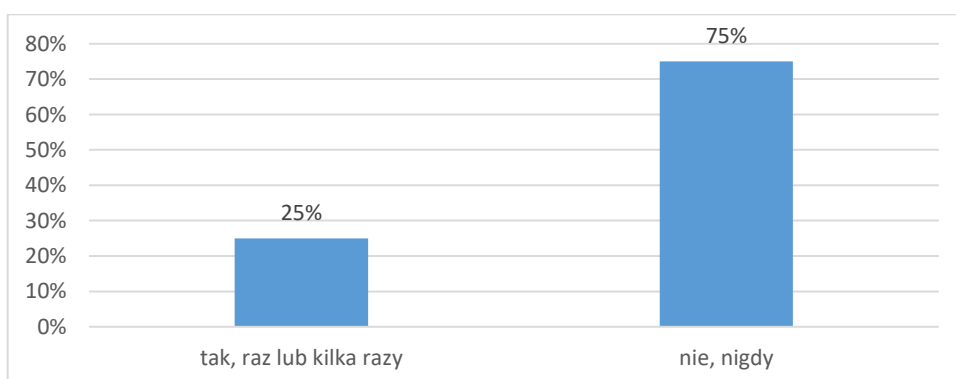
Wykres 97 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości

Dodatkowo 31% osób przyznało, że wiele razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

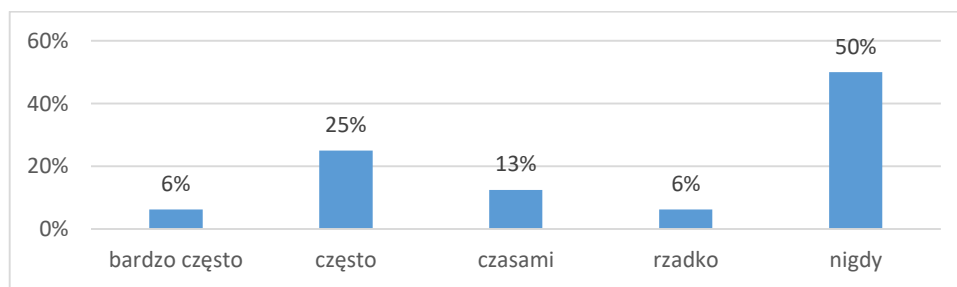
Wykres 98 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Niepokojący jest fakt, że 25% sprzedawców przyznało się do sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym na terenie Gminy Kutno.

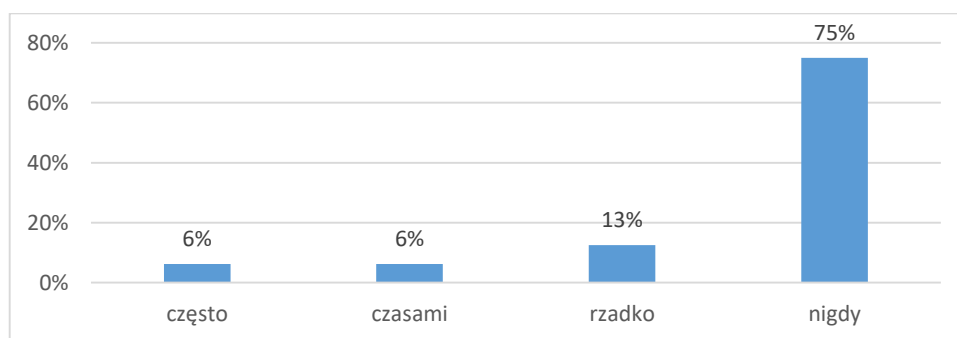
Wykres 99 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży? Poniżej możemy zaobserwować odpowiedzi sprzedawców.

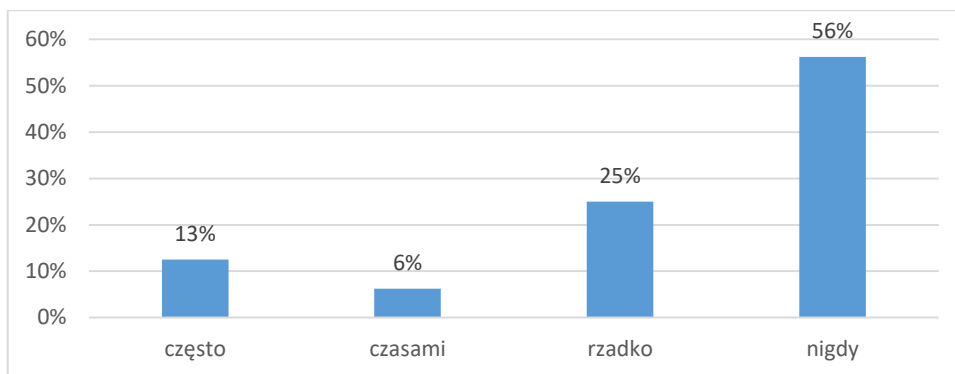
Wykres 100 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 75% przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu. Po 6% osób twierdzi, że takie sytuacje zdarzają się często oraz czasami.

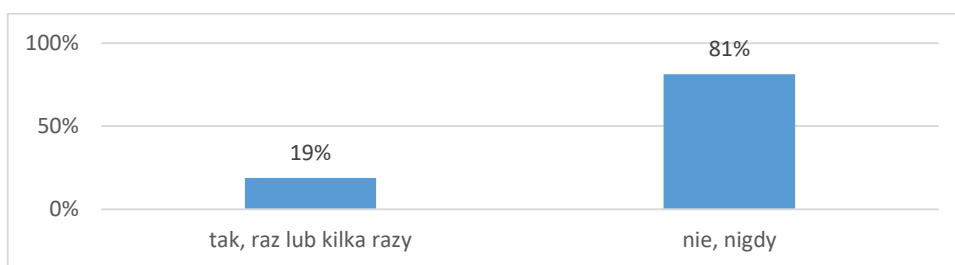
Wykres 101 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim. 56% respondentów przyznało, że takie sytuacje nie mają miejsca. Natomiast pewni sprzedawcy stwierdzili, że papierosy osobom poniżej 18 roku życia są sprzedawane rzadko (25%), czasami (6%), oraz często (13%).

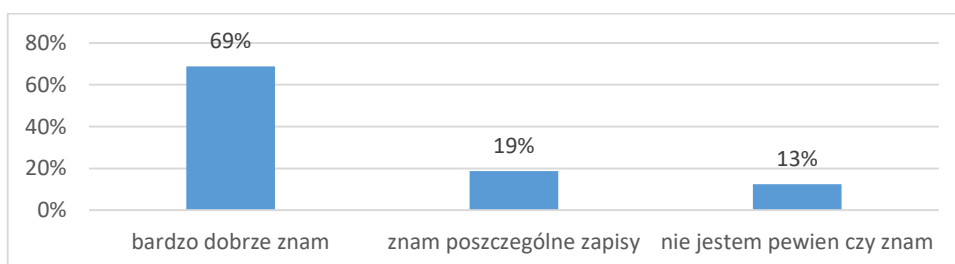
Wykres 102 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i gminie?

81% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

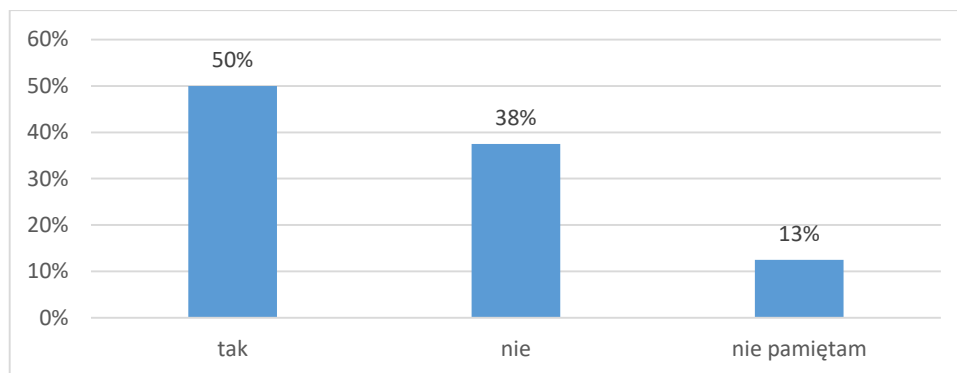
Wykres 103 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 19% osób twierdzi, że zna poszczególne zapisy, a 69% ankietowanych zna całą ustawę bardzo dobrze. Kolejne 13% osób nie jest pewne czy zna ustawę o wychowaniu w trzeźwości.

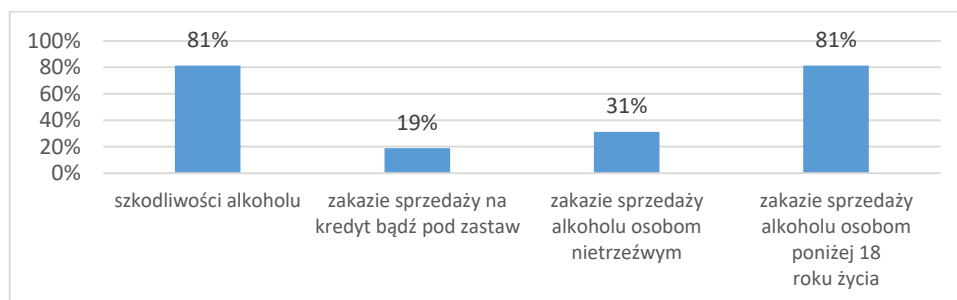
Wykres 104 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. (Dz.U. 2018 poz. 2137) o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Sprzedawcy przyznali w 38%, że nigdy nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. 13% z nich nie przypomina sobie takiego zdarzenia. Natomiast pozostałe 50% osób ankietowanych twierdzi, że brało udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

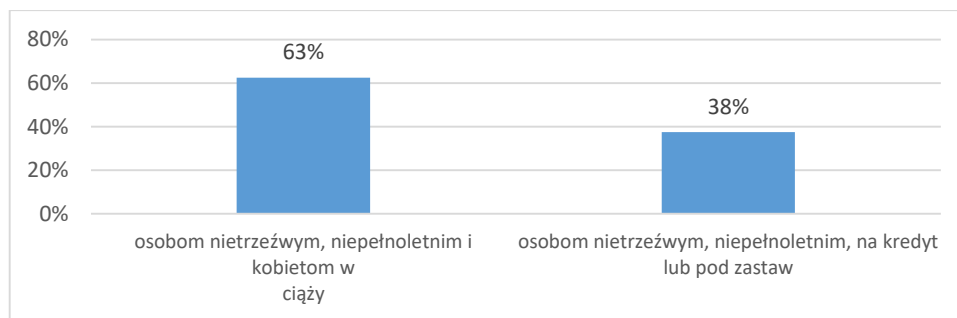
Wykres 105 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Dodatkowo, sprzedawcy przyznają, że najczęściej w obsługiwanym przez nich punkcie widnieją takie informacje jak: zakaz sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia (81%), zakaz sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym (31%), o szkodliwości alkoholu (81%), oraz o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw (19%).

Wykres 106 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 38% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, które brzmiało następująco: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Niepokojący jest fakt, że kolejne 63% osób udzieliło niepoprawnej odpowiedzi.

Wykres 107 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. (Dz.U. 2018 poz. 2137) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

6. Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Kutno

PROBLEMATYKA BADANIA I DOBÓR PRÓBY

Celem przeprowadzonych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył poniższych kwestii:

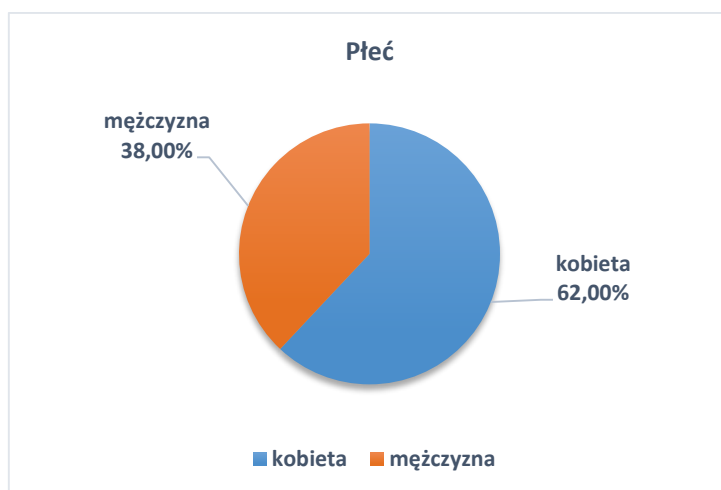
- Warunków życia mieszkańców gminy
- Zdrowia
- Bezdomności
- Form pomocy rodzinie
- Ubóstwa
- Osób niepełnosprawnych
- Problemy osób starszych oraz młodzieży

Badania realizowano od marca do maja 2021 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 100 losowo dobranych osób. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk

związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii mieszkańców z różnych środowisk.

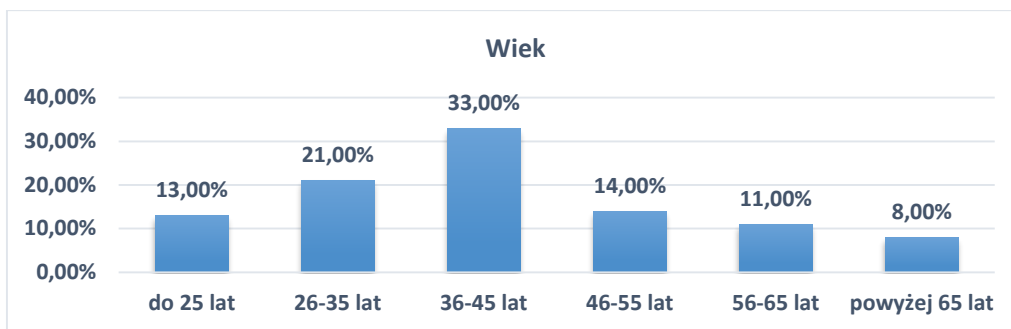
Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

W diagnozie przedstawione zostały wyniki badań realizowanych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Kutno, dotyczące postrzegania zagrożeń lokalnych. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym zdecydowaną większość stanowiły kobiety (62,00%).

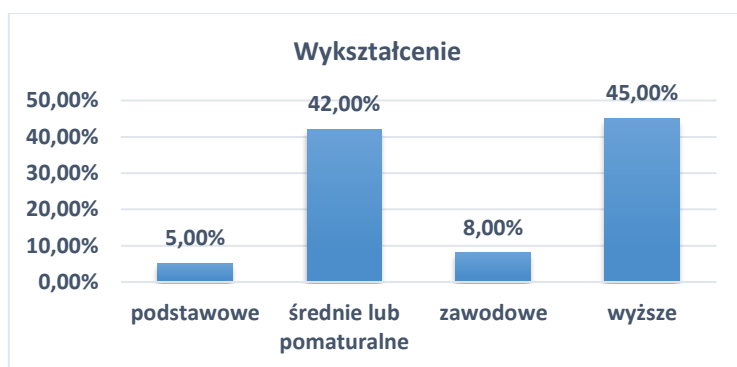
Wykres 1: Podział badanych mieszkańców ze względu na płeć

W grupie ankietowanych osób największą część stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (33,00%). Przebadano także sporą ilość osób w wieku od 26 do 35 lat (21,00%) oraz od 46-55 lat (14,00%). Osoby w wieku młodym, czyli do 25 lat stanowiły 13,00% respondentów. Najmniejszą część badanej próby stanowiły osoby w wieku od 56-65 lat (11,00%) oraz osoby w wieku senioralnym, czyli powyżej 65 roku życia (8,00%). Dane dotyczące rozkładu wieku wśród respondentów przedstawia wykres nr 2.

Wykres 2: Wiek badanych mieszkańców

Struktura wykształcenia badanej próby przedstawia się następująco: 45,00% badanych legitymuje się wykształceniem wyższym, 42,00% osób - średnim lub pomaturalnym, 8,00% ma wykształcenie zawodowe, natomiast 5,00% zakończyło swoją edukację na szkole podstawowej.

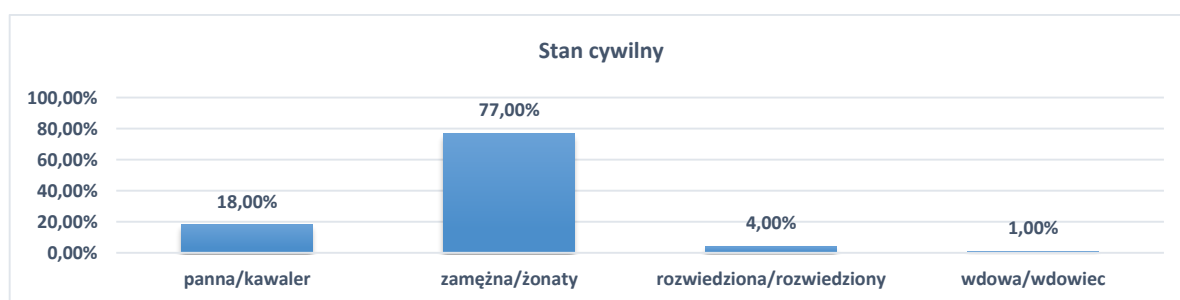
Wykres 3: Wykształcenie badanych mieszkańców

Największa część respondentów jest zatrudnionych w prywatnych przedsiębiorstwach (43,00%), kolejne 25,00% pracuje w instytucjach publicznych, 15,00% osób prowadzi własną działalność gospodarczą, a 4,00% jest rolnikami. 9,00% badanych jest na emeryturze lub rencie, natomiast bez pracy pozostaje 4,00% badanych osób.

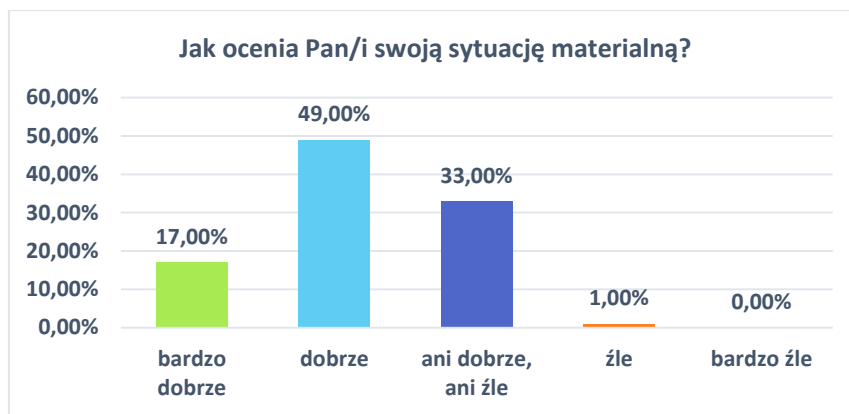
Wykres 4: Miejsce zatrudnienia badanych mieszkańców

Zdecydowana większość badanych to osoby w związku małżeńskim (77,00%), zaś 18,00% jest stanu wolnego. 4,00% respondentów stanowiły osoby rozwiedzione, a tylko 1,00% to wdowy i wdowcy.

Wykres 5: Stan cywilny badanych mieszkańców

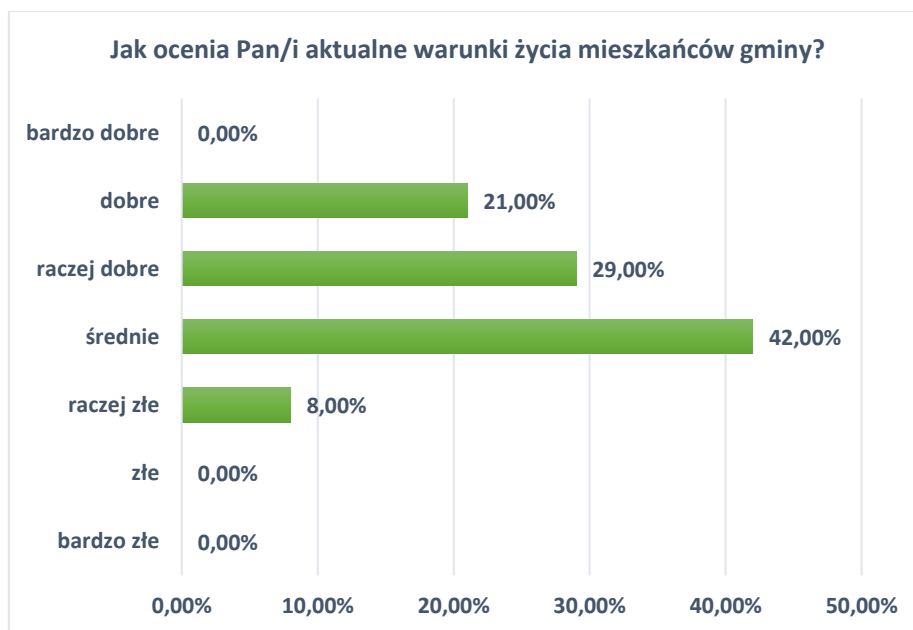
Analizując odpowiedzi respondentów dotyczących ich sytuacji materialnej widzimy, że najwięcej osób ocenia ją na dobrą (49,00%), a 33,00% twierdzi, iż nie jest ona ani dobra, ani zła. Bardzo dobrze swoją sytuację materialną ocenia 17,00% osób, zaś 1,00% uważa, że jest ona zła. Graficzne przedstawienie wyników prezentuje wykres nr 6.

Wykres 6: Ocena sytuacji materialnej badanych mieszkańców

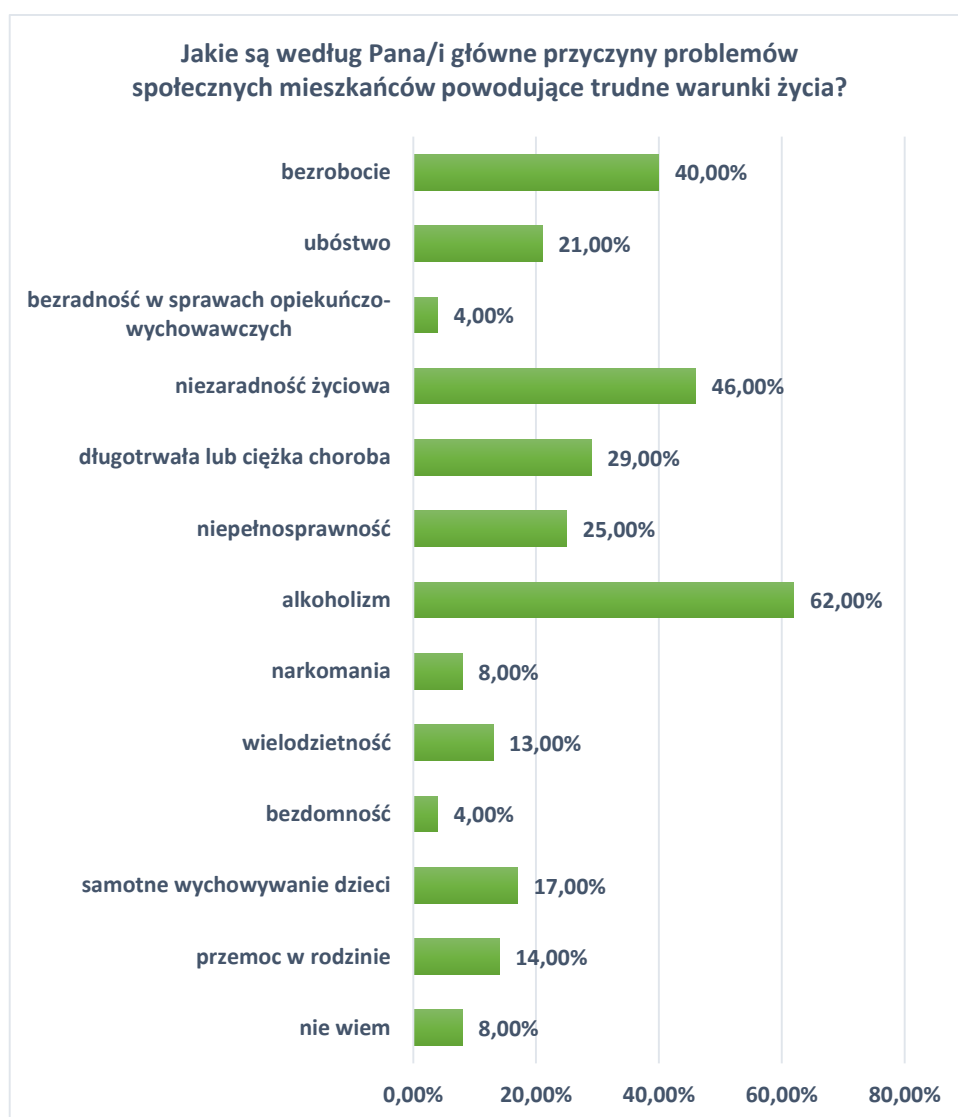
PROBLEMY SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW GMINY KUTNO

Celem określenia skali problemów lokalnych występujących na terenie Gminy Kutno, na początku, poproszono mieszkańców o ich ocenę aktualnych warunków życia. Najwięcej badanych osób deklaruje, że warunki życia mieszkańców są średnie (42,00%). Pozostałe osoby określiły je na raczej dobre (29,00%) lub dobre (21,00%). Negatywną ocenę zadeklarowało 8,00% osób zaznaczając odpowiedź „raczej źle”. Warto podkreślić, iż nikt nie ocenił warunków życia mieszkańców gminy jako złych, czy też bardzo złych.

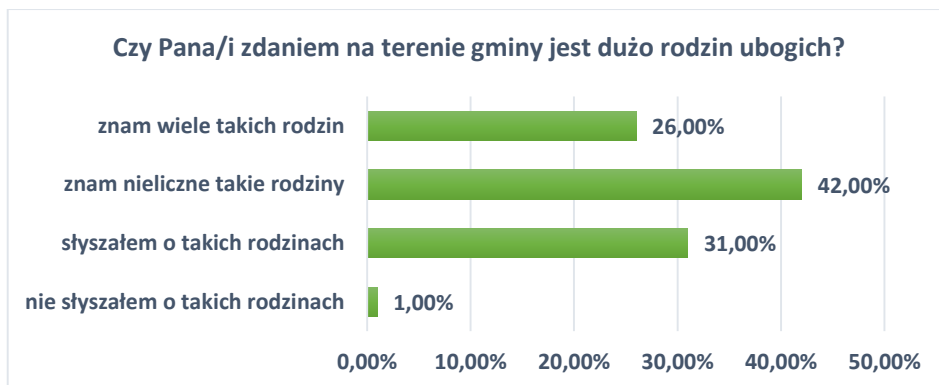
Wykres 7: Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Więcej niż połowa ankietowanych wskazywała na alkoholizm (62,00%), a 46,00% na niezaradność życiową. Wśród pozostałych przyczyn badani wskazali między innymi: bezrobocie (40,00%), długotrwałą lub ciężką chorobę (29,00%), niepełnosprawność (25,00%), ubóstwo (21,00%), samotne wychowywanie dzieci (17,00%), przemoc w rodzinie (14,00%), czy też wielodzietność (13,00%). Tylko 8,00% badanej próby nie umiało wskazać przyczyn głównych problemów społecznych gminy.

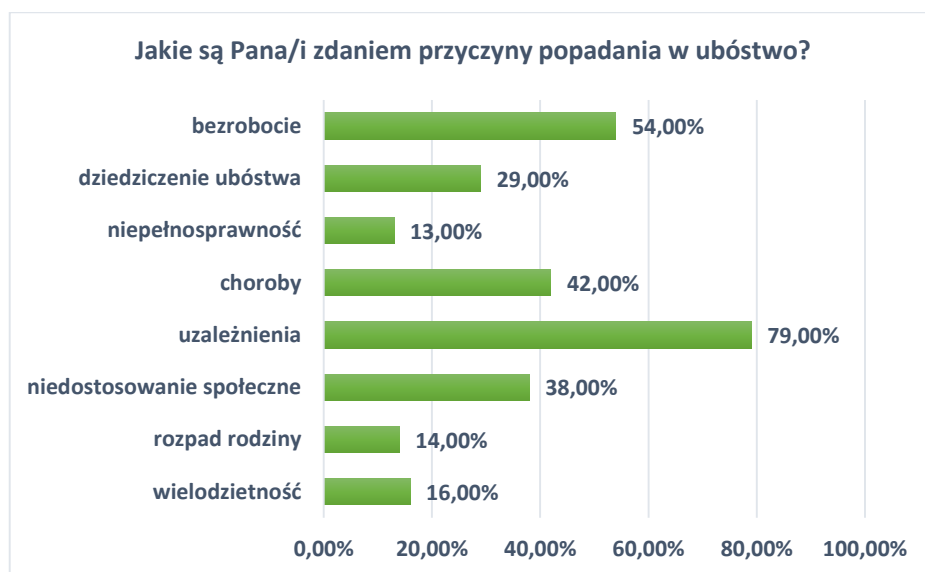
Wykres 8: Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

Kolejne pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w Gminie Kutno. Większość ankietowanych przyznała, że zna takie rodziny nielicznie (42,00%). Znaczna część badanych zadeklarowała także, że słyszała o ubogich rodzinach (31,00%), natomiast 26,00% zna wiele takich rodzin. Tylko 1,00% respondentów przyznał, że nie słyszał o takich rodzinach w gminie.

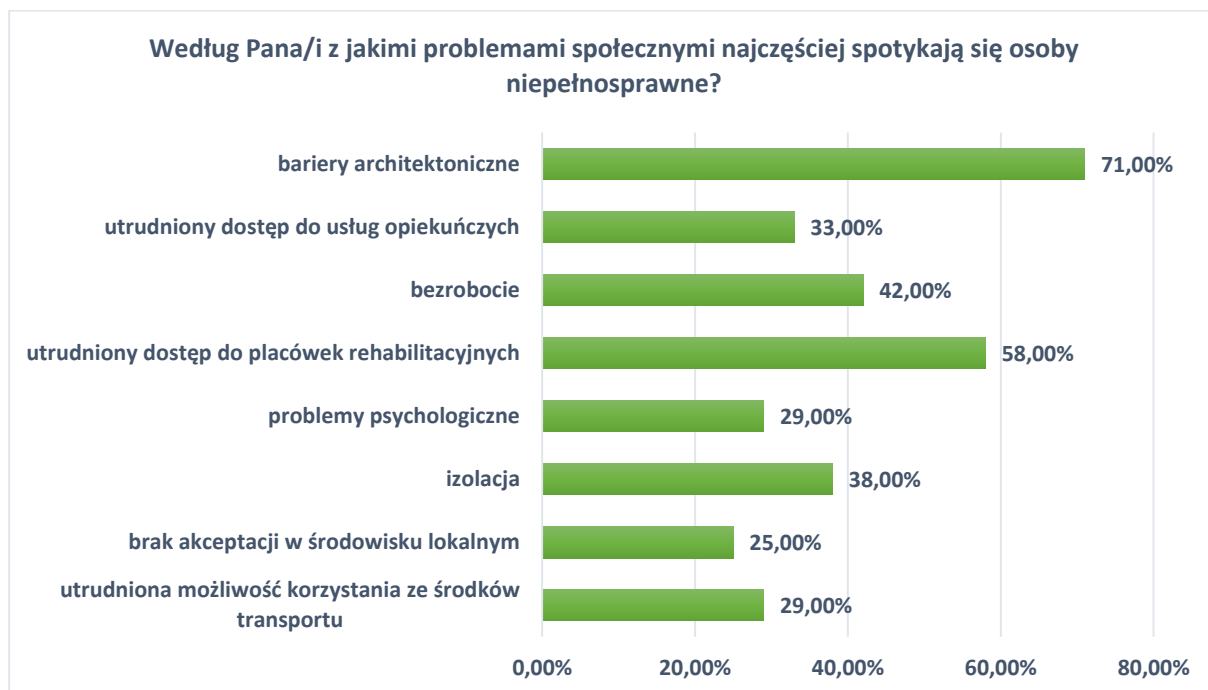
Wykres 9: Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są w przeważnej większości uzależnienia (79,00%). Pozostałymi głównymi czynnikami wymienianymi przez respondentów są kolejno: bezrobocie (54,00%), choroby (42,00%), niedostosowanie społeczne (38,00%), dziedziczenie ubóstwa (29,00%), wielodzietność (16,00%), rozpad rodziny (14,00%) oraz niepełnosprawność (13,00%).

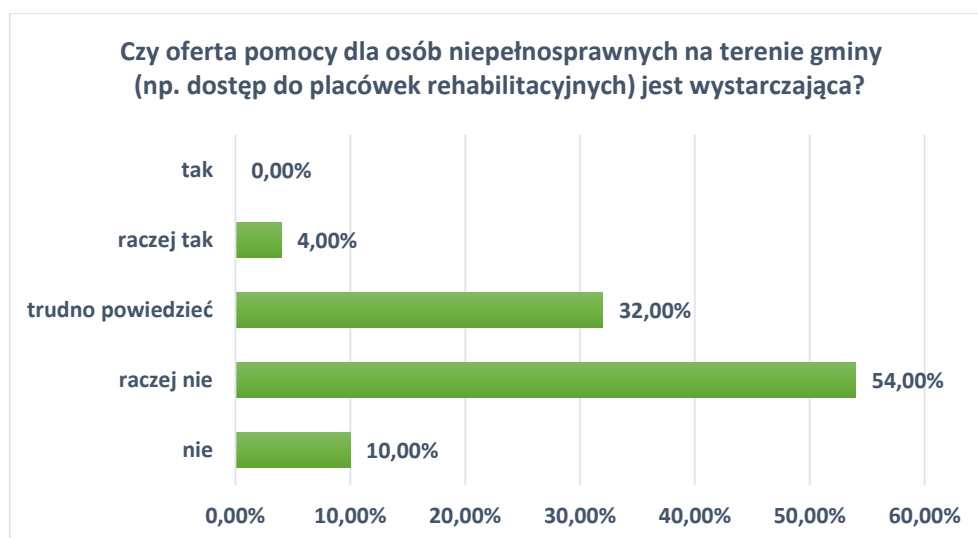
Wykres 10: Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo?

Dodatkowo ankietowanych zapytano o trudności osób niepełnosprawnych. Jak możemy zobaczyć na wykresie nr 11 osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Kutno borykają się z wieloma problemami. Są to kolejno: bariery architektoniczne (71,00%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (58,00%), bezrobocie (42,00%), izolacja (38,00%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (33,00%), a także problemy psychologiczne (29,00%), utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu (29,00%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (25,00%).

Wykres 11: Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

Jedynie 4,00% respondentów uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się 64,00% osób, w tym 54,00% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 10,00% osób jest ona niewystarczająca. Duża część badanych miała także trudności w określeniu ilości potrzebnej pomocy osobom niepełnosprawnym (32,00%).

Wykres 12: Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

Do posiadania w składzie rodziny osoby długotrwale chorej przyznaje się aż 46,00% respondentów.

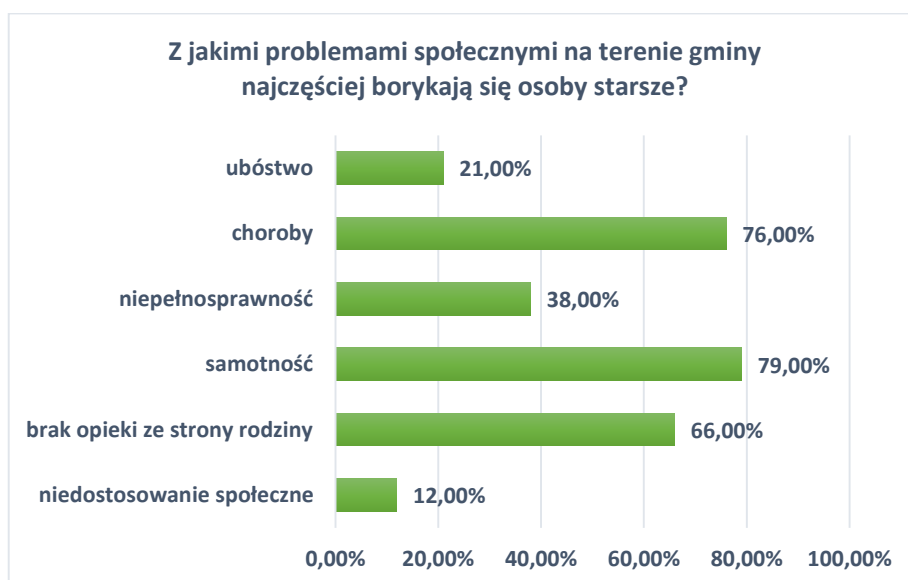
Wykres 13: Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Kolejną istotną rzeczą o jaką zostali zapytani mieszkańcy jest ocena dostępu do opieki zdrowotnej na terenie gminy. Zdecydowana większość respondentów jest zdania, że jest ona niewystarczająca (75,00%).

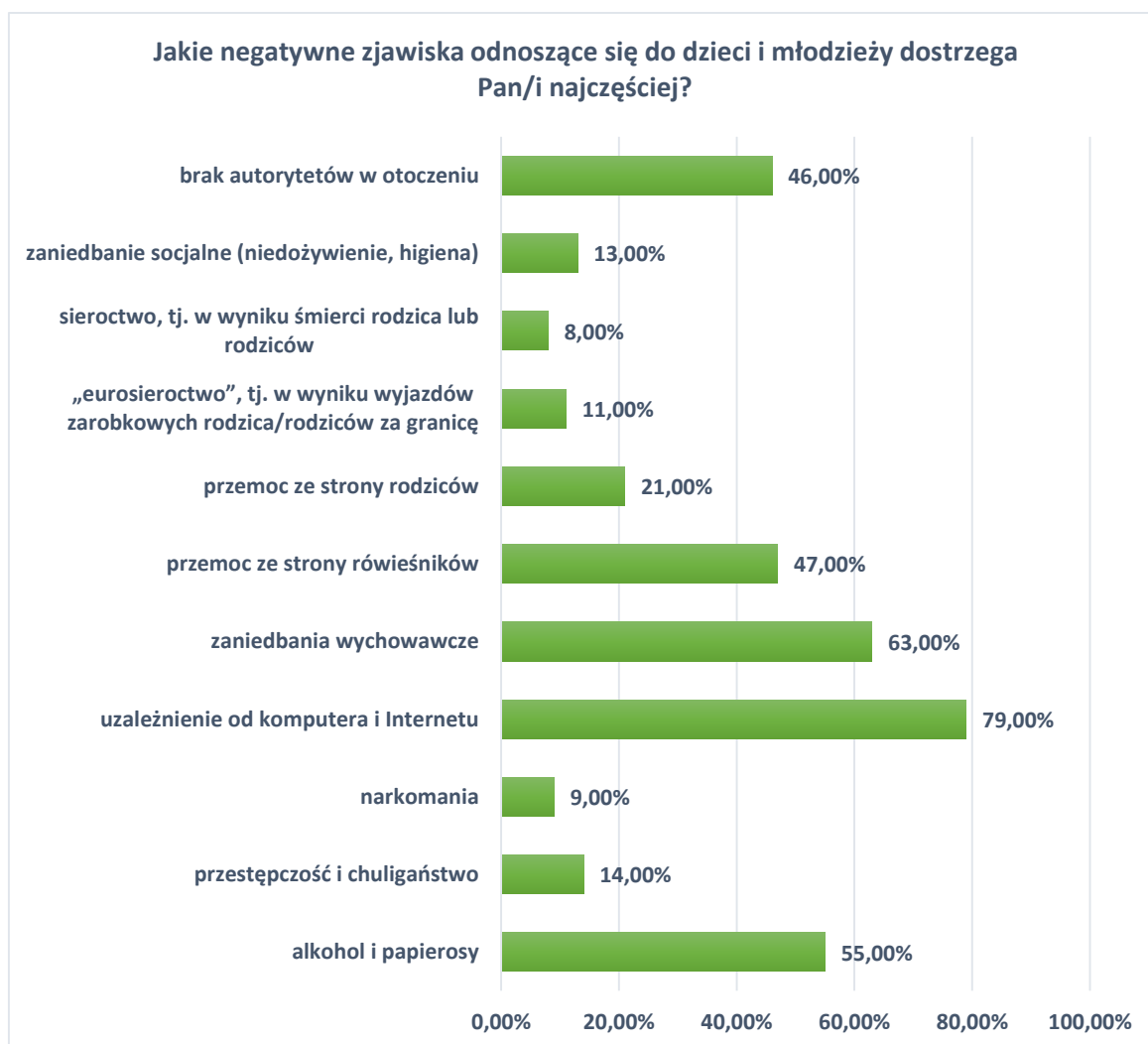
Wykres 14: Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Znaczna większość badanych wskazała na samotność (79,00%), choroby (76,00%) oraz brak opieki ze strony rodziny (66,00%). Ponad jedna trzecia badanych osób wskazała na niepełnosprawność (38,00%), 21,00% wskazało na ubóstwo, a 12,00% uważa, że problemem osób starszych jest niedostosowanie społeczne.

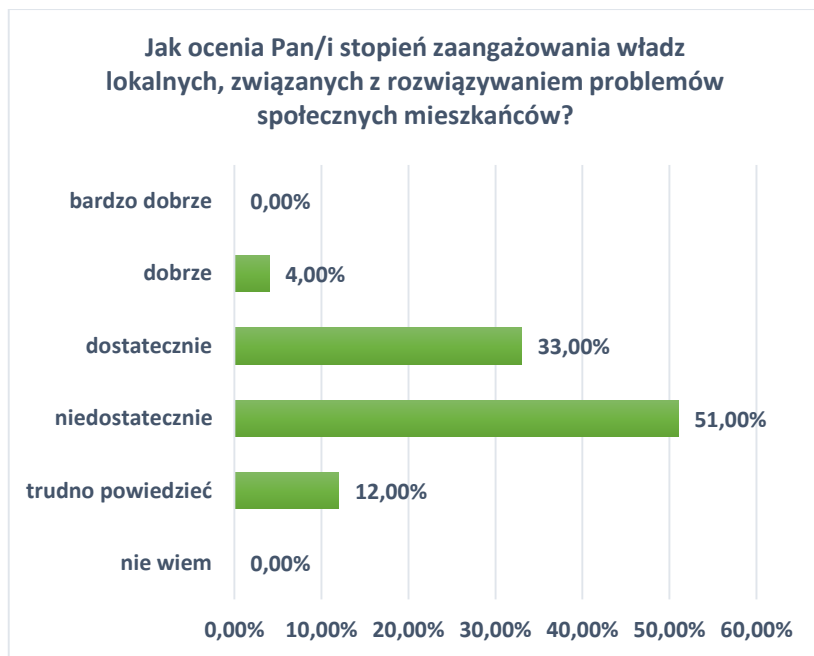
Wykres 15: Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze?

Wśród negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży, mieszkańcy Gminy Kutno, najczęściej dostrzegają uzależnienie od komputera i Internetu (79,00%), zaniedbania wychowawcze (63,00%), alkohol i papierosy (55,00%), przemoc ze strony rówieśników (47,00%) oraz brak autorytetów w otoczeniu (46,00%). Pozostałe wskazania to m.in.: przemoc ze strony rodziców (21,00%), przestępczość i chuligaństwo (14,00%), zaniedbanie socjalne (13,00%), „eurosieroctwo”, czyli wynikające z wyjazdów zarobkowych rodzica bądź obojga rodziców za granicę (11,00%), czy też narkomania (9,00%).

Wykres 16: Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej?

Ostatnie pytanie dotyczyło oceny zaangażowania władz gminy w życie społeczne mieszkańców. Większość ankietowanych ocenia je na niedostateczne (51,00%). Bardziej pozytywnie ocenia je 37,00% respondentów, w tym 33,00% na dostateczne, a 4,00% na dobre. Pozostałe 12,00% ankietowanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 17: Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

7. Wnioski i rekomendacje

Rekomendacje skierowane są do mieszkańców Gminy Kutno i powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)⁹ podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych by zapobiec i zredukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na

⁹ World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka¹⁰:

Czynniki ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych¹¹. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy”.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.

¹⁰ Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra.

¹¹ Słownik terminów według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problem Alkoholowych, źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 03.08.2019).

Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących np. gimnazjalistów przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju. Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców gminy Kutno. Powinien zawierać działania profilaktyczno-informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzin, także osób zagrożonych przemocą oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Kutno.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinny polegać na:

- Rozwoju pracy socjalnej na rzecz **mieszkańców**, którzy są zagrożeni przemocą wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom. Skuteczne rozwiązywanie problemu alkoholowego i narkotycznego zależy od różnych podmiotów instytucji, które działają w tym zakresie, np. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Ankietowani mieszkańcy (łącznie 86%) deklarują, że ich spożywanie alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywają, przekracza standardową porcję alkoholu¹². Jak najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji by wypełnili test autodiagnozy, który udostępniony jest przez PARPA. Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są już uzależnieni od spożywania alkoholu.
- Poleca się również szkolenie pracowników lecznictwa odwykowego, w zakresie doskonalenia zawodowego w tematyce o osobach uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych. Szkolenia powinny odbywać się nie tylko wśród pracowników, lecz również kadra kierownicza powinna mieć wiedzę w zakresie reagowania i interwencji wobec mieszkańców uzależnionych lub stwarzających zagrożenie dla innych.
- Poleca się rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. – Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- Takie warsztaty mogą być prowadzone w placówkach leczenia uzależnień, Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz innych organizacjach pomocowych. Warto również skorzystać z kwestionariusza oceny ryzyka „SafeLives”, (RIC (Risk Identification Checklist – Kwestionariusza oceny ryzyka).

¹² Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia. (Źródło:Wikipedia)

- Przedstawiciele podmiotów biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty” mogą skorzystać z plakatu, który jest udostępniony na stronie www.niebieskalinia.pl. Plakat, może pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych. Dodatkowo, powinno się podnosić kompetencje służb wymiaru sprawiedliwości.
- Poleca się tworzenie punktów konsultacyjnych, które proponują kompleksową pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz socjalną dla dzieci i dorosłych. Punkty te powinny być regularnie wspierane finansowo przez gminę.
- Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy, oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- Rekomenduje się również udostępnienie wszelakich kampanii, które będą poruszały problem prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w Internecie i telewizji. Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach Internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.
- Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- Dalsza kontroli sprzedaży alkoholu na terenie gminy. Z badań wynika, że 38% ankietowanych sprzedawców nigdy nie uczestniczyło w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie.
- Udoskonaleniu działań profilaktycznych w Gminie Kutno. Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek promujących gminę oraz tego jakie wydarzenia kulturowe związane z profilaktyką dzieją się w danym momencie w gminie.
- Współpraca z mediami jest również ważnym elementem budowania społecznego poparcia dla działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz edukacji społecznej.,

- Dalsze podejmowanie działań w zakresie **profilaktyki szkolnej** w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytane o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań.
- Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicach.
- Prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stronie www.programyrekomendowane.pl, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).
- Zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim płynących.

- Rekomenduje się obserwację uczniów, w celu zidentyfikowania problemu narkotykowego w szkole. Poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.
- Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy podczas, kiedy zostają ofiarami przemocy.
- Uczniowie, często w ankiecie wymieniają, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłoby dla nich spotkanie z przedstawicielem Policji. Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje również prawne.
- Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi (np. wśród pracowników świetlic środowiskowych).
- Uczniowie szkół oceniają, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe. Jest to sygnał dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.

W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie przedstawiono następujące zalecenia:

- Ze względu na wysoki poziom bezrobocia najczęstszą formą pomocy potrzebującym jest udzielana przez OPS pomoc finansowa. Nie można jednak zapomnieć o współpracy z PUP, o pomocy w formie dożywiania uczniów, o realizowanych przez specjalistyczne jednostki usługach opiekuńczych dla osób starszych i długotrwale chorych czy szczegółowo rozumianej pracy socjalnej. Zadaniem pomocy społecznej jest także

profilaktyka, przeciwdziałająca powstawaniu dysfunkcji społecznych. Celem tych działań powinno być kształtowanie takich warunków w środowisku lokalnym, które będą zapobiegać marginalizacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przede wszystkim osób bezrobotnych, niepełnosprawnych czy rodzin wielodzietnych. Działania te powinny umacniać rodzinę jako podstawową komórkę społeczną. Zastanawiam się czy poniżej to dobra rekomendacja w końcu nie tak wyraźnie widać problem z tym ubóstwem nie wiem czy to zmienić jakoś trochę lub całkiem usunąć

- Na podstawie zebranych danych wyraźnie widać, iż gmina Kutno boryka się z problemem ubóstwa, szczególnie uwidaczniają się rodziny dotknięte problemem „dziedziczenia ubóstwa”, w których brak aktywności życiowej i uzależnienie od świadczeń wypłacanych przez pomoc społeczną przechodzi z pokolenia na pokolenie. W rzeczywistości są to praktycznie te same osoby wykluczone społecznie, bezrobotne, często z problemem alkoholowym, bezradne we współczesnym świecie. Ograniczenie ubóstwa jest procesem niezwykle złożonym. Aby zmniejszyć jego zasięg należy podjąć odpowiednio zaplanowane i długofalowe działania realizowane na szczeblu centralnym i samorządowym. Niezbędne jest przy tym współdziałanie zarówno instytucji publicznych, podmiotów biznesowych, jak i organizacji społecznych czy pozarządowych, z których wiele w sposób znaczący wspiera osoby wykluczone lub dotknięte ubóstwem. W tym przypadku najbardziej skuteczna jest pomoc długofalowa, nakierowana na aktywizację życiową osób dotkniętych ubóstwem poprzez zawieranie kontraktów socjalnych, czyli pisemnych umów zawartych z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Stosowanie tego narzędzia ułatwia wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Aktywne formy pomocy wymagają większego zaangażowania osób udzielających pomoc społeczną, niż np. w przypadku świadczenia pomocy doraźnej. Rezultaty są odroczone w czasie i dopiero w efekcie końcowym widać jak zmienia się życie osoby ubogiej, ale też otoczenie tej osoby. Znaczącą wartością jest więc wspieranie osób ubogich w formie przyjaznych nowych form działań, czego przykładem mogą być dobre praktyki, takie jak programy osłonowe obejmujące pomocy finansową na zakup leków, uruchomienie „społecznych lodówek”, „banku rzeczy używanych”, czy organizacja spotkań świątecznych dla ubogich, samotnych lub bezdomnych. Jak również aktywizacja

społeczna i zawodowa osób dotkniętych ubóstwem poprzez m.in.: nabycie nowych umiejętności (udział w kursie zawodowym), zwiększenie osobistych predyspozycji (udział w zajęciach z doradcą zawodowym i psychologiem), włączenie do rynku pracy (podjęcie pracy w ramach prac społecznie użytecznych, udział w warsztatach ekonomii społecznej).

- W uzyskiwaniu trwałych efektów ograniczania ubóstwa istotną rolę pełni również udostępnienie instrumentów aktywnej integracji. Instrumenty te składają się na kompleksowe działania w sferze zatrudnienia, edukacji, ochrony zdrowia i aktywizacji społecznej, a ich celem jest przywrócenie możliwości lub zdolności podjęcia zatrudnienia przez osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji życiowej. Inicjowanie i wspieranie warunków do rozwoju potencjału społeczności lokalnej (stworzenie możliwości samoorganizacji oraz uzyskania dostępu do odpowiednich zasobów). Działania nakierowane powinny być przede wszystkim na umożliwienie uzyskania osobom w sytuacji ubóstwa, samodzielności życiowej, której przejawem jest pełnienie ról w rodzinie w sposób sprzyjający jej funkcjonalności, uczestnictwo na rynku pracy oraz aktywność obywatelską w sferze publicznej, w tym zaangażowanie w życie społeczności lokalnej.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości, a także wspieranie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Zapobieganie i niwelowanie negatywnych skutków ubóstwa w obszarze opiekuńczo-wychowawczym przez udostępnianie rodzinom z dziećmi wsparcia asystenta rodziny.
- Wpływanie na kształtowanie stylu życia oraz stanu zaspokojenia potrzeb poprzez udostępnianie informacji o ofercie usług aktywizujących skierowanych do osób w trudnej sytuacji finansowej. Informacje powinny być dostępne w często uczęszczanych miejscach w formie plakatów, ulotek, czy krótkich broszur.
- Mieszkańcy Gminy Kutno twierdzą, iż oferta pomocy osobom niepełnosprawnym jest niewystarczająca, dlatego wymagane jest jak najszybsze podjęcie działań w tym zakresie. Niezbędna jest poprawa dostępu do usług opiekuńczych, rehabilitacji zdrowotnej oraz zapewnienie jej ciągłości.

- Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób, których sytuacja na rynku pracy jest niekorzystna, a przecież praca zawodowa, sama aktywność w tym wymiarze ludzkiego funkcjonowania, jest jednym z najskuteczniejszych sposobów prowadzących do integracji osoby niepełnosprawnej ze społeczeństwem. Praca zawodowa jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym izolacji i wykluczeniu społecznemu, jest zatem wartością ważną nie tylko z jednostkowego, ale także społecznego punktu widzenia, daje możliwość uzyskiwania przez osoby niepełnosprawne samodzielności ekonomicznej. Dlatego warto pokazywać w środkach masowego przekazu dobre praktyki związane z udanymi sposobami samozatrudnienia oraz promujące aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.
- Konieczne jest prowadzenie szerokiej społecznej akcji informacyjnej o prawach, ulgach i równości szans osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach ich życia.
- Mieszkańcy Gminy Kutno zgodnie zauważyli, iż największym problemem osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne. Istniejące w przestrzeniach publicznych newralgiczne bariery i utrudnienia (np. brak ławek umożliwiających krótki odpoczynek, podjazdów, toalet, wysokie krawężniki itp.) mają charakter lokalny, stąd też w ich zidentyfikowaniu i niwelowaniu ważną rolę powinien odgrywać audyt dostępności konkretnych przestrzeni wykonany przez doświadczonych ekspertów w dziedzinie dostępności przestrzeni publicznej, obejmujący też konsultacje z mieszkańcami, co powinno skutkować lepszym dostosowaniem infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- W stosunku do osób niepełnosprawnych dodatkowo zaleca się zwiększenie udziału miejsc użyteczności publicznej (np. instytucji, toalet publicznych) dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie miejsc użyteczności publicznej oraz poprawienie jakości poziomu obsługi komunikacyjnej osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie liczby połączeń komunikacyjnych (autobusowych, busowych, pojazdów prywatnych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Warto kontynuować tworzenie życzliwego, kompetentnego klimatu pomocy w załatwianiu wszelkich spraw, z którymi zwróci się osoba z niepełnosprawnością. W odpowiednim przygotowaniu, czy szkoleniu urzędników mogą pomóc fachowo organizacje pozarządowe.

- Dodatkowo ważne jest wprowadzenie do polityki prorodzinnej problematyki osób starszych. Nie należy zajmować się samą starością. Problematyka starości jest częścią polityki prorodzinnej i w jej ramach powinna być wyraźnie zaakcentowana. Asymilacja osób starszych ze środowiskiem rodzinnym, to główne wyzwanie dla polityki prorodzinnej w kontekście starości.
- Istnieje potrzeba ciągłego zbierania, aktualizowania i rozpowszechniania informacji o istniejących ofertach oraz inicjatywach na rzecz seniorów.
- Podejmowanie działań zmierzających do przygotowania i wykształcenia specjalistów do pracy z seniorami, specjalistycznej kadry zarówno dla seniorów aktywnych i potrzebujących opieki (geriatrów, psychologów, socjologów, opiekunów, terapeutów, wolontariuszy).
- Ludzie żyją bardzo różnie, ale w obrębie każdej zbiorowości istnieje pewien właściwy dla jej członków sposób życia, obowiązujący wzorzec działania i myślenia. Różnorodność zewnętrzna między zbiorowościami oraz jednorodność wewnętrzna warunkująca działanie i myślenie w obrębie danej grupy - to dwie perspektywy, które łączy w sobie pojęcie kultury. Obecni seniorzy i seniorki byli socjalizowani do życia, kiedy technologie funkcjonowały w bardzo okrojonym zakresie. Obecna młodzież z kolei socjalizuje się w dobie wirtualnej rzeczywistości, w otoczeniu permanentnej innowacji. Choćby z tego względu ich wzorce życia są różne, a w obrębie jednej kultury wytwarzają się niejako inne podkultury. Uważa się, że grupowa wspólnota jest w naszym poczuciu kluczem do międzypokoleniowego dialogu. Pozwala przeżyć satysfakcjonujące międzypokoleniowe doświadczenie, które w konsekwencji skutkuje otwartością na osoby w innym wieku i lepszym zrozumieniem ich perspektywy w przyszłości. Z tego względu rekomenduje się regularne organizowanie cyklu warsztatów umożliwiającego spotkania oraz dialog międzypokoleniowy, którego bezpośrednią kontynuacją mogą stać się nieformalne spotkania oraz inicjatywy międzypokoleniowe budujące wzajemne więzi oraz wsparcie.
- Prowadzenie działań przygotowujących osoby starsze i całe rodziny do uruchomienia społecznych sieci wsparcia dużo wcześniej, nim zaistnieje potrzeba korzystania z usług opiekuńczych. Rozwijanie sąsiedzkiej czy też wolontariackiej sieci wsparcia osób starszych sprzyja jak najdłuższemu pozostawaniu w miejscu zamieszkania oraz przeciwdziała poczuciu społecznej izolacji, zapewnia dostęp do informacji, daje

impuls do podejmowania różnych aktywności. Sąsiedzi (w sieci wsparcia) mogą też pełnić rolę rzecznika osoby zależnej, łącznika z instytucjami pomocy.

- Ponadto zaleca się upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.

Celem niwelowania zagrożeń wpływających na występowanie problemów społecznych w Gminie Kutno, głównie wśród młodzieży, dodatkowo zaleca się wprowadzenie następujących działań: poniżej tej kwestii nie badaliśmy, raczej usunąć chyba że źle to rozumiem

- Jednym z głównych i najbardziej istotnych problemów społecznych mieszkańców są występujące wśród młodzieży uzależnienia behawioralne, m.in. nadmierne korzystanie z Internetu, komputera i telefonu. W tym aspekcie należałoby wyposażyć rodziców w pewien wachlarz technik, strategii czy zadań, które mogłyby być skuteczne poprzez organizowanie i prowadzenie szkoleń skierowanych do rodziców, jak również do pedagogów i psychologów szkolnych. Przykładem takich konkretnych programów profilaktycznych są: *UNPLAGGED*, czy *Fred goes net* rekomendowane między innymi przez ORE, które angażują zarówno kadrę nauczycielską, rodziców, jak też same dzieci i młodzież do zwalczania i przeciwdziałania wspomnianych wcześniej uzależnień.
- Internet ma swoje pozytywne i negatywne strony. Obecnie trudno zabronić dziecku korzystania z tego narzędzia, ponieważ jest ono powszechnie dostępne, a co więcej bardzo pomocne, np. w nauce. W celu przeciwdziałania nadmiernemu angażowaniu się w nowe technologie należy pokazać dzieciom, że nie służą one tylko do rozrywki. Problemem wielu rodziców jest pozwalanie dziecku na bawienie się tabletem, komputerem czy smartfonem w ramach nagrody, podczas gdy narzędzia nowych technologii mogą służyć rozwojowi. Gdybyśmy pokazali dzieciom, że Internet służy do szukania informacji, jest narzędziem do pracy, to być może zmniejszylibyśmy pozytywne oczekiwania związane z modyfikacją nastroju strategiami ucieczkowymi. Jednocześnie nie można zapomnieć o umiejętności krytycznego myślenia (aby analizować wyszukane informacje).
- Warto także stworzyć lub zakupić krótkie przewodniki typu „co robić, gdy...”, zawierające konkretne wskazówki co robić, jak reagować, jak ustalać wspólnie zasady,

jak respektować itd. Takie wskazówki są przekazywane rodzicom podczas warsztatów kompetencji wychowawczych, ale zasięg krótkich przewodników byłby większy (i być może zachęciłby do udziału w takich warsztatach). Broszury powinny zawierać wskazówki postępowania w przypadku zaobserwowania u swojego dziecka niepokojących sygnałów, mogących sugerować problem z uzależnieniem i praktyczne wskazówki, jak w codziennym życiu przeciwdziałać ryzyku nałogowych czy przemocowych zachowań poprzez zabawę.

- W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji (alkohol, narkotyki, dopalacze) należy kontynuować podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy Kutno w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: wykłady, szkolenia, konferencje, kampanie informacyjne.
- Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz edukacji, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących wzmacniania czynników chroniących oraz szkodliwości alkoholu.
- Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.
- Prowadzenie szkoleń służb społecznych w zakresie motywowania osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia oraz w zakresie współpracy z osobą po przebytej terapii.
- Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w środowisku szkolnym.
- Aby przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie, w tym zaniedbywaniu dziecka, należy propagować wiedzę na temat przejawów przemocy (zaniedbania), właściwie diagnozować dziecko i jego sytuację rodzinną, zapewnić rodzicom pomoc socjalną, pedagogiczną, prawną.
- Prowadzenie działań mających na celu promowanie pozytywnych wzorców zachowań społecznych, w tym aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

- Wymiana doświadczeń wśród profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (pracownicy socjalni, pedagodzy, prokuratorzy, kuratorzy sądowi, lekarze, pielęgniarki, księża) poprzez uczestnictwo w kilkudniowych szkoleniach wyjazdowych.
- Dodatkowo w ramach swoich zadań funkcjonariusze Policji powinni poprowadzić szeroko zakrojone działania profilaktyczne w dziedzinie przemocy, przestępstw oraz uzależnień od alkoholu, narkotyków, dopalaczy. Szkolenia, pogadanki powinny być prowadzone w szczególności w placówkach oświatowych. W tych działaniach mieścić się także dystrybucja ulotek i broszur informacyjnych.

VIII.ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE,
POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM

Mocne strony	Słabe strony
– wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, – znajomość problemów świadczeniobiorców, – mobilność i elastyczność pracowników, – dobrze funkcjonujący Ośrodek Pomocy Społecznej, – skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy, – zaangażowanie w pracę pracowników GOPS, – duża wiedza pracowników Ośrodka, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać, – dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy Kutno, – aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego, – szybka wymiana informacji pomiędzy instytucjami dotycząca naszych wspólnych klientów,	– brak wystarczającej ilości środków finansowych, które umożliwiły odbywanie większej ilości szkoleń pracownikom Ośrodka, – duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów), – brak możliwości skorzystania przez pracowników z superwizji bądź sesji terapeutycznych, – brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej takich jak dzienny dom pobytu, mieszkania chronione, – niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej, – pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników, – braki kadrowe, – brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych,

– dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie, – akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami, – duże umiejętności wykorzystania potencjału partnerów społecznych, – tradycyjny model rodziny zapewniający wsparcie członkom rodzin potrzebujących pomocy, – brak anonimowości, – pomoc sąsiedzka, – jakość funkcjonowania szkół gminnych.	– mała dostępność komunikacji zbiorowej, szczególnie w dni wolne od pracy, – długotrwałe uzależnienie od pomocy społecznej, – słabość systemu pośrednictwa pracy, – roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją, – duża ilość osób trwale bezrobotnych oraz z niskim wykształceniem, – występowanie miejscowości, w których całe społeczności lokalne zagrożone są wykluczeniem, – niski poziom wynagradzania pracowników pomocy społecznej, – niedostateczna ilość kadry pomocy społecznej – pracownicy socjalni, psycholog, doradca zawodowy.
Szanse	Zagrożenia
– rozwój gospodarczy powiatu kutnowskiego poprzez rozwój strefy przemysłowej, – funkcjonowanie programów operacyjnych: PO Kapitał Ludzki, Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego - możliwość dofinansowania ze środków UE,	– starzenie się społeczności lokalnej, – dziedziczenie negatywnych zachowań społecznych, – wzrost ilości osób długotrwałe bezrobotnych, – niedostateczna ilość środków finansowych na zadania związane z pomocą społeczną, – brak statystyki i rozpoznania problemów narkotykowych,

– funkcjonowanie ustawy o spółdzielniach socjalnych, – rozwój gospodarczy kraju, – aktywność organizacji pozarządowych, – program 500+ , – tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów, – dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku.	– stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej, – zmiana problemów społecznych w gminie.
--	---

<u>PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA</u> <u>PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII</u>	
Mocne strony	Słabe strony
– punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych, uwikłanych w przemoc, – pedagodzy w szkołach,	– brak psychologów w szkołach do rozwiązywania pojawiających się problemów, – brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym,

– działalność gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi.	– utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, – brak placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej, – trudności w dojazdach dla chętnych uczestników w zajęciach dodatkowych z terenu gminy Kutno, – niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych, – mała ilość grup samopomocowych (AA, Al - anon, DDA).
Szanse	Zagrożenia
– szanse na zdobycie środków pomocowych unijnych i rządowych, – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscu publicznym.	– niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, anaboliów, – brak pozytywnych wzorców w rodzinie, – brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA,
SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Mocne strony	Słabe strony
– dobrze przygotowana kadra, gotowa do podnoszenia kwalifikacji, – dobra baza placówek oświatowych z dostępem do Internetu, – Zespoły Artystyczne działające na terenie Gminy, – działające Centrum Kultury Gminy Kutno i Gminna Biblioteka Publiczna, – imprezy organizowane cyklicznie i doraźnie, – dobra współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo – społecznymi,	– słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy, – brak możliwości dojazdu osób dorosłych i dzieci na uroczystości i imprezy (brak środków komunikacji publicznej), – brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem, – niewystarczający dostęp do psychologa, – ograniczona dostępność do placówek oświatowych w godzinach popołudniowych, – ograniczona oferta rekreacyjna dla młodzieży.
Szanse	Zagrożenia
– bogactwo architektury przyrodniczo-sakralnej, – pozyskiwanie środków na edukację dla dorosłych, na przekwalifikowania z funduszy pomocowych.	– niż demograficzny. – niska świadomość edukacyjna większości społeczeństwa gminy.

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

Stworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, gdzie osoby te mogłyby uczestniczyć w różnego rodzaju zajęciach (między innymi z terapeutą zajęciowym) z zakresu podtrzymywania i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, działań higienicznych, związanych z ruchem, odżywianiem, troską o własne zdrowie,

Zatrudnienie w Punkcie Konsultacyjnym działającym przy GOPS osoby posiadającej kwalifikacje do pracy z osobami doznającymi przemocy jak i ją stosującymi.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Zaprojektowanie i wdrożenie kampanii uświadamiającej mieszkańcom gminy Kutno zagrożenia wynikające ze szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu mającej na celu:

- ograniczenie używania alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych,
- zmniejszenie populacji osób pijących alkohol w sposób szkodliwy, zagrażający zdrowiu i życiu,
- zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy Kutno, dotyczącej szkodliwości używania alkoholu,
- zmniejszenie picia alkoholu przez dzieci, młodzież oraz podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej,
- zwiększenie liczby osób korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnień i współuzależnieni,
- zwiększenie wiedzy wśród dzieci i młodzieży poprzez działalność edukacyjno-informacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz kształtowanie właściwych postaw,
- zwiększenie działań ukierunkowanych na zapobieganie i ograniczanie skutków społecznych, związanych z nadużywaniem alkoholu w społeczności lokalnej, poprzez działalność edukacyjno-informacyjną,

- stała współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, celem rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zmniejszenie ilości przypadków naruszenia przepisów prawnych, regulujących obrót alkoholem,
- podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- zorganizowanie zajęć dla dzieci mających problemy z nauką (np. w formie wolontariatu),
- prowadzenie terapii pedagogicznej,
- animacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, inicjowania działań mających na celu naukę młodego pokolenia umiejętności społecznych, prawidłowej komunikacji oraz pozytywnych relacji w rodzinie.

IX. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Kutno jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;
- zapewnia nowoczesną edukację, niezależną od innych czynników, takich jak: wiek czy niepełnosprawność,
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Gmina Kutno – bezpieczna, spokojna, przyjazna i otwarta dla mieszkańców, zapewniająca wysoki standard życia.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</u>		
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin 2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych – rozszerzenie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych 3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie 4. Wspieranie rodzin wielodzietnych 5. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin zagrożonych wykluczeniem.	→ Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie → Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin → Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i socjalną → Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy → Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji → Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży → Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin ubogich i patologicznych → Organizowanie kształcenia dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich → Organizowanie kształcenia dla dzieci mających problemy z nauką → Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych → Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. GOPS 3. Zespół Interdyscyplinarny

6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	→ Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny → Tworzenie świetlic i klubów młodzieżowych realizujących program terapeutyczny → Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną → Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi → Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych → Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych → Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		
<u>Cel Strategiczny nr II</u> <u>Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</u>		
<u>Cele operacyjne”</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób	→ Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów. → Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne.	Za realizację wszystkich działań odpowiadają:

długotrwale bezrobotnych 2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym 3. Aktywizacja i pomoc seniorom 4. Wsparcie osób ubogich 5. Przeciwdziałaniu zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną 6. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych	→ Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia → Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego → Przyznanie świadczeń finansowych → Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych → Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży → Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem → Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego → Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy → Rozszerzenie kadry Punktu Konsultacyjnego poprzez zatrudnienie osoby do pracy z osobami doznającymi przemocy → Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, terapeutyczne → Wdrażanie programów profilaktycznych → Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia → Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii → Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu → Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych	1. Wójt 2. GOPS
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		

<u>Cel Strategiczny nr III</u> <u>Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo</u>		
<u>Cele operacyjne”</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej 2. Promocja społeczeństwa obywatelskiego 3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności 4. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących 5. Ograniczenie zjawisk uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemu alkoholizmu 6. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.	→ Pobudzanie oddolnych inicjatyw → Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności → Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych → Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie → Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych pozarządowych → Tworzenie projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat → Promowanie osób starszych i niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa → Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych → Likwidacja barier architektonicznych → Zaprojektowanie i wdrożenie kampanii o zasięgu lokalnym mającej na celu podniesienie świadomości o zagrożeniach nadmiernego spożywania alkoholu	Za realizację wszystkich działań odpowiadają: 1. Wójt 2. GOPS 3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.	→ Stworzenie osobnej kampanii na temat szkodliwości alkoholu dedykowanej dla dzieci i młodzieży szkolnej → Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych → Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych → Promocja modelu zdrowego stylu życia → Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych → Monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży → Systematyczne prowadzenie profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień)	
<u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania		

X.SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów

własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

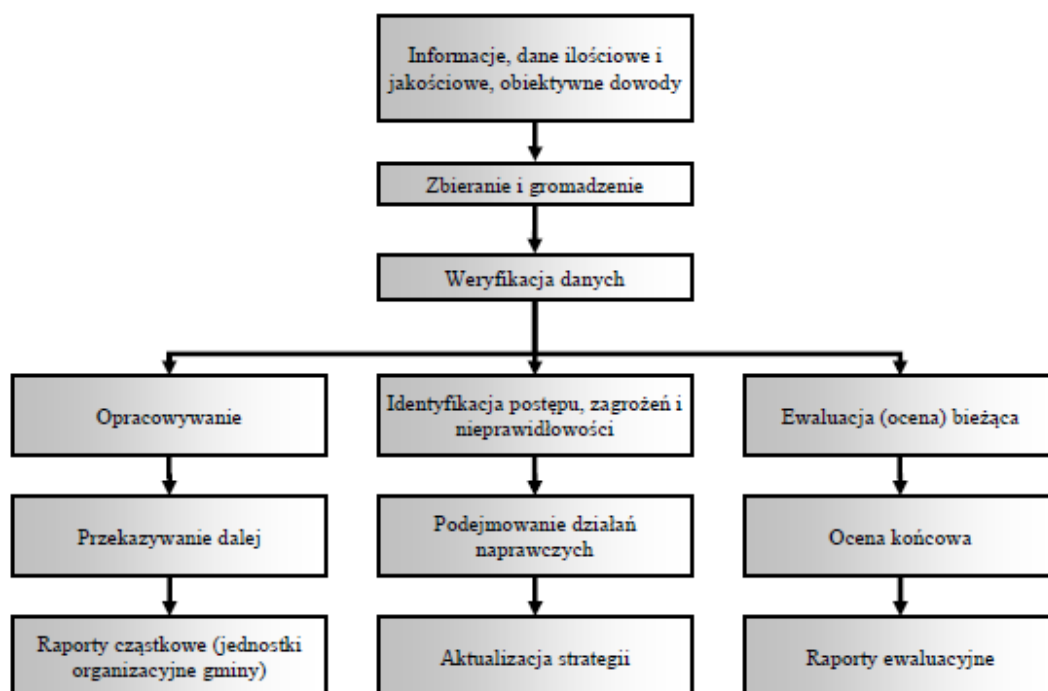
Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Kutno będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kutno, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawia poniższy schemat.

Proces monitoringu i oceny Strategii

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Raporty będą sporządzane do końca lutego roku następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójtowi Gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 2 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.